

การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไข misconceptions ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
THE DEVELOPMENT OF KNOWLEDGE PACKAGES FOR CORRECTING
MISCONCEPTIONS IN SOCIAL STUDIES

ฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2567

การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE DEVELOPMENT OF KNOWLEDGE PACKAGES FOR CORRECTING
MISCONCEPTIONS IN SOCIAL STUDIES

An Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Social Studies Education)

Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมันทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
ของ
ฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก	 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติคุณ รุ่งเรือง)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)
..... ที่ปรึกษาร่วม	 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิณฑนานนท์)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ พานา)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
ผู้วิจัย	ฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติคุณ รุ่งเรือง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. นาดยา ปิณฑนานนท์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) พัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา และ (3) ประเมินชุดความรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 105 คน และครูผู้สอนสังคมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 63 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน มีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 ระยะ คือ (1) การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา (3) การประเมินชุดความรู้ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา (2) ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา และ (3) แบบประเมินชุดความรู้ ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนมีหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำนวน 13 มโนทัศน์ใน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ (2) ชุดความรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 7 มโนทัศน์หลัก (ชุดความรู้) และ 31 มโนทัศน์ย่อย และครูผู้สอนสังคมศึกษาให้ความสนใจต่อชุดความรู้ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านเนื้อหาที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ด้านการนำไปใช้พึงพอใจอยู่ในระดับดี มีความพึงพอใจโดยรวมต่อชุดความรู้ชุดนี้อยู่ในระดับมาก รวมถึงมีแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน, สังคมศึกษา, ชุดความรู้

Title	THE DEVELOPMENT OF KNOWLEDGE PACKAGES FOR CORRECTING MISCONCEPTIONS IN SOCIAL STUDIES
Author	CHUTPONG PINPUN
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Kittikoon Rungruang , Ph.D.
Co Advisor	Associate Professor Nataya Pилanthananond , Ph.D.

This research aimed to: (1) examine misconceptions in social studies among high school students, (2) develop a knowledge package for correcting misconceptions in social studies, and (3) evaluate the quality of the developed knowledge package. The sample consisted of 105 high school students, 63 social studies teachers from schools under the Phetchabun Secondary Educational Service Area Office, and 17 experts. The research was conducted in three phases: (1) investigating students' misconceptions in social studies, (2) developing a knowledge package to correct these misconceptions, and (3) evaluating the knowledge package. The research instruments included (1) a questionnaire on misconceptions in social studies, (2) the developed knowledge package, and (3) an evaluation form for the knowledge package. The findings revealed that: (1) students exhibited 13 misconceptions across five content areas in social studies, (2) the developed knowledge package consisted of seven core concepts and 31 sub-concepts, and (3) social studies teachers expressed a high level of satisfaction with the knowledge package, particularly in terms of content and applicability. Overall, teachers tended to integrate the knowledge package into their teaching practices.

Keyword : Misconception, Social Studies, Knowledge Packages

กิตติกรรมประกาศ

บางคนบอกว่า การทำปริญญานิพนธ์ก็เหมือนการเดินขึ้นเขา บางคนว่าเหมือนการว่ายน้ำข้ามมหาสมุทร บางคนเปรียบมันกับการตั้งสำนักในป่าลึกแล้วฝึกวิชา สำหรับข้าพเจ้า... มันเหมือนนั่งอยู่ในห้องที่มีหน้าต่างบานเดียว และค่อย ๆ เปิดมันออกไปทีละนิด จนกระทั่งแสงแรกของความเข้าใจลอดเข้ามา

แต่แสงนั้นไม่ได้ส่องมาเพราะฝีมือของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

ตรงกันข้าม — มันมาจากคนรอบข้าง ที่ต่างก็มีแสงของตัวเอง และกรุณาส่งแสงนั้นมาหา

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.กิตติคุณ รุ่งเรือง อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก และ “แม่นาท” รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิณฑนานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้เปรียบเสมือนเข็มทิศในห้วงทะเลลึกลับคำถาม ท่านมิได้ให้คำตอบเสมอไป แต่ท่านให้สิทธิ์ข้าพเจ้าในการแสวงหา และนั่น...มีค่ามากกว่าคำตอบใด “อาจารย์ไม่ใช่ผู้มีคำตอบสำหรับทุกสิ่ง แต่อาจารย์คือผู้ที่สอนให้เราถามสิ่งที่เรารู้จักจะรู้”

ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานคณะกรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ พานา กรรมการสอบ ผู้เปรียบเสมือนผู้อ่านกลุ่มแรกของหนังสือเล่มนี้ ท่านทั้งให้คำชม คำแนะนำ และคำถามที่ทำให้ข้าพเจ้าเขียนใหม่... เขียนดีขึ้น และเข้าใจตัวเองมากขึ้น “บางคำถามไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่อยากให้เราเห็นว่า เรายังไม่รู้อะไร”

กราบขอบพระคุณ บิดาและมารดาผู้ไม่เคยอ่านปริญญานิพนธ์ของข้าพเจ้าแต่เป็นผู้แต่งบทแรกของมัน ตั้งแต่ข้าพเจ้าลืมตาดูโลก

ขอบคุณ เพื่อนร่วมทาง ที่อยู่เคียงข้างในฤดูของความกดดัน ผู้ที่อาจไม่ได้เขียนเล่มนี้ร่วมกัน แต่ก็ร่วมฟังเสียงบ่น แบ่งปันบทสนทนาในร้านกาแฟ และถามไถ่ด้วยคำถามสั้น ๆ ว่า “เป็นไงบ้าง” — คำถามที่ฟังดูธรรมดา แต่กลับมีพลังยิ่งใหญ่

สุดท้าย... ข้าพเจ้าขอขอบคุณตัวเองในวันที่อยากเลิก ขอขอบคุณตัวเองที่ยังดิ้นด้าน และพิมพ์มันต่อไปอีกหน้า อีกหน้า และอีกหน้า “หนังสือทุกเล่มมีบทจบแต่ไม่มีบทจบใด... ที่เกิดขึ้นโดยปราศจากบทแรก”

ขอบคุณทุกคนที่อยู่ในหน้ากระดาษของชีวิตเล่มนี้

แม้จะได้มีชื่อปรากฏอยู่ในเชิงอรรถ แต่หัวใจข้าพเจ้าจำได้ — ทุกบรรทัด

ด้วยความนับถือจากผู้นั่งอยู่หน้าหน้าต่างเล่มนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา.....	11
1.1. มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของประเทศไทย : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....	12
1.1.1 เป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	14
1.1.2 องค์ประกอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.	15

1.1.3 มโนทัศน์ที่ปรากฏในมาตรฐานและตัวชี้วัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระ ภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560	18
1.2 มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา: Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies (National Council for the Social Studies).....	20
1.2.1 เป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา.....	21
1.2.2 องค์ประกอบของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา	21
1.2.3 ความเชื่อมโยงกันของประเด็น (Themes) ในมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา กับสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2561 ส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	33
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา	35
2.1 ความหมายและความสำคัญของมโนทัศน์ในสังคมศึกษา	35
2.2 ลักษณะของมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา.....	36
2.3 การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์.....	37
2.4 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception)	38
2.4.1 ความหมายของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน.....	39
2.4.2 ลักษณะและสาเหตุของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน.....	39
2.5 การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา	40
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาชุดความรู้ (Knowledge Packages)	43
3.1 ความหมายของชุดความรู้.....	43
3.2 การสร้างและพัฒนาชุดความรู้	43
4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ	44
4.2 งานวิจัยต่างประเทศ	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ระยะที่ 1 การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	48
ระยะที่ 2 การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	62
ระยะที่ 3 การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	70
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ตอนที่ 1 การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	74
1.1 การหาความเชื่อมโยงและสังเคราะห์มโนทัศน์เพื่อนำไปศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา	74
1.2 แบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	79
1.3 ผลการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา	83
ตอนที่ 2 การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	99
ตอนที่ 3 การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา.....	106
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผล	113
ข้อเสนอแนะ	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	132
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	137

ภาคผนวก ค มโนทัศน์สังเคราะห์จากกรอบมโนทัศน์ (Theme) มาตรฐานหลักสูตร สังคมศึกษา ของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา และมโนทัศน์ จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	142
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	147
ภาคผนวก จ ตัวอย่างชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา	184
ประวัติผู้เขียน.....	188

สารบัญตาราง

หน้า

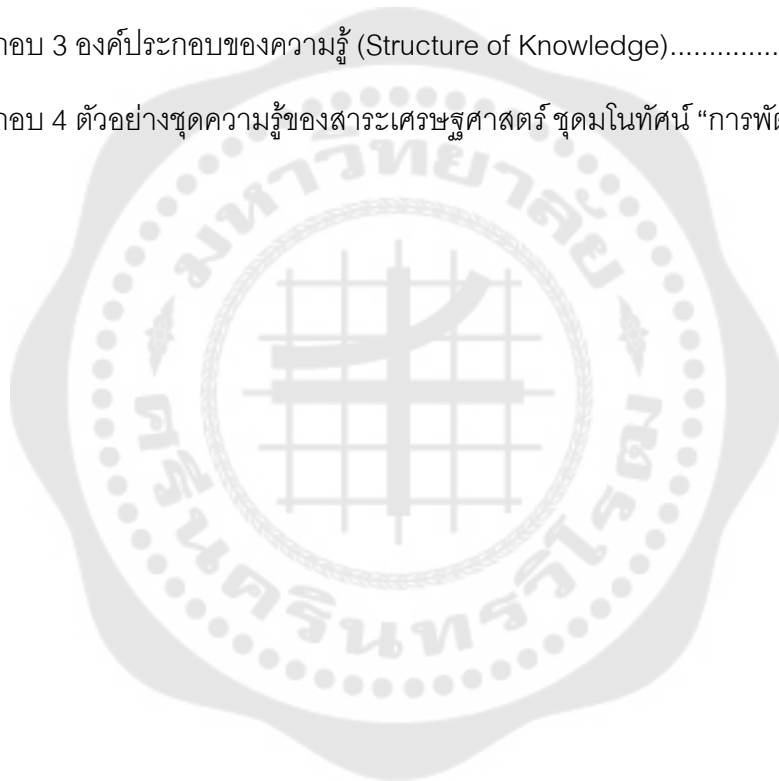
ตาราง 1 มโนทัศน์ของสาระทั้ง 5 ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามมาตรฐานในกลุ่มสาระการ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	18
ตาราง 2 มาตรฐานและสมรรถนะที่คาดหวัง (Standards and Performance Expectations) ช่วง ชั้นที่ 3 (High School : Grade 9 – 12) ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา สมาคมสังคมศึกษา แห่งชาติ สหรัฐอเมริกา.....	23
ตาราง 3 ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นและเนื้อหาในสาขาสังคมศาสตร์ของตามมาตรฐาน หลักสูตรสังคมศึกษา ของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา	33
ตาราง 4 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของการสังเคราะห์มโนทัศน์ทางสังคมศึกษา	49
ตาราง 5 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสำรวจโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา... ..	52
ตาราง 6 แสดงจำนวนโรงเรียนและจำนวนนักเรียน ของโรงเรียนในพื้นที่เขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการที่ 17 ตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	59
ตาราง 7 แสดงจำนวนโรงเรียนตามขนาดและจำนวนนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์	60
ตาราง 8 แสดงสรุปสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งตามขนาดโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์.....	61
ตาราง 9 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน.....	63
ตาราง 10 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบประเมินชุดความรู้	70
ตาราง 11 เกณฑ์คะแนนการแปลความหมายตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale)	73

ตาราง 12 การสังเคราะห์ธีมโน้ตจากกรอบมโนทัศน์ (Theme) มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา ของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา และมโนทัศน์จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	75
ตาราง 13 ข้อคำถามแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข	79
ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจ	83
ตาราง 15 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม.....	84
ตาราง 16 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	86
ตาราง 17 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์.....	91
ตาราง 18 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	93
ตาราง 19 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์.....	96
ตาราง 20 ชุดความรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นตามสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	99
ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของผู้ประเมินชุดความรู้.....	106
ตาราง 22 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคม ศึกษาด้านเนื้อหา.....	107
ตาราง 23 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคม ศึกษาด้านการนำไปใช้.....	108
ตาราง 24 ความพึงพอใจโดยรวมต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา และแนวโน้มการนำไปใช้.....	109

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ทางสังคมศึกษา.....	10
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	17
ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบของความรู้ (Structure of Knowledge).....	36
ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างชุดความรู้ของสาระเศรษฐศาสตร์ ชุดมโนทัศน์ “การพัฒนาเศรษฐกิจ”105	

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนทัศน์ถือเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาองค์ความรู้ของมนุษย์ในปัจจุบัน เพราะมนทัศน์เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการเข้าใจอย่างแจ่มชัด (Insight) จากการศึกษาข้อเท็จจริง (Fact) จนสามารถสรุปและอธิบายออกมาได้โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งหากมนทัศน์นั้นมีความเที่ยงตรงมากขึ้น ก็สามารถพัฒนาเป็นหลักการ (Generalization) และพัฒนาเป็นทฤษฎี (Theory) ที่สามารถนำไปอ้างอิง พิสูจน์ และตรวจสอบกับเรื่องราวต่าง ๆ ได้ในที่สุด (นาตยา ปิลันธนาพันธ์, 2542, น.6-7) ซึ่งความเข้าใจเกี่ยวกับมนทัศน์จะเป็นพื้นฐานให้สามารถเข้าใจสิ่งรอบตัว และสามารถที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้

สังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีมนทัศน์ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงมีทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อจะได้นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในฐานะพลเมืองดี รวมทั้งการใช้หลักจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนามาพัฒนาตนเอง และสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

หากจะมองให้ลึกไปกว่านั้นแล้ว สังคมศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน โดยใช้เนื้อหาทางสังคมศาสตร์เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่งก็คือความเป็นพลเมืองดี สังคมศึกษาจึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาแบบบูรณาการทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผ่านหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งมีการจัดวางเนื้อหาต่าง ๆ เช่น มานุษยวิทยา โบราณคดี เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย ปรัชญา รัฐศาสตร์ จิตวิทยา ศาสนา และสังคมวิทยา ตลอดจนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นคือ การช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีข้อมูลและเหตุผล เพื่อประโยชน์ส่วนรวมในฐานะพลเมืองของสังคมประชาธิปไตย ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโลกที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน (National Council for the Social Studies, 1994, p.3) ซึ่งการตัดสินใจของมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการเลือกกิจกรรมจากบรรดาทางเลือกที่มีอยู่

โดยทางเลือกเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำที่แตกต่างกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจของมนุษย์มีองค์ประกอบหลักอยู่ 5 ประการ แต่ที่สำคัญคือ องค์ประกอบด้านการอาศัยข้อมูลพื้นฐาน (Information Based) ซึ่งเป็นการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลนั้นประกอบด้วยทั้ง ประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ต่าง ๆ อาจเรียกได้ว่าข้อมูลภายใน และข้อมูลจากสิ่งรอบตัวของเรา หรืออาจเรียกว่าข้อมูลภายนอก (อุบลวรรณ ภวกันันท์, 2556, น.323-344) ซึ่งวิชาสังคมศึกษานี้เองจะช่วยสร้าง “ข้อมูล” ซึ่งปรากฏในลักษณะขององค์ความรู้ หรือมโนทัศน์ที่ช่วยให้มนุษย์มีข้อมูลในการตัดสินใจได้มากขึ้น ผ่านเนื้อหาทางสังคมศาสตร์และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง

สมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (National Council for the Social Studies : NCSS) ซึ่งเป็นสมาคมทางวิชาชีพสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาแห่งชาติ (National Curriculum Standards for Social Studies) ของสหรัฐอเมริกา ขึ้นในปี พ.ศ.2537 (ค.ศ.1994) และได้ถูกนำมาใช้งานอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นกรอบสำหรับการสอน การเรียนรู้ และการประเมินในสังคมศึกษา และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สำหรับครู สถานศึกษา เมืองและรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา รวมถึงประเทศอื่น ๆ ที่สนใจ (National Council for the Social Studies, 2021) โดยสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (NCSS) ได้วางกรอบแนวคิด (Framework) ในลักษณะมโนทัศน์ จำนวน 10 ประเด็น (Theme) คือ 1) วัฒนธรรม (Culture) 2) เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง (Time, Continuity, and Change) 3) ผู้คน สถานที่ และสิ่งแวดล้อม (People, Places, and Environments) 4) การพัฒนาตนเองและเอกลักษณ์ของบุคคล (Individual Development and Identity) 5)ปัจเจกบุคคล กลุ่ม และสถาบัน (Individuals, Groups, and Institutions) 6) อำนาจ อำนาจหน้าที่ และวิธีการปกครอง หรือ การบริหารจัดการ (Power, Authority, and Governance) 7) การผลิต การกระจายและการบริโภค (Production, Distribution and Consumption) 8) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม (Science, Technology, and Society) 9) ความเชื่อมโยงกันของโลก (Global Connections) และ 10) แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อความเป็นพลเมือง (Civic Ideals and Practices) (National Council for the Social Studies, 1994, p.15)

ในประเทศไทยได้จัดให้สังคมศึกษาเป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชื่อ “กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของสังคมศึกษาว่า เป็นกลุ่มสาระฯ ที่ให้นักเรียนเรียนรู้ในเรื่อง “การอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อ

สัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม” ประกอบด้วยสาระต่าง ๆ คือ 1) ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.132-133)

ซึ่งการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, น. 7-8) มาตรา 23 (1) และ (3) คือ ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education) ที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 คือ คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยจะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. 5) โดยวิชาสังคมศึกษาตอบสนองมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านที่ 3 ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง กล่าวคือ ต้องสร้างให้ผู้เรียน “เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทย และพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, น. 7)

หากสังเกตแล้วจะพบว่า วิชาสังคมศึกษานั้นนำเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนมาจาก สังคมศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยครูเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาดังกล่าวมาเฉพาะส่วนที่จำเป็น และสอดคล้องกับความต้องการของสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้ในการสอนให้แก่เยาวชนของชาติ สังคมศึกษาจึงเป็นวิชาที่มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการเพื่อให้นักเรียนนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน และมีความเป็นวิชาที่บูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยตัวของมันเอง เช่นนั้นแล้ว วิชาสังคมศึกษาจึงมีขอบเขตกว้างขวาง และหลอมรวมศาสตร์ทั้งสาขาสังคมศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน และเรียบเรียงเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างสัมพันธ์สอดคล้อง

ต่อเนื่อง และเป็นเหตุผล โดยมีมโนทัศน์และหลักการใดหลักการหนึ่งเป็นแกนกลางและนำเนื้อหา มาเกี่ยวข้องเชื่อมโยง แม้ในบางครั้งสังคมศึกษาจะให้น้ำหนักหรือเน้นเนื้อหาความรู้จากแขนงวิชา ใดวิชาหนึ่งเป็นหลัก แต่ก็ไม่ได้นำมาทั้งหมด จะนำเนื้อหาจากแขนงวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมา สนับสนุนหรือขยายให้สอดคล้องกัน ให้ผู้เรียนเห็นภาพกว้างของเรื่องนั้น ๆ โดยใช้แนวของศาสตร์ ต่าง ๆ มามองให้รอบด้าน และสุดท้ายครูผู้สอนก็ต้องเน้นย้ำว่าเรื่องราวที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับ ตัวผู้เรียนอย่างไร และช่วยให้เป็นพลเมืองดีของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างไร ดังนั้น สังคมศึกษา และสังคมศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่ครูสังคมศึกษาใช้เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ได้ จากการศึกษาค้นคว้าของนักสังคมศาสตร์มาเป็นพื้นฐานหรือเครื่องมือให้นักเรียนได้ศึกษา เพื่อให้เกิดมโนทัศน์ทางสังคมศึกษาและนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555, น.42-46)

การเข้าใจเนื้อหาทางสังคมศาสตร์จึงมีส่วนสำคัญทำให้นักเรียนมีความเข้าใจความเป็น สังคมศึกษาและบรรลุเป้าหมายทางสังคมศึกษาได้ในที่สุด ซึ่งเนื้อหาทางสังคมศาสตร์ที่นำมาใช้ใน สังคมศึกษานั้น ควรเป็นในลักษณะของมโนทัศน์ที่เกิดจากการสรุปข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความ เข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือข้อเท็จจริง โดยจะมีลักษณะบ่งบอกสิ่งที่ คล้ายกันหรือสิ่งที่มีลักษณะร่วมกัน (Common Elements) นอกจากนี้สังคมศึกษานั้นไม่ได้ใช้ วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ แต่สังคมศึกษาใช้การสืบสอบ (Inquiry) องค์ความรู้ เพื่อนำมาสู่การเกิดมโนทัศน์และหลักการ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต มโนทัศน์จึงมี ความสำคัญกับการเรียนรู้ของมนุษย์ เพราะมโนทัศน์เป็นรูปแบบการจัดการความรู้ของสมอง ที่เป็นไปในลักษณะการจัดหมวดหมู่ความรู้เพื่อให้สะดวกในการจดจำ และนำออกมาใช้งาน ซึ่งหากสมองยังสามารถจัดระเบียบข้อมูลได้เป็นหมวดหมู่ได้ดีเท่าใด การเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้เคียงกับ สิ่งที่สมองจัดระเบียบไว้ ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น (ชนาธิป พรกุล, 2557, น. 123) ซึ่งมโนทัศน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ โดยมีมโนทัศน์เดิมที่มีอยู่จะช่วย เชื่อมโยงความรู้ ความคิดไปสู่อีกมโนทัศน์ใหม่ได้ หากมโนทัศน์นั้นมีความใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถเข้าใจต่อประสบการณ์ใหม่ได้เร็วขึ้น และช่วยให้เข้าใจความเป็นไปของหลักการและ ระเบียบแบบแผนของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ ทำให้สามารถเข้าใจในความเป็นไปของ เหตุการณ์ สามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง รวมถึงมโนทัศน์ยังสามารถช่วยให้ตัดสินใจใน สถานการณ์ที่เป็นปัญหา สามารถบริหารจัดการและเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหา นั้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555) อีกทั้งการเรียนรู้ในระดับที่เป็นมโนทัศน์ (Concept) จะเกิดประโยชน์กับผู้เรียน เพราะจะสามารถประยุกต์ใช้มโนทัศน์ไปสู่สถานการณ์ต่าง ๆ

และเกิดการเชื่อมโยงมโนทัศน์หนึ่งกับมโนทัศน์อื่น ๆ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของทักษะการสร้างสรค์นวัตกรรม (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนผล, 2563, น.67) นอกจากนี้มโนทัศน์ยังถือว่าเป็นรากฐานของความคิด ซึ่งมนุษย์จะคิดไม่ได้หากไม่มีมโนทัศน์เป็นฐาน เพราะมโนทัศน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อความหมายที่จะทำให้มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556, น.326)

จากการศึกษาบทความวิชาการและงานวิจัยของ ดร.ณิ จาปาทอง (2560) ยุพิน พันธุ์ดิษฐ์ และคณะ (2554) และ พรนภา แจ่มดวง (2551) พบว่า การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนไม่ได้เป็นไปเพื่อพัฒนามโนทัศน์ของนักเรียน แต่เป็นไปในลักษณะของการบรรยาย ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนโดยตรง อีกทั้งยังมองว่าตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้สอนมองว่าต้องใช้การสอนแบบบรรยายเพื่อให้สอนทันตามเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังปรากฏการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ไม่ว่าจะเป็น พิศพงษ์ ตริยเจริญ ผู้จัดการระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ที่ได้ให้สัมภาษณ์กับสำนักข่าวมติชน ในลักษณะที่ว่า การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปัจจุบันนั้นมีความยาก ออกเนื้อหาเกินกว่าที่นักเรียนเรียนในชั้นเรียน จึงต้องไปกวดวิชา ซึ่งการกวดวิชานั้นก็เน้นให้นักเรียนจำรูปแบบการทำข้อสอบมากกว่าที่จะสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน นักเรียนจึงไม่สามารถนำความรู้จากการเรียนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ (บรรณาธิการข่าวมติชน, 2563, 11 ธันวาคม) และนอกจากนี้ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ รองประธานและนักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐานไว้ว่า ข้อสอบโอเน็ตซึ่งเป็นการวัดประเมินผลระดับชาติ ก็สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาของไทยยังล้าสมัย และไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เน้นการท่องจำ ปัญหาข้อสอบโอเน็ตของไทยยังเป็นข้อสอบที่ใช้กันมาแต่ยุคก่อน คือ เน้นการวัดความจำ ซึ่งการท่องจำปัจจุบันมีเทคโนโลยีให้ค้นหาข้อมูลสมัยนี้จึงไม่ต้องจำอะไรมากมาย แต่ยอมรับว่าการท่องจำมีความจำเป็นในบางเรื่อง (บรรณาธิการข่าวกรุงเทพธุรกิจ, 2555, 27 กุมภาพันธ์) นอกจากนี้อรุณพล อนันตวรสกุล ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐานนั้นสร้างกระบวนการ “การเรียนเพื่อเอาไปสอบ ” ที่เน้นการจำเพื่อไปสอบขึ้นในวงการการศึกษาไทย อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการยังจ้างดีเวลลอปเปอร์เก่ง ๆ

มาตีวออกอากาศแล้วให้นักเรียนชม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ครูต้องสอนให้ได้คะแนน O-NET เยอะ ๆ (ธัญวัฒน์ อภิภูม, 2561, 3 มีนาคม)

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา และการประเมินนักเรียนดังที่กล่าวมา สะท้อนให้เห็นว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบการบรรยายและเน้นสอนเนื้อหาเป็นจำนวนมาก เพื่อให้นักเรียนนำไปสอบ ซึ่งอาจจะอนุมานได้ว่าครูผู้สอนอาจจะละเลยกระบวนการสอนที่สร้าง มโนทัศน์ให้กับนักเรียน ที่ต้องให้เวลากับนักเรียนในการตกผลึกความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งในระยะเวลา อันสั้นนั้นนักเรียนอาจจะประสบปัญหา และการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน อาจจะแสดงให้เห็นถึงปัญหาการมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception) ของนักเรียน ที่อาจจะเกิดขึ้นก่อนหรือในระหว่างการเรียนรู้ กลายเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้มโนทัศน์ที่สูงขึ้น (ศิริเดช สุชีวะ, 2538, น.1) โดยเฉพาะในวิชาสังคมศึกษา หากนักเรียนไม่มีความเข้าใจใน มโนทัศน์ที่เรียนรู้หรือเข้าใจมโนทัศน์ที่เรียนรู้คลาดเคลื่อนไป การบรรลุเป้าหมายสังคมศึกษาซึ่งก็ คือความเป็นพลเมืองดีก็อาจจะประสบปัญหาต่อไปอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษานั้นให้ถูกต้อง
3. เพื่อประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้น

ความสำคัญของวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้น สำหรับให้ครู โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปใช้ ชุดความรู้จากผลการวิจัยดังกล่าวจะมีส่วนในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อการสอน หรือพัฒนามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นให้ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสังคมศึกษาซึ่งก็คือความเป็นพลเมืองดี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรของการวิจัยในครั้งนี้มีทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ

1. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17 คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 8,498 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จำนวน 9,018 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 21,647 คน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 13,739 คน รวมจำนวน 52,902 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

2. ครูผู้สอนสังคมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17

3. ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies Education) ในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan, 1970) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 จำแนกตามระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 จากกลุ่มประชากร จำนวน 52,902 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ $n=95.85$ ผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 39 โรงเรียน แบ่งเป็นขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน และขนาดกลางและเล็ก จำนวน 30 โรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดสัดส่วนจากจำนวนของนักเรียนตามขนาดเพื่อใช้เป็นหน่วยการสุ่มได้ 4 : 1 : 2 รวมเป็น 7 โรงเรียน เมื่อได้จำนวนโรงเรียนแล้ว จึงดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ชั้นปีละ 5 คนในแต่ละโรงเรียน ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนรวมทั้งสิ้น 105 คน

2. กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนสังคมศึกษา ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจากสูตรของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie และ Morgan, 1970) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 จำแนกตามระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 จากกลุ่มประชากรครูผู้สอนสังคมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 157 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ $n=59.82$ โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 โรง ขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรง และขนาดกลางและเล็ก จำนวน 30 โรง โดยใช้จำนวนครูตามขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ โรงละ 4 คน ขนาดใหญ่ โรงละ 3 คน และขนาดกลางและเล็ก โรงละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนสังคมศึกษา รวมทั้งสิ้น 63 คน

3. กลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างกรอบแนวคิด (Framework) ทางสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (National Council for the Social Studies, 1994) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) และสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบมโนทัศน์ (Concept) สำหรับการวิเคราะห์มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconceptions) ทางสังคมศึกษา จำนวน 26 มโนทัศน์ และจัดกลุ่มโดยใช้สาระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้วิจัยใช้แบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาดำเนินการค้นหามโนทัศน์เพื่อคัดเลือกมโนทัศน์ที่การคลาดเคลื่อนมากที่สุด 3 – 5 มโนทัศน์ลำดับแรก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาชุดความรู้มโนทัศน์ที่ถูกต้องทางสังคมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มโนทัศน์ทางสังคมศึกษา (Concepts in Social Studies) หมายถึง ภาพ ความคิด องค์ความรู้ หรือคุณลักษณะ ที่เกิดขึ้นในสมอง ซึ่งเกิดจากการประมวลผลจากข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีการจัดลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นหมวดหมู่อย่างมีระเบียบ จนสามารถสรุปและอธิบายออกมาได้โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเอง โดยมีมโนทัศน์ที่ใช้ครั้งนี้มาจากการสังเคราะห์มโนทัศน์จากกรอบแนวคิด (Framework) ทางสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (National Council for the Social Studies,

1994) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) และสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบมโนทัศน์ (Concept) ทางสังคมศึกษา จำนวน 26 มโนทัศน์ ครอบคลุมทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception) หมายถึง ความเข้าใจไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิดพลาดในมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้มา อันเป็นผลที่เกิดจากการที่ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือการให้เหตุผลที่ผิดพลาด หรือตีความเนื้อหาที่ได้นั้นผิดจากข้อเท็จจริงที่คนทั่วไปยอมรับหรือตามความเป็นจริงในศาสตร์นั้น ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้มโนทัศน์ที่สูงขึ้นต่อไปได้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ขาดความเข้าใจในมโนทัศน์ซึ่งมีอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ สื่อการสอน ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อม

2.2 ตีความมโนทัศน์จากความเชื่อดั้งเดิมของตนเองโดยไม่ตรงกับมโนทัศน์ของผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์นั้น ๆ

2.3 ไม่สามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้กับมโนทัศน์เดิมของตนเองได้

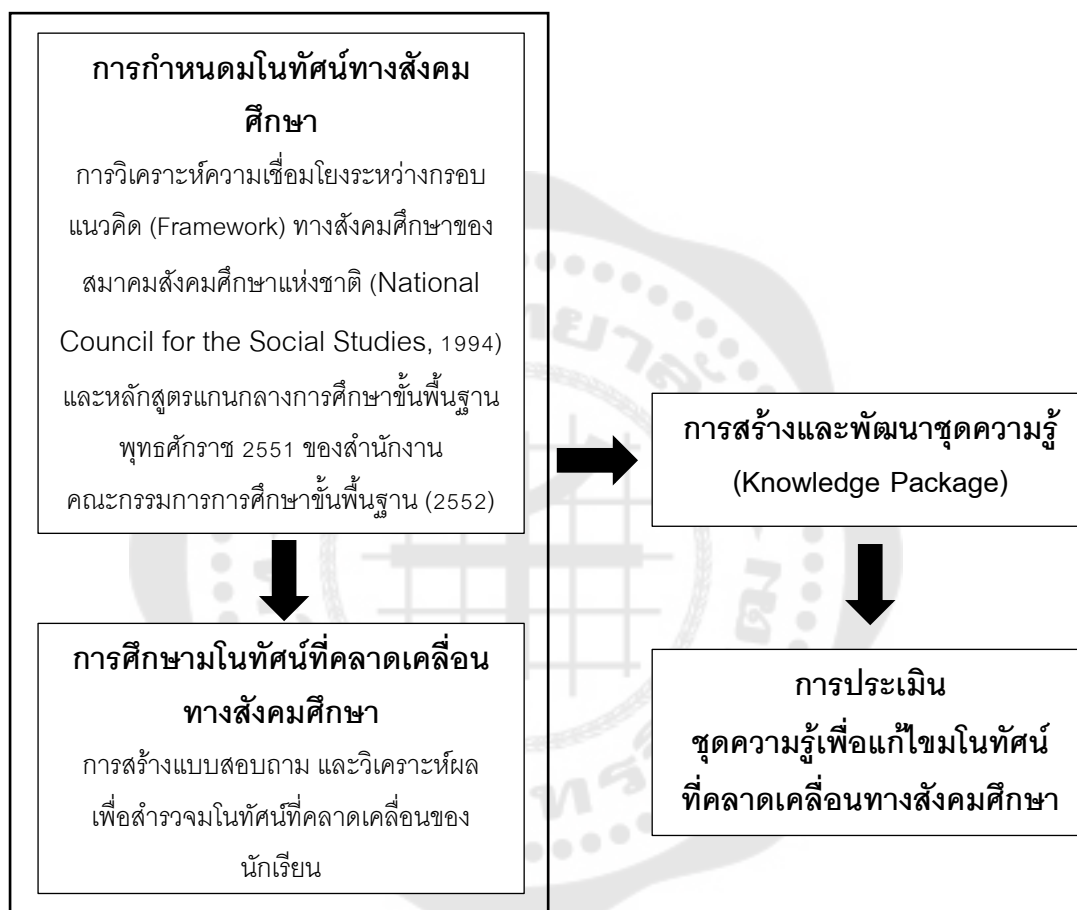
3. ชุดความรู้ (Knowledge Packages) หมายถึง การรวบรวมเอาความรู้ที่มีอยู่อย่างไม่เป็นระบบ ทั้งในธรรมชาติ เอกสาร และในตัวคน มาประมวลผลและจัดเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว และทำให้ผู้ศึกษาได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงสามารถนำไปต่อยอดได้ โดยมีการจัดทำเป็นรูปเล่ม สามารถให้นักเรียนศึกษาด้วยตัวเองในลักษณะของหนังสืออ่านนอกเวลา และครูผู้สอนใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ได้

4. การประเมินชุดความรู้ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อชุดความรู้ที่ได้สร้างขึ้น โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) ประเมินในด้านเนื้อหา ด้านการนำไปใช้ ความพึงพอใจ และแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้

5. แบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา หมายถึง เครื่องมือสำรวจมโนทัศน์ทางสังคมศึกษาว่ามีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่อธิบายหรือใช้ตัวอย่างประกอบเพื่อแสดงความเข้าใจผู้ตอบต้องแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจของนักเรียน และเหตุผลว่าทำไมถึงตอบเช่นนั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา

1.1. มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของประเทศไทย : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2. มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา : Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies (National Council for the Social Studies)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา (Concept in Social Studies)

2.1. ความหมายของมโนทัศน์ในสังคมศึกษา

2.2. ลักษณะของมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา

2.3. การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์

2.4. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconceptions)

2.5 การตรวจสอบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาชุดความรู้ (Knowledge Packages)

3.1 ความหมายของชุดความรู้

3.2 การสร้างและการพัฒนาชุดความรู้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา

สังคมศึกษาเริ่มต้นขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยปรากฏการใช้คำว่า “Social Studies” ครั้งแรกโดยโทมัส เจสซี โจนส์ (Thomas Jesse Jones) ในปี ค.ศ. 1905 (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555, น.22) ต่อมาในช่วงปี ค.ศ.1913 – 1916 คณะกรรมการสมาคมการศึกษาด้านสังคมศึกษา (National Education Association's Committee on the Social Studies) ได้ออกโครงร่างสังคมศึกษา (Outline of the Social Studies) ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา จึงทำให้สังคมศึกษาเริ่มเป็นที่รู้จักและมีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของสหรัฐอเมริกามากขึ้น จนสามารถจัดตั้งสมาคมสังคม

ศึกษาแห่งชาติ (National Council for the Social Studies) ขึ้นในปี ค.ศ. 1921 และมีพัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับ (Saxe, 2004)

1.1. มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของประเทศไทย : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คำว่า “สังคมศึกษา” ถูกใช้ในการศึกษาไทยเป็นครั้งแรกในหลักสูตรที่ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ.2503 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 ปรากฏชื่อหมวดวิชาสังคมศึกษา ที่มีรายการสอนคือ 1) หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม 2) ภูมิศาสตร์ 3) ประวัติศาสตร์ บรรจุอยู่ในหลักสูตรดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2503) และปรากฏต่อมาในฐานะหมวดวิชาสังคมศึกษา หรือกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ที่ในรายวิชาบังคับมีการสอนในเรื่อง หน้าที่พลเมือง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2518) หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 แบ่งหมวดสังคมศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วย 8 วิชา คือ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และประชากรศึกษาและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2524) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ปรากฏวิชาบังคับแกน เป็นวิชาสังคมศึกษา ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาในสาระที่ใกล้เคียงกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้ชื่อหมวดวิชาสังคมศึกษาเป็นฉบับสุดท้าย

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ของโลกในยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, น.18) จึงมีแนวความคิดที่จะปฏิรูปการศึกษาจากอิทธิพลของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มีจุดเน้นไปที่เรื่อง “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” นั่นคือต้องพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและพร้อมสำหรับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เสียก่อน เพราะหากคนมีคุณภาพแล้วการพัฒนาประเทศ

ด้านต่าง ๆ ก็จะเจริญหรือก้าวหน้าไปด้วย ในช่วงเวลาดังกล่าวการจัดการศึกษาจึงได้รับความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเห็นภาพเป็นรูปธรรมมากขึ้นผ่านการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ผลของการปฏิรูปการศึกษาในระยะแรกนั้นออกมาในรูปแบบของการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การยึดมาตรฐาน และการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นำมาสู่ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 มีการปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระจายอำนาจ นั้นมีหลักการคือให้ “มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ” และได้กำหนดให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาเป็นผู้จัดทำสาระของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542)

หากมองกลับมาถึงการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทยก่อนการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดจากส่วนกลาง เมื่อใช้มาเป็นระยะเวลาเกือบ 10 ปี กรมวิชาการได้ติดตามผลการใช้และวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตร พบว่ามีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในประเด็นการกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางนั้นไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น จึงไม่สามารถส่งเสริมให้คนไทยก้าวไปสู่ความรู้ได้ทันการณ์ (กรมวิชาการ, 2545, น.10) ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาในขณะนั้น กรมวิชาการจึงได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในชื่อของ “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่เป็นการกำหนด “มาตรฐานหลักสูตร” เพื่อให้สถานศึกษานำมาตรฐานหลักสูตรนั้นไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำสาระที่จะใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หรืออาจจะเรียกได้ว่า สถานศึกษาเป็นผู้สร้างหลักสูตรขึ้นจากมาตรฐานหลักสูตรที่ส่วนกลางกำหนด และต่อมาได้มีการทบทวน และประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งพบปัญหาหลายอย่าง เช่น ความไม่ชัดเจนของหลักสูตรในด้านของเอกสารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาที่กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มากจนกลายเป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ จึงมีการทบทวนการใช้หลักสูตรฉบับเดิม และพัฒนา “หลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับใหม่ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.1-2)

มาตรฐานหลักสูตรถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับการศึกษาไทย ซึ่งปรากฏขึ้นในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นครั้งแรก ซึ่งมาตรฐานหลักสูตรเป็นมาตรฐานที่ระบุถึงความคาดหวังว่าเมื่อผู้เรียนในระดับการศึกษาใด ควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง อาจจะสามารถกล่าวได้ว่ามาตรฐานหลักสูตร คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ที่แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังที่นักเรียนเมื่อจบการเรียนในรายวิชานั้น ๆ หรือระดับชั้นหนึ่ง ๆ แล้วได้เรียนรู้อะไรไปบ้าง ดังนั้นแล้วมาตรฐานหลักสูตรจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ผ่านหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของบริบท และความต้องการได้ (นาตยา ปิณฑนานนท์, 2564, น.22-23)

1.1.1 เป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ระบุถึงสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ถูกกำหนดเป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งตามหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.8) ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเป้าหมายสำคัญคือ การช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.132) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นั้นจะเน้นในเรื่องของการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และสิ่งที่อยู่รอบตัวทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมถึงรู้จักความเป็นมาของตนเอง สามารถใช้ความรู้เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

ที่กล่าวมาในข้างต้นนั้นเป็นเป้าหมายโดยรวมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา แต่ในหลักสูตรก็ยังสามารถกำหนดไปอีกว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้นแล้วควรมีความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรได้กำหนด

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้ มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกลงและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม และมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.136)

1.1.2 องค์ประกอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาจึงประกอบไปด้วย

1.1.2.1 สาระ (Strand)

สาระ เป็น องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กำหนดสาระไว้ 5 สาระ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.132-133)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เป็นสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ระบบการเมืองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เป็นสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เป็นสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

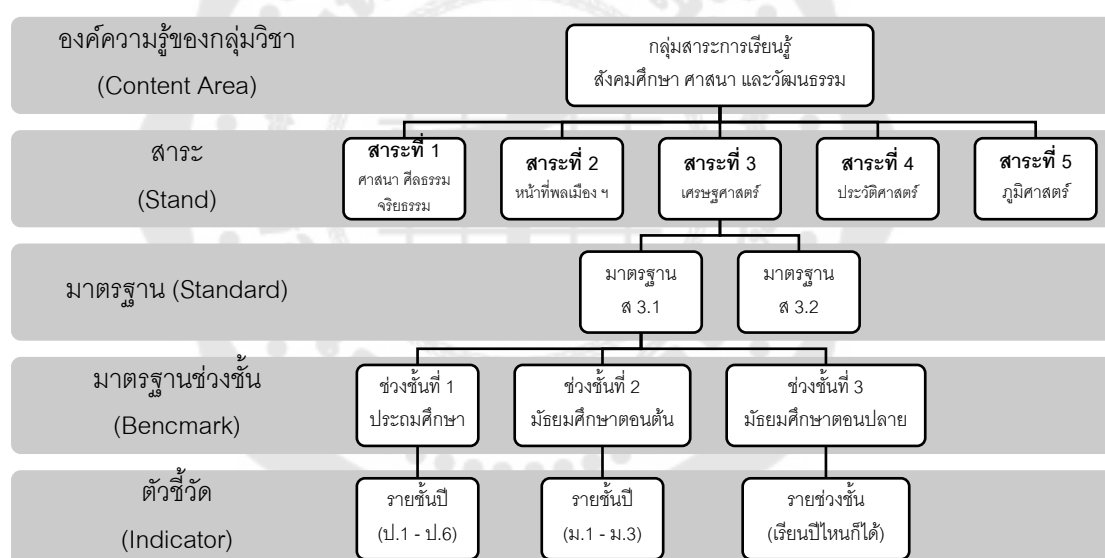
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เป็นสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของโลก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทัน ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถใช้ทักษะ กระบวนการ ความสามารถทางภูมิศาสตร์ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามสาเหตุและปัจจัย อันจะนำไปสู่การปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, น.2)

1.1.2.2 มาตรฐานและตัวชี้วัด (Standard and Indicator)

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด นอกจากนี้หลักสูตรยังมีการกำหนด ตัวชี้วัด ซึ่งเป็น การระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ การสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.8-9)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระต่าง ๆ ไว้ จำนวน 11 มาตรฐาน และมีตัวชี้วัดช่วงชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 61 ตัวชี้วัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, 2560) จากที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1.3 มโนทัศน์ที่ปรากฏในมาตรฐานและตัวชี้วัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560

มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานสังคมศึกษาเหล่านี้สะท้อนมโนทัศน์ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาสังคมศึกษา ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตร และการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้ โดยวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555, น.37-39) ได้แสดงมโนทัศน์ของสาระทั้ง 5 ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มโดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ จะได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 มโนทัศน์ของสาระทั้ง 5 ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามมาตรฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐาน	มโนทัศน์
สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	
ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	ระบบความเชื่อ, จริยธรรม, การพัฒนาคน, การพัฒนาจิต, พระไตรปิฎก, พระรัตนตรัย, การแผ่เมตตา, ศีลธรรม, หลักคำสอนของศาสนา
ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	วัฒนธรรม, การอยู่ร่วมกันตามหลักธรรม., การปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ค่านิยมทางศาสนา
สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	
ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข	การเป็นพลเมืองดี, วัฒนธรรมที่หลากหลาย, ความเข้าใจอันดี, วัฒนธรรมสากล, การขัดเกลาทางสังคม, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข, อำนาจอ, การใช้อำนาจอรัฐ, ระบบการปกครอง, ความยุติธรรม, กฎหมาย, กติกา/ระเบียบ, สิทธิ/เสรีภาพ, สิทธิมนุษยชน

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	มโนทัศน์
สาระเศรษฐศาสตร์	
ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	การผลิต, การแจกจ่าย, การบริโภค, การบริการ, หลักเศรษฐกิจพอเพียง, อุปสงค์, อุปทาน, เงินเฟ้อ, เงินฝืด, การมีชีวิตที่พอเพียง
ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจ ต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก	ระบบเศรษฐกิจ, การพัฒนาเศรษฐกิจ, นโยบายการเงิน และการคลัง, ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
สาระประวัติศาสตร์	
ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	กาลเวลา, การเปลี่ยนแปลง, วิธีการทางประวัติศาสตร์, หลักฐานทางประวัติศาสตร์
ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น	พัฒนาการของมนุษย์, อารยธรรม
ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย	ความเป็นชาติไทย, วัฒนธรรมไทย, ภูมิปัญญาไทย, ขนบธรรมเนียมประเพณี, การสถาปนาอาณาจักรไทย, การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย
สาระภูมิศาสตร์	
ส 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลก และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุปข้อมูล ตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระบบ และทิศ ของสิ่งต่าง ๆ, ลักษณะทางกายภาพของโลก, แผนที่, พิกัดภูมิศาสตร์, ภูมิลักษณะ, ป्राकฏการณ์ทางธรรมชาติ, ทรัพยากรธรรมชาติ

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	มโนทัศน์
สาระภูมิศาสตร์	
ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีชีวิต การดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ลักษณะทางสังคม, ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, ปัจจัยทางภูมิศาสตร์, การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และประชากร, สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ, สิ่งแวดล้อมทางสังคม, การสร้างสรรค์ทางสังคม, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, การอนุรักษ์, การพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555)

1.2 มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา: Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies (National Council for the Social Studies)

สมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Council for the Social Studies : NCSS) ได้เริ่มพัฒนามาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2535 (ค.ศ.1992) พัฒนาร่วมกับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสาขาอื่น ๆ เช่น ศิลปะ พลเมืองและการปกครอง เศรษฐศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ พลศึกษา วิทยาศาสตร์ และอาชีวศึกษา) ซึ่งมีที่มาจากการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษที่ 1980 โดย สมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (NCSS) ได้ดำเนินการตั้งคณะทำงานด้านมาตรฐานสังคมศึกษา (a Task Force on Standards for Social Studies) โดยการมีส่วนร่วมของครูทั้งระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คณาจารย์ผู้สอนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย นักการศึกษา และศึกษานิเทศก์สาขาสังคมศึกษาในระดับโรงเรียนและระดับมลรัฐ โดยมี ศาสตราจารย์โดนัลด์ ชไนเดอร์ (Professor Donald Schneider) แห่งมหาวิทยาลัยจอร์เจีย (The University of Georgia) อดีตประธาน NCSS เป็นประธานคณะทำงาน ได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐาน ทบทวนร่าง พิจารณาข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจสอบและแก้ไขและเตรียมเอกสารขั้นสุดท้าย ระหว่าง พ.ศ.2536 – 2537 (ค.ศ.1993 – 1994) และคณะกรรมการอำนวยการสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (National Council for the Social Studies Board of Directors) ได้มีมติอนุมัติเอกสารมาตรฐานหลักสูตรอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน

พ.ศ.2537 (ค.ศ.1994) และได้ตีพิมพ์ “Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies (1994)” ออกเผยแพร่ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงปี พ.ศ.2537 (ค.ศ.1994) (National Council for the Social Studies, 1994, VIII)

1.2.1 เป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา

มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ที่พัฒนาโดยสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (NCSS) นั้นปรากฏตามเอกสารที่ชื่อว่า Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2537 (ค.ศ.1994) โดยตัวมาตรฐานเองมองสภาพของสังคมปัจจุบันไว้ในลักษณะที่โลกกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักเรียนในโรงเรียนซึ่งกำลังจะเป็นพลเมืองของโลกในศตวรรษที่ 21 นั้นอาศัยและเรียนรู้ท่ามกลางความรู้ที่ระเบิดออกมาอย่างชนิดที่ไม่เหมือนที่มนุษยชาติในอดีตเคยประสบมาก่อน โรงเรียนและครูไม่สามารถสอนทุกอย่างได้ และตัวนักเรียนเองก็ไม่สามารถเรียนรู้ทุกสิ่งที่เป็นต้องรู้ (National Council for the Social Studies, 1994, p.13) เช่นนั้นแล้วเป้าหมายที่สำคัญของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา ก็คือให้ผู้เรียนมี “สมรรถนะในการเป็นพลเมือง” (Civic Competence) และการสร้างความเป็นเลิศทางสังคมศึกษาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน (Supporting the Common Good) การยอมรับในมุมมองร่วมกันและมุมมองที่มีหลากหลาย (Adopting Common and Multiple Perspectives) การนำความรู้ ทักษะ และค่านิยมสู่ความเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม (Applying Knowledge, Skills, and Values to Civic Action)

“สมรรถนะในการเป็นพลเมือง” (Civic Competence) นั้นประกอบด้วย ความรู้ กระบวนการทางสติปัญญา และอุปนิสัยความเป็นประชาธิปไตย (Democratic Dispositions) ที่นักเรียนจำเป็นต้องมีความตื่นรู้และกระตือรือร้นที่จะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม (Public Life) และเป็นสิ่งสำคัญที่วางอยู่บนรากฐานในการยึดมั่นค่านิยมประชาธิปไตย และต้องการใช้ความรู้เกี่ยวกับชุมชน ประเทศชาติ และโลกของตน ประกอบกับกระบวนการสืบสอบ และใช้ทักษะในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การทำงานร่วมกัน การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนผู้ซึ่งมีความรู้ ทักษะ และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย เพื่อการรักษาและทำให้วิถีประชาธิปไตยของเราดีขึ้น และมีส่วนร่วมในฐานะของสมาชิกประชาคมโลก (National Council for the Social Studies, 2021)

1.2.2 องค์ประกอบของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสหรัฐอเมริกา

เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ (NCSS) ซึ่งก็คือ “สมรรถนะในการเป็นพลเมือง” (Civic Competence)

มาตรฐานหลักสูตรจึงได้วางกรอบแนวคิด (Framework) ในลักษณะมโนทัศน์ และกำหนดมาตรฐานสำหรับแต่ละประเด็น รวมถึงมาตรฐานสำหรับช่วงชั้นต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

1.2.2.1 กรอบแนวคิด (Framework)

กรอบแนวคิดของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาทำหน้าที่ในการจัดการสาระ (Strand) สำหรับหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนในระดับต่าง ๆ (National Council for the Social Studies, 1994, p.15) หากมองไปแล้ว กรอบแนวคิดดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับสาระ (Strand) ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของประเทศไทย โดยกรอบแนวคิด (Framework) จะประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นข้อความบรรยายข้างต้น ซึ่งเหมือนกันทั้ง 10 ประเด็น คือ “หลักสูตรสังคมศึกษาควรรวมประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้สำหรับการศึกษา...” (Social studies programs should include experiences that provide for the study of...) และส่วนที่สองเป็นข้อความที่บอกถึงสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้และสามารถกระทำได้ที่แตกต่างกันไปในแต่ละมาตรฐาน (กิตติศักดิ์ ลักษณะนา, 2550) และในกรอบแนวคิดประกอบด้วยประเด็นและมาตรฐาน จำนวน 10 ประเด็น (Theme) คือ

- 1.วัฒนธรรม (Culture)
- 2.เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง (Time, Continuity, and Change)
- 3.ผู้คน สถานที่ และสิ่งแวดล้อม (People, Places, and Environments)
- 4.การพัฒนาตนเองและเอกลักษณ์ของบุคคล (Individual Development and Identity)
- 5.ปัจเจกบุคคล กลุ่ม และสถาบัน (Individuals, Groups, and Institutions)
- 6.อำนาจ อำนาจหน้าที่ และวิธีการปกครอง หรือ การบริหารจัดการ (Power, Authority, and Governance)
- 7.การผลิต การกระจายและการบริโภค (Production, Distribution and Consumption)
- 8.วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม (Science, Technology, and Society)
- 9.ความเชื่อมโยงกันของโลก (Global Connections)
- 10.แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อความเป็นพลเมือง (Civic Ideals and Practices)

ซึ่งในแต่ละประเด็นจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของประเด็นเหล่านั้นว่า เพราะเหตุใดนักเรียนจะต้องเรียนรู้ คำถามสำคัญ และความเชื่อมโยงของประเด็นนั้น ๆ กับเนื้อหาทางสังคมศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงพื้นที่ โลกศึกษา จิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์ มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม มาตรฐาน (National Council for the Social Studies, 1994, p.21-30)

1.2.2.2 มาตรฐานและสมรรถนะที่คาดหวัง (Standards and Performance Expectations)

ในแต่ละมาตรฐานที่ปรากฏในประเด็นทั้ง 10 นั้น จะปรากฏสมรรถนะ ที่คาดหวัง (Performance Expectations) ที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานช่วงชั้น ซึ่งมาตรฐานหลักสูตร สังคมศึกษาฉบับนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 (Early Grades : K-1 to Grad 4) ช่วงชั้นที่ 2 (Middle Grades : Grad 5 – 8) และ ช่วงชั้นที่ 3 (High School : Grad 9 – 12) รวม 241 สมรรถนะ (กิตติศักดิ์ ลักษณะนา, 2550) ในที่นี้จะขอเสนอเฉพาะสมรรถนะที่คาดหวัง ของช่วงชั้นที่ 3 (High School : Grad 9 – 12) จำนวน 87 ตัว ซึ่งเป็นช่วงชั้นที่ครอบคลุมช่วงอายุ 15 – 17 ปี ซึ่งตรงกับช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาตอนปลาย) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 มาตรฐานและสมรรถนะที่คาดหวัง (Standards and Performance Expectations) ช่วง ชั้นที่ 3 (High School : Grade 9 – 12) ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา สมาคมสังคมศึกษา แห่งชาติ สหรัฐอเมริกา

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
วัฒนธรรม (Culture) : 8 สมรรถนะ	a. analyze and explain the ways groups, societies, and cultures address human needs and concerns;
Social studies programs should include experiences that provide for the study of culture and cultural diversity.	b. predict how data and experiences may be interpreted by people from diverse cultural perspectives and frames of reference;
	c. apply an understanding of culture as an integrated whole that explains the functions and interactions of language, literature, the arts, traditions, beliefs and values, and behavior patterns;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
วัฒนธรรม (Culture) (ต่อ)	d. compare and analyze societal patterns for preserving and transmitting culture while adapting to environmental or social change; e. demonstrate the value of cultural diversity, as well as cohesion, within and across groups; f. interpret patterns of behavior reflecting values and attitudes that contribute or pose obstacles to cross-cultural understanding; g. construct reasoned judgments about specific cultural responses to persistent human issues; h. explain and apply ideas, theories, and modes of inquiry drawn from anthropology and sociology in the examination of persistent issues and social problems.
เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง (Time, Continuity, and Change) : 6 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of the ways human beings view themselves in and over time.	a. demonstrate that historical knowledge and the concept of time are socially influenced constructions that lead historians to be selective in the questions they seek to answer and the evidence they use; b. apply key concepts such as time, chronology, causality, change, conflict, and complexity to explain, analyze, and show connections among patterns of historical change and continuity; c. identify and describe significant historical periods and patterns of change within and across cultures, such as the development of ancient cultures and civilizations, the rise of nation-states, and social, economic, and political revolutions; d. systematically employ processes of critical historical inquiry to reconstruct and reinterpret the past, such as using a variety of sources and checking their credibility, validating and weighing evidence for claims, and searching for causality;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง (Time, Continuity, and Change) (ต่อ)	e. investigate, interpret, and analyze multiple historical and contemporary viewpoints within and across cultures related to important events, recurring dilemmas, and persistent issues, while employing empathy, skepticism, and critical judgement; f. apply ideas, theories, and modes of historical inquiry to analyze historical and contemporary developments, and to inform and evaluate actions concerning public policy issues.
ผู้คน สถานที่ และสิ่งแวดล้อม (People, Places, and Environments) : 11 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of people, places, and environments.	a. refine mental maps of locales, regions, and the world that demonstrate understanding of relative location, direction, size, and shape; b. create, interpret, use, and synthesize information from various representations of the earth, such as maps, globes, and photographs; c. use appropriate resources, data sources, and geographic tools such as aerial photographs, satellite images, geographic information systems (GIS), map projections, and cartography to generate, manipulate, and interpret information such as atlases, data bases, grid systems, charts, graphs, and maps; d. calculate distance, scale, area, and density, and distinguish spatial distribution patterns; e. describe, differentiate, and explain the relationships among various regional and global patterns of geographic phenomena such as landforms, soils, climate, vegetation, natural resources, and population; f. use knowledge of physical system changes such as seasons, climate and weather, and the water cycle, to explain geographic phenomena;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
ผู้คน สถานที่ และสิ่งแวดล้อม (People, Places, and Environments) (ต่อ)	g. describe and compare how people create places that reflect culture, human needs, government policy, and current values and ideals as they design and build specialized buildings, neighborhoods, shopping centers, urban centers, industrial parks, and the like; h. examine, interpret, and analyze physical and cultural patterns and their interactions, such as land use, settlement patterns, cultural transmission of customs and ideas, and ecosystem changes; i. describe and assess ways that historical events have been influenced by, and have influenced, physical and human geographic factors in local, regional, national, and global settings; j. analyze and evaluate social and economic effects of environmental changes and crises resulting from phenomena such as floods, storms, and drought; k. propose, compare, and evaluate alternative policies for the use of land and other resources in communities, regions, nations, and the world.
การพัฒนาตนเองและเอกลักษณ์ ของบุคคล (Individual Development and Identity) : 9 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of individual development and identity.	a. articulate personal connections to time, place, and social/cultural systems; b. identify, describe, and express appreciation for the influences of various historical and contemporary cultures on an individual's daily life; c. describe the ways family, religion, gender, ethnicity, nationality, socioeconomic status, and other group and cultural influences contribute to the development of a sense of self;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
การพัฒนาตนเองและเอกลักษณ์ ของบุคคล (Individual Development and Identity) (ต่อ)	d. apply concepts, methods, and theories about the study of human growth and development, such as physical endowment, learning, motivation, behavior, perception, and personality; e. examine the interactions of ethnic, national, or cultural influences in specific situations or events; f. analyze the role of perceptions, attitudes, values, and beliefs in the development of personal identity; g. compare and evaluate the impact of stereotyping, conformity, acts of altruism, and other behaviors on individuals and groups; h. work independently and cooperatively within groups and institutions to accomplish goals; i. examine factors that contribute to and damage one's mental health and analyze issues related to mental health and behavioral disorders in contemporary society.
ปัจเจกบุคคล กลุ่ม และสถาบัน (Individuals, Groups, and Institutions) : 8 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of interactions among individuals, groups, and institutions.	a. apply concepts such as role, status, and social class in describing the connections and interactions of individuals, groups, and institutions in society; b. analyze group and institutional influences on people, events, and elements of culture in both historical and contemporary settings; c. describe the various forms institutions take, and explain how they develop and change over time; d. identify and analyze examples of tensions between expressions of individuality and efforts used to promote social conformity by groups and institutions; e. describe and examine belief systems basic to specific traditions and laws in contemporary and historical movements;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
ปัจเจกบุคคล กลุ่ม และสถาบัน (Individuals, Groups, and Institutions) (ต่อ)	f. evaluate the role of institutions in furthering both continuity and change; g. analyze the extent to which groups and institutions meet individual needs and promote the common good in contemporary and historical settings; h. explain and apply ideas and modes of inquiry drawn from behavioral science and social theory in the examination of persistent issues and social problems.
อำนาจ อำนาจหน้าที่ และวิถีการปกครอง หรือ การบริหารจัดการ (Power, Authority, and Governance) : 10 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of how people create and change structures of power, authority, and governance.	a. examine persistent issues involving the rights, roles, and status of the individual in relation to the general welfare; b. explain the purpose of government and analyze how its powers are acquired, used, and justified; c. analyze and explain ideas and mechanisms to meet needs and wants of citizens, regulate territory, manage conflict, establish order and security, and balance competing conceptions of a just society; d. compare and analyze the ways nations and organizations respond to conflicts between forces of unity and forces of diversity; e. compare different political systems (their ideologies, structure, institutions, processes, and political cultures) with that of the United States, and identify representative political leaders from selected historical and contemporary settings; f. analyze and evaluate conditions, actions, and motivations that contribute to conflict and cooperation within and among nations; g. evaluate the role of technology in communications, transportation, information-processing, weapons development, or other areas as it contributes to or helps resolve conflicts;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
อำนาจ อำนาจหน้าที่ และวิธีการปกครอง หรือ การบริหารจัดการ (Power, Authority, and Governance) (ต่อ)	h. explain and apply ideas, theories, and modes of inquiry drawn from political science to the examination of persistent issues and social problems; i. evaluate the extent to which governments achieve their stated ideals and policies at home and abroad; j. prepare a public policy paper and present and defend it before an appropriate forum in school or community.
การผลิต การกระจายและการบริโภค (Production, Distribution and Consumption) : 11 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of how people organize for the production, distribution, and consumption of goods and services.	a. explain how the scarcity of productive resources (human, capital, technological, and natural) requires the development of economic systems to make decisions about how goods and services are to be produced and distributed; b. analyze the role that supply and demand, prices, incentives, and profits play in determining what is produced and distributed in a competitive market system; c. consider the costs and benefits to society of allocating goods and services through private and public sectors; d. describe relationships among the various economic institutions that comprise economic systems such as households, business firms, banks, government agencies, labor unions, and corporations; e. analyze the role of specialization and exchange in economic processes; f. compare how values and beliefs influence economic decisions in different societies; g. compare basic economic systems according to how rules and procedures deal with demand, supply, prices, the role of government, banks, labor and labor unions, savings and investments, and capital;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
การผลิต การกระจายและการบริโภค (Production, Distribution and Consumption) (ต่อ)	h. apply economic concepts and reasoning when evaluating historical and contemporary social developments, and issues; i. distinguish between the domestic and global economic systems, and explain how the two interact; j. apply knowledge of production, distribution, and consumption in the analysis of a public issue such as the allocation of health care or the consumption of energy, and devise an economic plan for accomplishing a socially desirable outcome related to that issue; k. distinguish between economics as a field of inquiry and the economy
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม (Science, Technology, and Society) : 6 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of relationships among science, technology, and society.	a. identify and describe both current and historical examples of the interaction and interdependence of science, technology, and society in a variety of cultural settings; b. make judgments about how science and technology have transformed the physical world and human society and our understanding of time, space, place, and human-environment interactions; c. analyze how science and technology influence the core values, beliefs, and attitudes of society, and how core values, beliefs, and attitudes of society shape scientific and technological change; d. evaluate various policies that have been proposed as ways of dealing with social changes resulting from new technologies, such as genetically engineered plants and animals;

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม (Science, Technology, and Society) (ต่อ)	e. recognize and interpret varied perspectives about human societies and the physical world using scientific knowledge, ethical standards, and technologies from diverse world cultures; f. formulate strategies and develop policies for influencing public discussions associated with technology-society issues, such as the greenhouse effect.
ความเชื่อมโยงกันของโลก (Global Connections) : 8 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of global connections and interdependence.	a. explain how language, art, music, belief systems, and other cultural elements can facilitate global understanding or cause misunderstanding; b. explain conditions and motivations that contribute to conflict, cooperation, and interdependence among groups, societies, and nations; c. analyze and evaluate the effects of changing technologies on the global community; d. analyze the causes, consequences, and possible solutions to persistent, contemporary, and emerging global issues, such as health, security, resource allocation, economic development, and environmental quality; e. analyze the relationships and tensions between national sovereignty and global interests, in such matters as territory, economic development, nuclear and other weapons, use of natural resources, and human rights concerns; f. analyze or formulate policy statements demonstrating an understanding of concerns, standards, issues, and conflicts related to universal human rights; g. describe and evaluate the role of international and multinational organizations in the global arena; h. illustrate how individual behaviors and decisions connect with global systems.

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	สมรรถนะที่คาดหวัง
แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อความ เป็นพลเมือง (Civic Ideals and Practices) : 10 สมรรถนะ Social studies programs should include experiences that provide for the study of the ideals, principles, and practices of citizenship in a democratic republic.	a. explain the origins and interpret the continuing influence of key ideals of the democratic republican form of government, such as individual human dignity, liberty, justice, equality, and the rule of law; b. identify, analyze, interpret, and evaluate sources and examples of citizens' rights and responsibilities; c. locate, access, analyze, organize, synthesize, evaluate, and apply information about selected public issues identifying, describing, and evaluating multiple points of view; d. practice forms of civic discussion and participation consistent with the ideals of citizens in a democratic republic; e. analyze and evaluate the influence of various forms of citizen action on public policy; f. analyze a variety of public policies and issues from the perspective of formal and informal political actors; g. evaluate the effectiveness of public opinion in influencing and shaping public policy development and decision- making; h. evaluate the degree to which public policies and citizen behaviors reflect or foster the stated ideals of a democratic republican form of government; i. construct a policy statement and an action plan to achieve one or more goals related to an issue of public concern; j. participate in activities to strengthen the "common good", based upon careful evaluation of possible options for citizen action.

1.2.3 ความเชื่อมโยงกันของประเด็น (Themes) ในมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา กับสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2561 ส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สมรรถนะที่คาดหวังตามมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา ของสมาคมสังคมศึกษา แห่งชาติสหรัฐอเมริกา หากจะสังเกตแล้วจะมีลักษณะคล้ายกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐาน การเรียนรู้ และปรากฏคำกริยาที่บ่งบอกพฤติกรรมการเรียนรู้ในตัวชี้วัด หรือหากจะพิจารณา ความเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะที่คาดหวังของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา และตัวชี้วัดกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วจะพบว่ามีความใกล้เคียงกัน กล่าวคือมีคำกริยาที่บ่งบอกพฤติกรรม การเรียนรู้ เช่น สมรรถนะที่คาดหวังในมาตรฐานหลักสูตรปรากฏคำว่า ระบุ (identify) เปรียบเทียบ (compare) อธิบาย (explain) ใช้ (use) นำไปประยุกต์ใช้ (apply) สาธิต (demonstrate) วิเคราะห์ (analyze) ประเมิน (evaluate) สังเคราะห์ (synthesize) เป็นต้น (National Council for the Social Studies, 1994) และในตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ปรากฏคำว่า ระบุ อธิบาย วิเคราะห์ ตระหนัก เสนอแนวทาง ปฏิบัติตน อภิปราย สร้างองค์ความรู้ วางแผน ใช้(เครื่องมือ) ประเมิน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, 2560)

Anna S. Ochoa-Becker อดีตประธาน NCSS ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ประเด็นที่ 1 – 7 ของมาตรฐานหลักสูตรมีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระในแต่ละสาขาวิชาใน สังคมศาสตร์ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นและเนื้อหาในสาขาสังคมศาสตร์ของตามมาตรฐาน หลักสูตรสังคมศึกษา ของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา

ประเด็น (Themes)	เนื้อหาในสาขาสังคมศาสตร์
1.วัฒนธรรม (Culture)	มานุษยวิทยา (Anthropology)
2.เวลา ความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลง (Time, Continuity, and Change)	ประวัติศาสตร์ (History)
3.ผู้คน สถานที่ และสิ่งแวดล้อม (People, Places, and Environments)	ภูมิศาสตร์ (Geography)

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเด็น (Themes)	เนื้อหาในสาขาสังคมศาสตร์
4.การพัฒนาตนเองและเอกลักษณ์ของบุคคล (Individual Development and Identity)	จิตวิทยา (Psychology)
5.ปัจเจกบุคคล กลุ่ม และสถาบัน (Individuals, Groups, and Institutions)	สังคมวิทยา (Sociology)
6.อำนาจ อำนาจหน้าที่ และวิธีการปกครอง หรือ การบริหารจัดการ (Power, Authority, and Governance)	รัฐศาสตร์ (Political Science)
7.การผลิต การกระจายและการบริโภค (Production, Distribution and Consumption)	เศรษฐศาสตร์ (Economics)
8.วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม (Science, Technology, and Society)	มีความเป็นองค์รวมและมีพลวัต รวมถึงมีลักษณะ การบูรณาการ
9.ความเชื่อมโยงกันของโลก (Global Connections)	
10.แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อความเป็นพลเมือง (Civic Ideals and Practices)	

ที่มา ปรับปรุงจากข้อเสนอของ Ochoa-Becker (2001)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา

2.1 ความหมายและความสำคัญของมโนทัศน์ในสังคมศึกษา

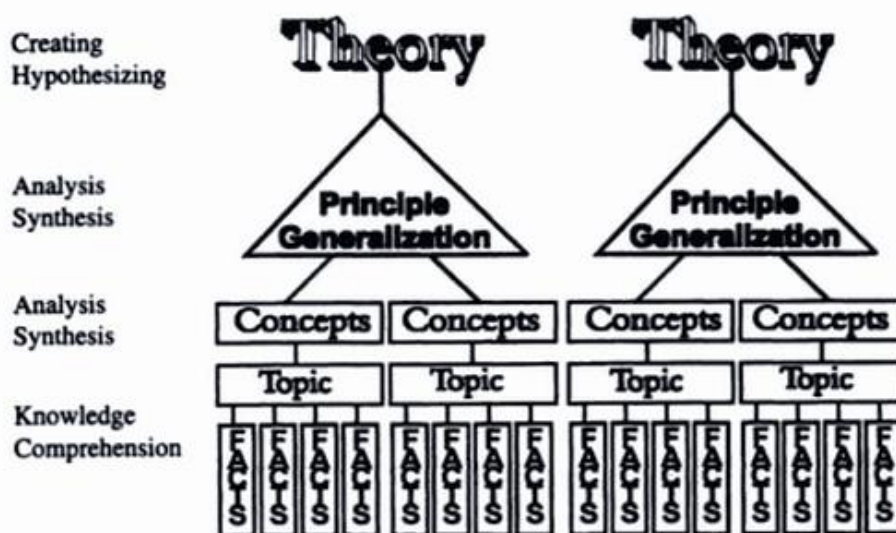
“มโนทัศน์” เป็นศัพท์บัญญัติโดยราชบัณฑิตยสถาน (2555) จากภาษาอังกฤษว่า “Concept” นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้ศัพท์บัญญัติว่า มโนคติ มโนภาพ แนวคิด ความคิดรวบยอด หรือ สังkep (กรมวิชาการ, 2544; ปรีชา ธรรมมา, 2543; สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2547) จากการศึกษาการให้ความหมายของนักวิชาการชาวไทย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555; ชนาธิป พรกุล, 2557; นาดยา ปิณฑนานนท์, 2542; ปรีชา ธรรมมา, 2543; ราชบัณฑิตยสถาน, 2555; วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555; สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556; อธิติเดช น้อยไม้, 2564) และนักวิชาการชาวต่างประเทศ (Arends, 2004; Edgar Bruce Wesley และ Stanley P. Wronski, 1973; Good, 1973; Woolfolk, 2001) สามารถสรุปได้ว่า มโนทัศน์ (Concept) คือ ภาพ ความคิด องค์ความรู้ หรือคุณลักษณะ ที่เกิดขึ้นในสมอง ซึ่งเกิดจากการประมวลผลจากข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีการจัดลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นหมวดหมู่อย่างมีระเบียบ จนสามารถสรุปและอธิบายออกมาได้โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเอง

โดยพื้นฐานแล้ว วิชาสังคมศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน โดยคัดสรรเนื้อหาทางสังคมศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่งก็คือความเป็นพลเมืองดี และช่วยสร้าง “ข้อมูล” ซึ่งปรากฏในลักษณะขององค์ความรู้ หรือมโนทัศน์ที่ช่วยให้มนุษย์มีข้อมูลในการตัดสินใจได้มากขึ้น ผ่านเนื้อหาทางสังคมศาสตร์และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการเพื่อให้นักเรียนนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน และมีความเป็นวิชาที่บูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยตัวของมันเอง เช่นนั้นแล้ว วิชาสังคมศึกษาจึงมีขอบเขตกว้างขวาง และหลอมรวมศาสตร์ทั้งสาขาสังคมศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน และเรียบเรียงเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างสัมพันธ์สอดคล้องต่อเนื่อง และเป็นเหตุผล โดยมีมโนทัศน์และหลักการใดหลักการหนึ่งเป็นแกนกลางและนำเนื้อหามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยง (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555, น.42-46) มโนทัศน์จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ โดยมีมโนทัศน์เดิมที่มีอยู่จะช่วยเชื่อมโยงความรู้ ความคิดไปสู่อีกมโนทัศน์ใหม่ได้ หากมโนทัศน์นั้นมีความใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถเข้าใจต่อประสบการณ์ใหม่ได้เร็วขึ้น และช่วยให้เข้าใจความเป็นไปของหลักการและระเบียบแบบแผนของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ ทำให้สามารถเข้าใจในความเป็นไปของเหตุการณ์ สามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง รวมถึงมโนทัศน์ยังสามารถช่วยให้ตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา สามารถบริหารจัดการและเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555)

ดังนั้น มโนทัศน์จึงมีความสำคัญในสังคมศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพื้นฐานให้สามารถเข้าใจสิ่งรอบตัว สามารถที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ และสามารถที่พัฒนาเป็นหลักการ และพัฒนาเป็นทฤษฎี ที่สามารถนำไปตรวจสอบกับเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ซึ่งมีมโนทัศน์นี้ก็สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของความเป็นพลเมืองดี

2.2 ลักษณะของมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา

จากที่กล่าวมาในข้างต้น สังคมศึกษาใช้เนื้อหาหรือองค์ความรู้จากสังคมศาสตร์เป็นสื่อในการทำบรรลุเป้าหมาย โดยผู้สอนจะทำการคัดสรรเนื้อหาต่าง ๆ ในสังคมศาสตร์หรือศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเรื่องที่เรียน เช่นนั้นแล้ว ลักษณะของความรู้ของสังคมศึกษาจึงสามารถแยกได้เป็นข้อเท็จจริง (Fact) ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐาน มโนทัศน์ (Concept) ที่เป็นการสรุปจากข้อเท็จจริง และสามารถพัฒนาเป็นหลักการหรือแนวคิดสำคัญ (Generalization) ได้ (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555, น.28) ดังนั้นลักษณะของมโนทัศน์ทางสังคมศึกษาจึงเกิดขึ้นจากการสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการเลือกสรรเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งมีมโนทัศน์นี้อาจจะเป็นในลักษณะของคำหรือกลุ่มคำที่จะสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ โดยต้องอธิบายหรือใช้ตัวอย่างประกอบเพื่อแสดงความเข้าใจ (นาตยา ปิณฑนันทน์, 2542, น.5-8) ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบของความรู้ (Structure of Knowledge)

ที่มา Erickson (2002, p.5)

2.3 การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์

มโนทัศน์เกิดขึ้นได้จากการสรุปข้อเท็จจริงเพื่อให้สามารถนามโนทัศน์ที่ได้นั้นไปใช้เชื่อมโยงความรู้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ เช่นนั้นแล้ว การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์จึงมีวิธีการที่นักวิชาการทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยเสนอไว้ว่าการสร้างมโนทัศน์ควรไปเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน เพราะมโนทัศน์เป็นความรู้ในรูปของความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งต่อข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวของเขาเอง (อิทธิเดช น้อยไม้, 2564)

นักวิชาการชาวต่างชาติได้เสนอแนวคิดในการสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ซึ่งมีการเสนอไว้ กล่าวคือ ดีเซคโค (De Cecco, 1974, pp.301-302) ได้เสนอการสร้างมโนทัศน์ไว้ 7 ขั้นตอน que เริ่มต้นจากการจัดกลุ่มมโนทัศน์จากข้อมูลที่มีเพื่อให้เห็นมโนทัศน์ที่สำคัญ แล้วใช้ตัวอย่างในการตรวจสอบมโนทัศน์ที่เกิดขึ้น แล้วประเมินผลมโนทัศน์นั้น

จอยส์และคณะ (Joyce และคณะ, 2004, p.72) ได้เสนอวิธีการสอนมโนทัศน์ไว้ 3 ระยะ โดยเริ่มที่ครูนำเสนอตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบคุณลักษณะของมโนทัศน์จนสามารถสร้างสมมติฐานในการจัดกลุ่มมโนทัศน์ของตัวอย่างที่ครูนำเสนอได้ เสร็จแล้วครูดำเนินการทดสอบว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นเพื่อจัดกลุ่มนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ โดยการเพิ่มตัวอย่างให้นักเรียนจัดกลุ่ม เสร็จแล้วจึงให้นักเรียนตั้งชื่อให้กับมโนทัศน์ที่ขึ้น และอธิบายหลักการในการให้ชื่อมโนทัศน์นั้น

ส่วนทาบาและคณะ (Taba และคณะ, 1971, p.66) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการพัฒนามโนทัศน์ในวิชาสังคมศึกษา 5 ขั้นตอน คือ เริ่มที่การแจกแจงองค์ความรู้และระบุรายการ หาคุณละร่วมเสร็จแล้วจึงจัดกลุ่มสิ่งที่คล้ายคลึงกัน สร้างเกณฑ์ในการจัดกลุ่มและให้ชื่อกลุ่ม จัดกลุ่มข้อมูลนั้นใหม่ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นแล้วสรุปข้อมูลโดยใช้ประโยคเดียว

และออสูเบล (Ausubel, 1968 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556, น.328) ได้เสนอการสร้างมโนทัศน์ไว้ว่าควรเริ่มด้วยการให้มโนทัศน์ที่มีความหมายกว้างและคุณลักษณะของมโนทัศน์กว้างที่ให้นั้นสามารถคลุมมโนทัศน์ย่อยได้หลายชนิด แล้วให้นักเรียนทราบถึงหลักเกณฑ์ของคุณลักษณะนั้น เสร็จแล้วจึงให้ตัวอย่างความรู้ที่มีคุณลักษณะเหมือนกับมโนทัศน์ แล้วให้นักเรียนสรุปมโนทัศน์ที่ได้และให้ตัวอย่าง

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการชาวไทยที่ได้เสนอการสร้างมโนทัศน์ไว้ได้แก่ ทิศนา ขัมมณี (2558, 340-342) ได้กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) ว่าเป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการนำตัวอย่างต่าง ๆ มาให้ผู้เรียนศึกษา แล้วสามารถสรุปมโนทัศน์หรือหลักการที่ได้จากตัวอย่างนั้น ๆ ได้ด้วยตัวเอง

หรือวิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒน์ผล (2562, น.2-4) ได้เสนอกระบวนการสร้างมโนทัศน์ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน โดยเริ่มจากสังเกตและรับรู้ข้อมูลหรือเนื้อหา ก่อน แล้วจำแนกความแตกต่าง เสร็จแล้วจึงหาลักษณะร่วมกันของข้อมูลหรือความรู้นั้น เพื่อให้สามารถระบุมโนทัศน์ ทดสอบมโนทัศน์นั้นและสามารถนำไปใช้ต่อไปได้

และอิทธิเดช น้อยไม้ (2564, น.9) ได้สรุปแนวทางการพัฒนามโนทัศน์เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงมโนทัศน์ในวิชาสังคมศึกษา 3 ขั้นตอน คือ รับรู้ พินิจพิจารณา และสรุปความคิด

จากข้อเสนอกระบวนการสร้างมโนทัศน์ที่ยกมาของนักวิชาการต่างประเทศ (De Cecco, 1974; Joyce และคณะ, 2004; Taba และคณะ, 1971; Ausubel, 1968 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) และนักวิชาการชาวไทย (ทิตินา แหมมณี, 2558; วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒน์ผล, 2562; อิทธิเดช น้อยไม้, 2564) สามารถสรุปกระบวนการสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์นั้นมี 4 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 รับรู้ข้อมูลที่นำมาสร้างมโนทัศน์
- ขั้นที่ 2 ค้นหาเกณฑ์ในการจัดกลุ่มและจัดกลุ่มข้อมูล
- ขั้นที่ 3 ทดสอบเกณฑ์การจัดกลุ่มโดยการยกตัวอย่างประกอบ
- ขั้นที่ 4 สรุปข้อมูลและให้ชื่อมโนทัศน์

2.4 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception)

ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูย่อมมีความต้องการที่จะทำให้นักเรียนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ครูตั้งไว้ แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้น นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ หรืออาจจะเกิดความบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ของครู ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาในการเรียนรู้ อย่างหนึ่ง ซึ่งก็คือการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception) ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้หรือสร้างมโนทัศน์ที่สูงขึ้นต่อไปได้ (ศิริเดช สุชีวะ, 2538, น.1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาจะใช้เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าของนักสังคมศาสตร์มาเป็นพื้นฐานหรือเครื่องมือให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อให้เกิดมโนทัศน์ทางสังคมศึกษาและนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555, น.42-46) เช่นนั้นแล้วหากนักเรียนไม่มีความเข้าใจในมโนทัศน์ที่เรียนรู้หรือเข้าใจมโนทัศน์ที่เรียนรู้คลาดเคลื่อนไป การบรรลุเป้าหมายสังคมศึกษาซึ่งก็คือความเป็นพลเมืองดีก็อาจจะประสบปัญหาต่อไปอีกด้วย

2.4.1 ความหมายของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

จากการศึกษาการให้ความหมายของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักวิชาการชาวต่างประเทศ (Brown, 1992; Hagiwara และ Rodriguez, 2020; Lilienfeld, 2010; Murphy และ Alexander, 2013) และชาวไทย (ชนิกามาศ จันทรเจริญสุข, 2557; พันตรี แสงเพชร, 2540; พิรพล จอมใจเหล็ก, 2563; ศิริเดช สุชีวะ, 2538) สามารถสรุปได้ว่า มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเป็นความเข้าใจไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิดพลาดในมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้มา อันเป็นผลที่เกิดจากการที่ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือการให้เหตุผลที่ผิดพลาด หรือตีความเนื้อหาที่ได้นั้นผิดจากข้อเท็จจริงที่คนทั่วไปยอมรับหรือตามความเป็นจริงในศาสตร์นั้น ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้มโนทัศน์ที่สูงขึ้นต่อไปได้

2.4.2 ลักษณะและสาเหตุของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

มโนทัศน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ โดยมโนทัศน์เดิมที่มีอยู่จะช่วยเชื่อมโยงความรู้ ความคิดไปสู่อีกมโนทัศน์ใหม่ได้ หากมโนทัศน์นั้นมีความใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถเข้าใจต่อประสบการณ์ใหม่ได้เร็วขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555) มโนทัศน์ยังถือว่าเป็นรากฐานของความคิด ซึ่งมนุษย์จะคิดไม่ได้หากไม่มีมโนทัศน์เป็นฐาน เพราะมโนทัศน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อความหมายที่จะทำให้มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556, น.326) เช่นนั้นแล้วมโนทัศน์ก็ย่อมเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้ ในทางกลับกันมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนก็เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิดในมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้มา ซึ่งฟิชเชอร์ (Fisher, 1985) ได้กล่าวถึงลักษณะของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนว่ามีลักษณะ ดังนี้

- 1) มโนทัศน์ที่เข้าใจไม่ตรงกับมโนทัศน์ของผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์นั้น ๆ
- 2) มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเรื่องเดียวกันก็สามารถเปลี่ยนไปเพิ่มเติมได้เนื่องจากการแลกเปลี่ยนความคิดกับคนจำนวนมาก
- 3) การสอนแบบเดิม ๆ ทำให้มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นยากต่อการแก้ไข และอาจจะขยายจากมโนทัศน์ที่ง่ายไปสู่มโนทัศน์ที่สูงขึ้น
- 4) ความเชื่อเรื่องอื่น ๆ อาจจะเกี่ยวโยงอย่างเป็นระบบกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้น และมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 5) ความรู้ที่กลายเป็นมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนถูกถ่ายทอดจากอดีตถึงปัจจุบันโดยผู้นำในความรู้แขนงนั้น ๆ แล้วถ่ายทอดให้นักเรียน

นอกจากนี้ยังมีผู้อธิบายถึงสาเหตุในการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นมาจากที่ใดบ้าง เช่น สุวิมล เขียวแก้ว (Kiokaew, 1989) ได้กล่าวถึงสาเหตุของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนไว้ 4 สาเหตุ

คือ หนังสือเรียนที่มีความหมายไม่ชัดเจนจึงทำให้นักเรียนตีความหมายเอง สถิติปัญญา และวุฒิภาวะของนักเรียน ภาษา และครูผู้สอน หรือ อภินิญา ตั้งประพฤทิกุล (2543) ได้สรุปสาเหตุไว้ 6 สาเหตุ ได้แก่ คำอธิบายที่ขาดความเข้าใจในมโนทัศน์นั้นที่ตีพอ การเรียนรู้จากคำอธิบายที่เป็นนามธรรม การแปลความหมายตามความเชื่อในอดีต การเกิดประสบการณ์ขัดแย้ง สถานการณ์ที่สอดคล้องทำให้เกิดความหมายใหม่ซึ่งสรุปด้วยตนเอง และการให้ความรู้โดยใช้สัญลักษณ์ก็อาจจะเกิดการตีความที่คลาดเคลื่อนได้ นอกจากนี้ เกษสุตา บุรณพันศักดิ์ (2545) วนิดา ภูเี่ยม (2550) และ แอนดอร์สันและสมิธ (Anderson และ Smith, 1984) ได้กล่าวถึงสาเหตุในมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนว่า เกิดจากแหล่งความรู้ที่ไม่ถูกต้อง หรือการขาดประสบการณ์ในการเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้จำผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน หรือเกิดขึ้นในโครงสร้างสถิติปัญญา

เช่นนั้นแล้วก็อาจจะสรุปได้ว่า มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นเกิดได้ทั้งปัจจัยภายนอกได้แก่ ผู้ถ่ายทอดความรู้หรือครูผู้สอน ตำราเรียน ภาษา หรือแหล่งความรู้ที่เข้าถึงนั้นไม่ถูกต้อง และปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ สถิติปัญญาและวุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

- 1) ขาดความเข้าใจในมโนทัศน์จากปัจจัยภายนอก ได้แก่ สื่อการสอน ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อม
- 2) ตีความมโนทัศน์จากความเชื่อดั้งเดิมของตนเองโดยไม่ตรงกับมโนทัศน์ของผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์นั้น ๆ
- 3) ไม่สามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้กับมโนทัศน์เดิมของตนเองได้

2.5 การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้เรียนในเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ทางสังคม การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและยั่งยืน โดยเฉพาะในวิชาสังคมศึกษาซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่ต้องการการตีความ การเชื่อมโยงบริบท และการอธิบายที่มีมิติหลากหลาย การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception) จึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในรายวิชาสังคมศึกษา ซึ่งเนื้อหา มักซับซ้อนและเชื่อมโยงกับบริบทของผู้เรียน การสืบค้นหรือระบุว่าผู้เรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนอย่างไรจึงต้องอาศัยแนวทางที่มีระบบ ครอบคลุมหลักการ วิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสม

2.5.1 หลักการในการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

หลักการพื้นฐานในการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน เริ่มต้นจากการที่ต้องเข้าใจว่ามโนทัศน์คือโครงสร้างความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจากประสบการณ์เดิม การตีความข้อมูล

หรือจากการสื่อสารที่ได้รับ หากมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงหรือหลักวิชา ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนกับนักเรียน ซึ่งในทางสังคมศึกษา การตีความที่คลาดเคลื่อน อาจเกิดจากการยึดติดกับประสบการณ์ส่วนตัว ความเข้าใจตามสามัญสำนึก หรือการอธิบายที่ไม่ครบถ้วนของครูผู้สอน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาทั้งในมิติภายในของผู้เรียนและอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอก (National Research Council, 2000; อธิติเดช น้อยไม้, 2564)

2.5.2 หลักการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

หลักการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนตั้งอยู่บนฐานความคิดเชิงสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ซึ่งมองว่าความรู้มิได้ถ่ายทอดจากครูไปสู่ผู้เรียนโดยตรง หากแต่เป็นผลจากการที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจากประสบการณ์เดิม การปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และบริบททางสังคม (Driver และคณะ, 1994) ดังนั้น การทำความเข้าใจมโนทัศน์ของผู้เรียนจึงต้องอาศัยกระบวนการที่สามารถเข้าถึง “โครงสร้างความคิดภายใน” เพื่อค้นหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและพัฒนาไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดย Treagust (1988) เสนอแนวทางที่สำคัญในการสำรวจมโนทัศน์ คือ การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยแบบสองระดับ (two-tier diagnostic tests) ซึ่งประกอบด้วยคำถามระดับข้อเท็จจริง และคำถามที่ให้เหตุผลประกอบ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่ผู้เรียนใช้ในการตัดสินใจตอบแบบทดสอบ โดยผลที่ได้จากเครื่องมือนี้สามารถระบุทั้งความรู้ (knowledge) และเหตุผลที่ผิดพลาด (reasoning errors) ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ พอสเนอร์ (Posner และคณะ, 1982) ยังชี้ให้เห็นว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงมโนทัศน์เดิมของผู้เรียน ต้องอาศัยการสร้างความรู้ความไม่สมดุลของแนวคิด ร่วมกับการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนความเข้าใจอย่างเป็นระบบ นอกเหนือจากแบบทดสอบวินิจฉัย วิธีการที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเปิด (open-ended interviews) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอธิบายความคิดของตนเองอย่างอิสระ และการใช้แผนภาพแนวคิด (concept mapping) เพื่อแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิม (Novak และ Cañas, 2006) วิธีเหล่านี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์เชิงลึกถึงรูปแบบความเข้าใจผิดที่อาจไม่สามารถตรวจสอบได้จากแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว

การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในบริบทของการศึกษาไทยได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ซึ่งล้วนเป็นศาสตร์ที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงแนวคิดอย่างเป็นระบบ การระบุความเข้าใจผิดของ

ผู้เรียนจึงเป็นกุญแจสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อแก้ไขแนวคิดเหล่านั้นให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและยั่งยืน (Duit และ Treagust, 2003)

2.5.3 เครื่องมือสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

2.5.3.1 แบบทดสอบวินิจฉัย

แบบทดสอบวินิจฉัย (diagnostic test) เป็นแบบทดสอบวินิจฉัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยหรือครูผู้สอนสร้างขึ้นเพื่อค้นหาจุดบกพร่องในการเรียน เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาค้นคว้าหรือข้อบกพร่องเหล่านั้นได้อย่างตรงจุด (วียดา ช่อนคำ, 2550, น.20) ซึ่งแบบทดสอบวินิจฉัยได้รับการประยุกต์ใช้ในการศึกษาไทยในหลายสาขา โดยเฉพาะการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ เช่น พิรพล จอมใจเหล็ก (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยลำดับขั้นเพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ ธีระวัฒน์ การะเกตุ (2561) ที่ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยหลายตัวเลือกลำดับขั้นเพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนวิชาชีววิทยา เรื่อง การแบ่งเซลล์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.5.3.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสนทนาระหว่างบุคคลสองฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งก็คือความรู้และประสบการณ์ตรงของบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ (สุภัททา ปิณฑะแพทย์, 2564, น.1) ซึ่งในการวิจัยของ สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ และคณะ (2561) พบว่ามีการใช้การสัมภาษณ์เชิงวิชาการแบบไม่เป็นทางการโดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 30 รายการ ในขอบเขตเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ โดยมีการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัว และนำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพจนได้ข้อมูลว่านักเรียนมีที่มาที่ทำให้เกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนอย่างไร

2.5.3.3 แบบวัด แบบสำรวจ และแบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่นักวิจัยใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรูปแบบเป็นชุดคำถามที่ออกแบบมาอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งในด้านข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เจตคติ ความรู้ หรือพฤติกรรม (Cohen และคณะ, 2000) ซึ่งพบว่า งามจิตต์ สุขสมบูรณ์วงศ์ (2561) มีการใช้แบบวัดความเข้าใจเพื่อวัดความเข้าใจมโนทัศน์ เรื่องปรากฏการณ์ของโลก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากสามารถประเมินมโนทัศน์ที่หลากหลายในกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากได้ในเวลาอันจำกัด ออกแบบให้ครอบคลุมแนวคิดหลักของเนื้อหาสังคมศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ประเมินระดับความเข้าใจและ

แนวโน้มของการมีนวัตกรรมที่คลาดเคลื่อนได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เหมาะกับธรรมชาติของ นวัตกรรมทางสังคมศึกษา และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นได้ง่าย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาชุดความรู้ (Knowledge Packages)

3.1 ความหมายของชุดความรู้

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหมายที่จะต้องการพัฒนาชุดความรู้ขึ้นมาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการเกิดนวัตกรรมที่คลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นในสังคมศึกษา เท่าที่ได้สำรวจในวงการศึกษายังไม่ค่อยปรากฏการใช้คำว่าชุดความรู้แพร่หลาย แต่ส่วนใหญ่จะปรากฏการใช้คำว่า ชุดการสอน (Instructional Package) ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Package) ซึ่งเมื่อศึกษาถึงความหมายของคำดังกล่าวแล้วก็ยังไม่ตรงกับ ความหมายของผู้วิจัย ซึ่งชุดความรู้ของผู้วิจัยนี้ต้องการให้เกิดขึ้นในลักษณะของการรวบรวมเอาองค์ความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ทั้งในเอกสารต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญ นำมาตรวจสอบและจัดเป็น สารสนเทศ แล้วจึงรวบรวมออกมาเป็นชุดความรู้ (Knowledge Packages) ที่ประกอบด้วยความรู้ ย่อย ๆ ในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งลักษณะการดำเนินการดังกล่าวนี้คล้ายกับ “การจัดการความรู้” (Knowledge Management: KM) ในการบริหารองค์กร ซึ่งได้มีผู้ให้ ความหมายของการจัดการความรู้ไว้ (Amsler, 2022; Hajric, 2018; Jennex, 2007; ณรงค์ ศักดิ์ มณีแสง, 2553; บุญส่ง หาญพานิช, 2546; พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547; วิจารย์ พานิช, 2549) สามารถสรุปได้ว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่อย่างไม่เป็น ระบบ ทั้งในธรรมชาติ และในตัวคน มาประมวลผลและจัดข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างเป็นองค์ ความรู้ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และจัดการกับทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นแล้วชุดความรู้ (Knowledge Packages) จึงหมายถึง การรวบรวมเอาความรู้ที่มี อยู่อย่างไม่เป็นระบบ ทั้งในธรรมชาติ เอกสาร และในตัวคน มาประมวลผลและจัดเป็นข้อมูล สารสนเทศ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว และทำให้ผู้ศึกษา ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงสามารถนำไปต่อยอดได้

3.2 การสร้างและพัฒนาชุดความรู้

จากความหมายของชุดความรู้ จะเห็นได้ว่าการรวบรวมในการจัดการความรู้เป็นส่วน หนึ่งในการพัฒนาชุดความรู้ที่เกิดขึ้น เพราะชุดความรู้เกิดจากการรวบรวมเอาองค์ความรู้ที่ผ่าน การจัดการกระทำโดย “ระบบการจัดการความรู้” (Knowledge Management) 6 ขั้นตอนดังนี้ (ณรงค์ศักดิ์ มณีแสง, 2553; พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547; มานิดา นันทไมตรี, 2547; วิจารย์ พานิช, 2549)

ขั้นที่ 1 การกำหนดความรู้หลักหรือความรู้สำคัญ

ขั้นที่ 2 การเสาะแสวงหาความรู้ที่ต้องการ

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงดัดแปลงความรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคน

ขั้นที่ 4 การประยุกต์ความรู้ให้เหมาะสม

ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์

ขั้นที่ 6 การจัดบันทึกความรู้ที่เป็นแก่นหรือสาระสำคัญ

ซึ่งการดำเนินการทั้ง 6 ขั้นตอนต้องบูรณาการให้เป็นเนื้อเดียวกัน ซึ่งความรู้ที่เกี่ยวข้องเป็นความรู้ที่จัดแจ้งอยู่ในรูปของตัวอักษรหรือเครื่องหมายอย่างอื่น และความรู้ที่อยู่ในสมองของคน (ณรงค์ศักดิ์ มณีแสง, 2553, น.45) ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่จะรวบรวมเป็นชุดความรู้นั้นจะเกิดจากการจัดการความรู้ที่ไม่เป็นระบบก่อนจะกำหนดหัวข้อแล้วจึงรวบรวมโดยการจัดหมวดหมู่ความรู้เหล่านั้น แล้วจึงนำมาพิจารณาความเหมาะสม ซึ่งในที่นี้จะเป็นการพิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ และสุดท้ายเมื่อนำไปแลกเปลี่ยนกับกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงนำมาบันทึกหรือรวบรวมไว้เพื่อใช้งาน

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ซึ่งแบ่งเป็นงานวิจัยภายในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ดังนี้

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาสังคมศึกษา แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนส่วนใหญ่จะปรากฏในการศึกษามโนทัศน์ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ จึงขอยกงานวิจัยที่ใกล้เคียงมานำเสนอ ดังนี้

สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแหล่งที่มาในตัวผู้เรียนของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางเศรษฐศาสตร์ในตัวผู้เรียนสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 แหล่งสำคัญ คือ (1) การตีความมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ตามตัวอักษร/ภาษา (2) การสร้างกรอบมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ตามสามัญสำนึก และ (3) การตีความมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์โดยเทียบเคียงกับศาสตร์ที่ใกล้เคียง และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์กับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องและศึกษาถึงความเชื่อมโยงและ

การให้ความหมายในการสร้างมโนทัศน์กับชีวิตประจำวัน รวมถึงศึกษาถึงความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์กับข้อเท็จจริง ประสบการณ์ และเนื้อหา

พีรพล จอมใจเหล็ก (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยสําลำดับชั้นเพื่อการศึกษา มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นสามารถค้นพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในเรื่องความสำคัญของชั้นบรรยากาศ การเกิดแหล่งน้ำธรรมชาติ และโครงสร้างและองค์ประกอบของโลก ซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีความใกล้เคียงกับสาระภูมิศาสตร์ และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรศึกษาเปรียบเทียบมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ทราบถึงข้อมูลในมิติต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายสำหรับการนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

สันติสุข ขุนเพีย (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อินทิกรัลไม่จำกัดเขตของนักศึกษาครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่านักศึกษามีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนใน 3 ประเด็นคือ 1) ความคลาดเคลื่อนเชิงมโนทัศน์ เป็นความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาและความรู้ 2) ความคลาดเคลื่อนเชิงกระบวนการ เป็นความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกระบวนการหาคำตอบทางคณิตศาสตร์ และ 3) ความคลาดเคลื่อนเชิงเทคนิคเกี่ยวกับการใช้ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการสัมภาษณ์ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนด้วย เพื่อให้รู้ถึงสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

พรธิดา สุขกรม (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและข้อผิดพลาดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 พบว่านักเรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนประเภท การมีมโนทัศน์จำกัดมากที่สุด รองลงมาคือมีความเข้าใจที่บกพร่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทางคณิตศาสตร์ การอ้างอิงเกินขอบเขตหรือเงื่อนไข และการตีความผิด ตามลำดับ

อัศวิน บรรเทา และ หล้า ภวภูตานนท์ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อบกพร่องและมโนคติที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีข้อบกพร่องที่พบจากการทำแบบทดสอบเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) ขาดการตรวจสอบในระหว่างการแก้ปัญา (2) การบิดเบือนทฤษฎีบท กฎ สูตร บทนิยาม และสมบัติ (3) การใช้ข้อมูลผิด (สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ และคณะ, 2561) (4) ข้อบกพร่องในเทคนิคการทำ และ

- (5) การตีความด้านภาษา มโนคติที่พบจากการทำแบบทดสอบเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) มโนคติที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ (2) มโนคติทางคณิตศาสตร์แบบไม่สมบูรณ์ (3) ไม่เข้าใจมโนคติทางคณิตศาสตร์ และ (4) เข้าใจมโนคติทางคณิตศาสตร์

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ÜREY และคณะ (2020) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระดับความรู้ของนิสิตครูวิทยาศาสตร์และนิสิตครูสังคมศึกษาในประเทศตุรกีและมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชั้นบรรยากาศ โดยใช้แบบทดสอบวินิจฉัยสามลำดับขั้น พบว่า นิสิตครูวิทยาศาสตร์และนิสิตครูสังคมศึกษามีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในบรรยากาศและมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนี้แพร่หลายมากขึ้นในนิสิตครูสังคมศึกษามากกว่า และเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ของนิสิตครูวิทยาศาสตร์และนิสิตครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชั้นบรรยากาศแล้ว พบว่า ครูวิทยาศาสตร์มีระดับความรู้ที่ดีกว่านิสิตครูสังคมศึกษา

Bal (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสมบูรณาญาสิทธิราชย์และรัฐธรรมนูญในรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้คำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อในการสอบถามนักเรียนโดยให้นักเรียนเขียนตอบ พบว่านักเรียนไม่สามารถเข้าใจโครงสร้างที่ซับซ้อนของการปกครองที่อยู่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และใช้ค่านิยมทางศีลธรรมและศาสนาร่วมสมัยในการตีความมโนทัศน์ รวมถึงได้รับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับภาพที่เกินจริงของผู้ปกครอง นอกจากนี้นักเรียนยังสับสนบางมโนทัศน์ในรายวิชาในขณะที่กำลังจำมโนทัศน์ใหม่ได้

FAİZ และ ERGİN (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการศึกษาความเป็นพลเมือง เช่น พลเมือง ตุลาการ กฎหมาย สถาบันบัญญัติ การเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ เอกราช สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย รัฐบาล ธรรมชาติ อธิปไตยของชาติ และวัฒนธรรมของชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เกรด 8) ของประเทศตุรกี โดยใช้คำถามปลายเปิด 15 ข้อในการถามและแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มคือ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Full Understanding) มีความเข้าใจบางส่วน (Some Understanding) มีความเข้าใจผิดหรือมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน (Misconception) และมีความไม่เข้าใจ (Never Understanding) พบว่า นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจต่ำและมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนบางประการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นได้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นมีการศึกษาทั้ง 2 ด้านประกอบกันคือ มีการศึกษาผ่านตัวนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความคลาดเคลื่อนในมโนทัศน์ที่ศึกษา (Bal, 2011; FAİZ และ

ERGIN, 2014; พีรพล จอมใจเหล็ก, 2563; สรพงษ์ เจริญกุลตยาวุฒิ และคณะ, 2561; อัครวิน บรรเทา และ หล้า ภาณุตานนท์, 2559) และการศึกษาผ่านส่วนหนึ่งของที่มาของความรู้ก็คือ ครูผู้สอน (ÜREY และคณะ, 2020; สันติสุข ชุนเพีย, 2563) และแสดงให้เห็นว่ามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นมีลักษณะ คือ เกิดจากปัจจัยภายในของนักเรียน ได้แก่ การตีความของตัวนักเรียน (ตีความจากตัวอักษร ตีความจากประสบการณ์ของตนเองไม่ได้ตีความจากข้อเท็จจริงตามศาสตร์นั้น) และการลืมมโนทัศน์ที่เป็นพื้นฐาน รวมถึงไม่เข้าใจในมโนทัศน์เดิมจึงเชื่อมโยงไม่ได้ และปัจจัยภายนอก ก็คือการได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทำให้มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนไปอีก นอกจากนี้งานวิจัยที่ยกมานั้นยังแสดงให้เห็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถค้นหามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้ ไม่ว่าจะเป็น การใช้แบบทดสอบวินิจฉัย (ÜREY และคณะ, 2020; พีรพล จอมใจเหล็ก, 2563) การใช้การสัมภาษณ์หรือการใช้คำถามปลายเปิด (Bal, 2011; FAIZ และ ERGIN, 2014; สรพงษ์ เจริญกุลตยาวุฒิ และคณะ, 2561) และ การใช้แบบทดสอบที่ให้แสดงวิธีทำหรืออธิบายเหตุผลในการเลือกคำตอบ (พรธิดา สุขกรม, 2557; อัครวิน บรรเทา และ หล้า ภาณุตานนท์, 2559)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่น่าเสนอนี้ มาประยุกต์ใช้ในปริญญานิพนธ์ภายใต้หัวข้อการพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา เพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาชุดความรู้ที่ถูกต้องต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
3. การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ระยะที่ 1 การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

เป็นการดำเนินการเพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา โดยใช้แบบสำรวจ
เพื่อสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติ
(Statistical Analysis) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหมโนทัศน์ทางสังคมศึกษา
จากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) และ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม และที่แก้ไขเพิ่มเติม สาระภูมิศาสตร์ พ.ศ.2561 แล้วจึงดำเนินการ
สังเคราะห์หมโนทัศน์จากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (NCSS) ได้จำนวน 50 มโนทัศน์ และหมโนทัศน์จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรมของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จำนวน
58 มโนทัศน์ แล้วจึงหลอมรวมหมโนทัศน์จากสองแหล่งเข้าด้วยกันโดยใช้สาระ (Strand)
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการหลอมรวม ได้ทั้งหมด 26 มโนทัศน์
โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

1.2 นำหมโนทัศน์ที่สังเคราะห์ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ที่ได้มาจากการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา จำนวน 4 คน
ประกอบด้วย

อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies
Education) ในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก จำนวน 1 คน

ครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษในสาขาวิชาสังคมศึกษา ขึ้นไป จำนวน 2 คน

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies Education) ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ระดับใดระดับหนึ่ง จำนวน 1 คน

และผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ผู้เชี่ยวชาญหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ผู้เชี่ยวชาญสาระเศรษฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญสาระประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญสาระภูมิศาสตร์

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

หากมโนทัศน์นั้นสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา รวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน

หากไม่แน่ใจว่ามโนทัศน์นั้นสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา รวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน

หากมโนทัศน์นั้นไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา รวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน ซึ่งได้ผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของการสังเคราะห์มโนทัศน์ทางสังคมศึกษา

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)									IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม												
1	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 1.1	1	1	1	1	1	1	1	-1	0	0.67	สอดคล้อง
2	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 1.2	1	1	1	1	-1	1	1	1	1	0.78	สอดคล้อง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)									IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม												
3	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.1	1	1	1	1	-1	1	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
4	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.2	1	1	1	1	-1	1	1	1	1	0.78	สอดคล้อง
5	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.3	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0.89	สอดคล้อง
6	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.4	1	1	1	1	-1	1	1	1	1	0.78	สอดคล้อง
7	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 2.12	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0.78	สอดคล้อง
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์												
15	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 3.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
16	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 3.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 3.3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 3.4	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0.89	สอดคล้อง
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์												
19	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 4.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 4.2	1	1	1	1	-1	1	1	1	1	0.78	สอดคล้อง
21	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 4.3	1	1	1	1	-1	1	1	1	1	0.78	สอดคล้อง
22	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 4.4	1	1	1	1	-1	1	1	1	1	0.78	สอดคล้อง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)									IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์												
23	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 5.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
24	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 5.2	1	1	1	1	-1	1	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
25	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 5.3	1	1	1	1	-1	1	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
26	มโนทัศน์สังเคราะห์ข้อที่ 5.4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ซึ่งมโนทัศน์ที่ได้จากการสังเคราะห์ดังกล่าวจะนำมากำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสำรวจ และเป็นเนื้อหาเครื่องมือของการวิจัย

1.3 ดำเนินการสร้างแบบสำรวจในทัศนที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) และนำแบบสำรวจที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง รวมถึงความถูกต้องชัดเจนของแบบสำรวจ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

1.4 นำแบบสำรวจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสังคมศึกษาตามสาระที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

หากข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน

หากไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน

หากข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน ได้ผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสำรวจโน้ตสนธิที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ข้อ	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม								
1	จริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนอาจมองไม่เหมือนกันได้	1	1	1	-1	1	0.60	ใช้ได้
2	จริยธรรมมีไว้เพื่อตัดสินคุณค่าของมนุษย์	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	อะไรที่ถูกกฎหมาย นั่นคือจริยธรรม อะไรที่ผิดกฎหมาย นั่นแปลว่า ไม่มีจริยธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	เมื่อเราไม่ได้เป็นชาวพุทธ จริยธรรมทางศาสนาพุทธ ก็ไม่เกี่ยวกับเรา	1	1	1	1	-1	0.60	ใช้ได้
5	มนุษย์เรียนรู้จริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะติดตัวมนุษย์ไปจนโต	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
6	โลกที่เชื่อมโยงกันในปัจจุบันไม่ได้ทำให้ค่านิยม และจริยธรรมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	การจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมก็เหมือนกับการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นไปที่การค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง	1	1	1	1	-1	0.60	ใช้ได้
8	ถ้าเรารู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก แสดงว่าเรามีจริยธรรมแล้ว	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	จริยธรรม กับ คุณธรรม ก็เหมือนกันนั่นแหละ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	ถ้าต่างคนต่างมีจริยธรรมเป็นของตนเอง ก็ไม่ต้องมีใครมาเป็นกรรมการตัดสินชี้ผิด ชี้ถูก	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม								
1	วัฒนธรรมเป็นเรื่องของความเป็นชาติ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	ในบางวัฒนธรรม มีวิวัฒนาการสูงกว่าวัฒนธรรมอื่น	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)								
3	หลายวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ไร้สาระ เชย และล้าสมัย ไม่ได้ให้ประโยชน์ต่อเรื่องปากท้องของเราเลย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	หากไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ๆ เดี่ยวเราก็จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างอัตโนมัติ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	วัฒนธรรมเป็นเพียงเรื่องของกลุ่มคนที่เข้ากันได้ เป็นพวกเดียวกัน เท่านั้นเอง	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	วัฒนธรรมของสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่น ยิ่งต้องรักษาความบริสุทธิ์ของวัฒนธรรมของตนไว้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนของวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้	1	0	1	0	1	0.60	ใช้ได้
8	โลกจะเล็กลงเมื่อผู้คนเดินทางได้ง่ายมากขึ้น วัฒนธรรมจึงไม่มีความสำคัญอีกต่อไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	มีความแตกต่างมากมายบนโลก มนุษย์ทุกคนก็มีความแตกต่างกัน มันเลยไม่คุ้มที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกันและกัน	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
10	มนุษย์ในโลกย่อมจะมีความต้องการในสิ่งเดียวกัน และมุ่งมั่นที่จะบรรลุสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการเดียวกัน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	ทุกสถาบันทางสังคมมีหน้าที่หล่อหลอมความเป็นพลเมืองดีต่อสังคม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	ขับรถฝ่าไฟแดงในเวลากลางดึกที่ถนนโล่ง มันก็ไม่ได้เสียหายอะไรนี่	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	น้ำมันสมัยไหนแล้ว เราควรที่จะทำอะไรก็ได้ที่ใจคิด ไม่ใช่พ่อหรือแม่จะต้องคอยมาห้ามกันแบบนี้	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)								
14	เคยได้ยินที่เขายกใหม่ว่า “เงินไม่มากไม่เป็น” ถ้าอย่างนั้นการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง ทุกระดับมันก็เป็นเรื่องปกติที่ใครเขาก็ทำกัน	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
15	ปัจจุบันสถาบันกษัตริย์สามารถทำได้ทุกอย่าง เพราะทรงอยู่เหนือกฎหมายและไม่ต้องรับผิดชอบ อะไร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	โลกทุกวันนี้หมุนไปด้วยระบอบประชาธิปไตย สถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นตัวแทนของความ ไม่เท่าเทียม และเป็นสิ่งตกค้างจากสังคมสมัย โบราณ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	การเลือกตั้ง คือหัวใจสำคัญที่สุดของระบอบ ประชาธิปไตย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องไร้ สาระ ทุกคนมีเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ แค่ไม่ต้องไปละเมิดสิทธิใคร	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	การเมืองก็คือการแย่งชิงอำนาจเพื่อผลประโยชน์ ตนเองและพวกพ้อง	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	สถาบันพระมหากษัตริย์และประชาชนเป็นคนละ ส่วนกัน แยกจากกันด้วยประเพณีในสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์								
1	เศรษฐศาสตร์จะพูดถึงแค่เรื่องเงินและการจัด การเงิน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	เศรษฐศาสตร์สำคัญ ต่อ นักธุรกิจ หรือ ผู้ประกอบการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์(ต่อ)								
3	ทุกอย่างในโลกถูกสร้างขึ้นมาให้เพียงพอกับความ ต้องการของทุกคน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	กลไกราคาเป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐบาลที่ช่วย กำหนดราคาสินค้าในตลาดให้เป็นไปอย่าง ยุติธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	อุปสงค์และอุปทานเป็นเพียงเครื่องมือใน การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในตลาด ไม่ได้ช่วย ให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงเลย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	มือที่มองไม่เห็นทำให้แน่ใจว่าตลาดมีความ ยุติธรรมและเพิ่มประโยชน์สูงสุดให้กับสังคม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	เมื่อรัฐบาลมาอยู่กับระบบเศรษฐกิจมากเท่าไร ก็ ยิ่งทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นมากเท่านั้น	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงภาวะเงินเฟ้ออย่างแน่นอน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	หนี้สาธารณะเป็นภาระที่จะทำลายอนาคตของ ลูกหลานของเรา	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มมาตรฐาน ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนาและทำ ให้ประเทศเหล่านั้นมั่งคั่งขึ้น	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	สังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้กันทั่วโลก	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	ความไม่เท่าเทียมกันในโลกทำให้มนุษย์ขัดแย้งกัน เพื่อผลประโยชน์	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์								
1	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งมันจะถูกหรือผิดก็ได้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ (ต่อ)								
2	ในการศึกษาประวัติศาสตร์หลักฐานชั้นต้นมีความน่าเชื่อถือกว่าหลักฐานชั้นรอง	1	1	1	1	-1	0.60	ใช้ได้
3	หากเราจำเรื่องราวในอดีตได้มาก แสดงว่าเราสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้ดี	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	อารยธรรมบางแห่งมีความก้าวหน้ากว่าอารยธรรมอื่น ๆ ในโลก	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	อารยธรรมต่าง ๆ ในโลกเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ดำรงอยู่และล่มสลายไปในที่สุด	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
6	อะไรที่เรียกว่าอารยธรรม จะมีความสมบูรณ์ในตัวเองและไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาต่อไปอีก	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	ความขัดแย้งใด ๆ ในประวัติศาสตร์มักถูกแก้ไขด้วยการทำสงคราม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	การประสานประโยชน์ระหว่างชาติต่าง ๆ ไม่สามารถระงับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	มนุษย์ในโลกไม่ได้มีพัฒนาการและความเป็นมาที่เชื่อมโยงกัน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	เราอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน	1	1	1	1	-1	0.60	ใช้ได้
11	โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง	1	1	1	1	-1	0.60	ใช้ได้
12	มนุษย์สร้างสรรคภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตให้กับตนเอง	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์								
1	มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมน้อยลงทุกวันเนื่องจากเทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมากขึ้น	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นปกติ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เพราะมนุษย์สามารถเอาชนะการเปลี่ยนแปลงนั้นได้แล้ว	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ใช้เวลานานมากกว่าจะเกิดขึ้น จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของพวกเขา	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	สภาพอากาศที่รุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้โดยมีความรุนแรงและความถี่เท่ากันทุกที่ทั่วโลก โดยทุกพื้นที่ของโลกอยู่ภายใต้สภาพอากาศที่รุนแรงในระดับเดียวกัน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็นเพียงการคาดเดาของนักวิทยาศาสตร์ที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเรา	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ก่อนที่มนุษย์จะเริ่มเผาถ่านหินและน้ำมัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะเชื่อว่ามนุษย์ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (ต่อ)								
9	มนุษย์ต่างแข่งขันกันเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศของตัวเอง จึงละเลยผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
10	มุมมองเชิงพื้นที่ช่วยให้มนุษย์เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่ดินตนเองอาศัยอยู่	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	เราไม่ต้องกังวลกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะกว่าจะเกิดปัญหากับเราก็อีกนานเลย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	การอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของรัฐบาลและองค์กรเอกชน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากนั้นคัดเลือกข้อความถามที่มีคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) น้อยกว่า 0.5 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ ไปดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสำรวจที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนนอกกลุ่มเป้าหมาย และจัดทำแบบสำรวจเพื่อสำรวจทัศนคติที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาแบบสมบูรณ์

1.5 ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17 คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 8,498 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จำนวน 9,018 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 21,647 คน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 13,739 คน รวมจำนวน 52,902 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 105 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ดังนี้

1.5.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan, 1970) คือ

$$n = \frac{X^2 N p (1 - p)}{e^2 (N - 1) + X^2 p (1 - p)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

E คือ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

X^2 คือ ค่าไคสแควร์ที่ $df=1$ และระดับความเชื่อมั่น 95% ($X^2=3.841$)

และ p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบกำหนด $p=0.5$)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปรับระดับความเชื่อมั่นเป็นร้อยละ 90 ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะประชากรมีลักษณะคล้ายคลึงกัน (homogeneous) เนื่องจากเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้มาตรฐานหลักสูตรเดียวกัน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2560) และข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรของการเก็บข้อมูลในภาคสนาม การกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 จึงมีความเหมาะสมสำหรับบริบทการวิจัยนี้ โดยยังคงยึดหลักการของการสุ่มอย่างเป็นระบบและการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนในระดับร้อยละ 10 เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้ โดยคำนวณจากประชากร จำนวน 52,902 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ $n=95.85$ เสร็จแล้วจึงนำขนาดกลุ่มตัวอย่างไปออกแบบการสุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ดังนี้

1.5.2 แบ่งประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17 ตามโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้จำนวน 4 เขต ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงจำนวนโรงเรียนและจำนวนนักเรียน ของโรงเรียนในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17 ตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	จำนวนโรงเรียน (โรง)	จำนวนนักเรียน (คน)
ตาก	21	8,498
สุโขทัย	27	9,018
พิษณุโลก อุตรดิตถ์	57	21,647
เพชรบูรณ์	39	13,739
รวม	144	52,902

1.5.3 ดำเนินการการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือก “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์” ซึ่งกลุ่มตัวอย่างภายในเขตพื้นที่ที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ รวมถึงเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ ทำให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูล แล้วแบ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ออกเป็นขนาดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามจำนวนนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) คือ

โรงเรียนขนาดเล็กและกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 719 คนลงมา
 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน
 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป
 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสามขนาด และมีจำนวนนักเรียนดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงจำนวนโรงเรียนตามขนาดและจำนวนนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (โรง)	ร้อยละของจำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
ขนาดใหญ่พิเศษ	6	15.39	7,029
ขนาดใหญ่	3	7.69	1,778
ขนาดเล็กและกลาง	30	76.92	4,930
รวม	39	13,737	12,538

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565)

1.5.4 ดำเนินการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และกำหนดจำนวนโควตาตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดจำนวน 7 โรงเรียน ตามตารางที่ 7 จะจำนวนโรงเรียนตามขนาดต่าง ๆ คือ

- โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 โรง
- โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรง
- โรงเรียนขนาดเล็กและกลาง จำนวน 4 โรง

1.5.5 ดำเนินการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกโรงเรียนตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน เสร็จแล้ว จึงสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโดยวิธีบังเอิญ (Accidental random sampling) จากนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ชั้นละ 5 คน รวมโรงเรียนละ 15 คน ให้ได้จำนวนตามที่ปรากฏใน ตาราง 8

ตาราง 8 แสดงสรุปสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งตามขนาดโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

ขนาดโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ จำนวนโรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ร้อยละ จำนวนนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน (โรง)	กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน (คน)
ใหญ่พิเศษ	6	15.39	7,029	51.17	2	30
ใหญ่	3	7.69	1,778	12.94	1	15
เล็กและกลาง	30	76.92	4,930	35.89	4	60
รวม	39	100.00	13,737	100.00	7	105

1.6 ดำเนินการขอพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการ จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เรียบร้อย ก่อน จึงดำเนินการติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เมื่อดำเนินการติดต่อแล้ว จึงขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์และขออนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.7 จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสำรวจผ่าน และแจ้งกำหนดการส่งเอกสาร คืนให้แก่ผู้วิจัย โดยประสานงานผ่านผู้ประสานงานในโรงเรียน เมื่อโรงเรียนดำเนินการเสร็จแล้ว จึงเก็บแบบสำรวจคืนจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการรวบรวมแบบทดสอบ เพื่อนำไป ตรวจสอบ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์สำรวจความรู้ของนักเรียน และหาแนวโน้มที่คลาดเคลื่อน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน เพื่อนำใช้เป็นข้อมูลในการสร้างชุดความรู้ในระยะต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาคัดเลือกเอามโนทัศน์ที่มีค่าร้อยละในการคลาดเคลื่อนมากที่สุด 3 – 5 มโนทัศน์ลำดับแรกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาชุดความรู้ในมโนทัศน์ที่ถูกต้องทางสังคมศึกษา เพื่อเขียนคำอธิบายให้เป็นมโนทัศน์ที่ถูกต้อง และร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงมโนทัศน์ที่ถูกต้องอีกครั้ง ดำเนินการรวบรวมเป็นชุดความรู้ และนำไปเผยแพร่ต่อไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในมโนทัศน์ที่ถูกต้องของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้น และการพัฒนาชุดความรู้ แล้วนำมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมาดำเนินการคัดเลือกมโนทัศน์ที่มีค่าร้อยละในการคลาดเคลื่อนมากที่สุด 3 – 5 ลำดับแรก มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาชุดความรู้

2.2 เขียนอธิบายมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนให้ถูกต้อง เสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้น และดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

2.3 นำมโนทัศน์ที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ได้แก่

- ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies Education) ในระดับปริญญาปริญญาโท หรือปริญญาเอก จำนวน 2 คน

- ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาระศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม จำนวน 3 คน สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม จำนวน 3 คน สาระเศรษฐศาสตร์ จำนวน 3 คน สาระประวัติศาสตร์ จำนวน 3 คน และสาระภูมิศาสตร์ จำนวน 3 คน รวมจำนวน 15 คน

ในแต่ละสาระผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบความสอดคล้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาระ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ หากคำอธิบายมโนทัศน์ในชุดความรู้นั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ในประเด็นที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน หากไม่แน่ใจว่าคำอธิบายมโนทัศน์ในชุดความรู้นั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ในประเด็นที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน และหากคำอธิบาย

มโนทัศน์ในชุดความรู้นั้นไม่สอดคล้องกับมโนทัศน์ในประเด็นที่กำหนดรวมถึงไม่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน ได้ผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
			1	2	3	4	5		
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม									
1	ชุดมโนทัศน์ "จริยธรรม"	เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่น่าเสนอและมโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์หลัก	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนตามมโนทัศน์ที่น่าเสนอ และถูกต้องตามหลักวิชา	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
		การจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอและการอธิบาย เหมาะสม สามารถเข้าใจได้ง่าย	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความถูกต้อง	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
		เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล	
			1	2	3	4	5			
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม										
2	ชุดมโนทัศน์ “วัฒนธรรม”	เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับ								
		มโนทัศน์ที่น่าสนใจ และมีมโนทัศน์								
		ย่อยมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง	
		หลัก								
		เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน								
		ตามมโนทัศน์ที่น่าสนใจ และ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ถูกต้องตามหลักวิชา								
		การจัดลำดับขั้นการนำเสนอและ								
		การอธิบาย เหมาะสม สามารถ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
เข้าใจได้ง่าย										
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความ								
		ถูกต้อง	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสม								
		กับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง	
		ตอนปลาย (ม.4-6)								
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับ								
		เนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้น	1	1	0	1	0	0.60	สอดคล้อง	
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)								
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน								
		เหมาะสมกับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)								

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
			1	2	3	4	5		
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์									
3	ชุดมโนทัศน์	เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับ							
	“การพัฒนา	มโนทัศน์ที่นำเสนอ และมโน	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ทางเศรษฐกิจ”	ทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับ							
		มโนทัศน์หลัก							
		เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน							
		ตามมโนทัศน์ที่นำเสนอ และ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		ถูกต้องตามหลักวิชา							
		การจัดลำดับขั้นการนำเสนอและ							
		การอธิบาย เหมาะสม สามารถ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		เข้าใจได้ง่าย							
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		ถูกต้อง							
		เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสม							
		กับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		ตอนปลาย (ม.4-6)							
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับ							
		เนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)							
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน							
		เหมาะสมกับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)							

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล	
			1	2	3	4	5			
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์										
4	ชุดมโนทัศน์ “ภาวะเงินเฟ้อ”	เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับ								
		มโนทัศน์ที่นำเสนอ และ								
		มโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		มโนทัศน์หลัก								
		เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน								
		ตามมโนทัศน์ที่นำเสนอ และ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ถูกต้องตามหลักวิชา								
		การจัดลำดับชั้นการนำเสนอและ								
		การอธิบาย เหมาะสม สามารถ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
เข้าใจได้ง่าย										
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ถูกต้อง								
		เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสม								
		กับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ตอนปลาย (ม.4-6)								
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับ								
		เนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)								
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน								
		เหมาะสมกับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)								

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล	
			1	2	3	4	5			
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์										
5	ชุดมโนทัศน์ “อารยธรรม”	เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับ								
		มโนทัศน์ที่นำเสนอ และ								
		มโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		มโนทัศน์หลัก								
		เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน								
		ตามมโนทัศน์ที่นำเสนอ และ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ถูกต้องตามหลักวิชา								
		การจัดลำดับขั้นการนำเสนอและ								
		การอธิบาย เหมาะสม สามารถ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
	เข้าใจได้ง่าย									
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ถูกต้อง								
		เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสม								
		กับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ตอนปลาย (ม.4-6)								
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับ								
		เนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)								
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน								
		เหมาะสมกับผู้เรียนชั้น	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง	
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)								

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล	
			1	2	3	4	5			
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์										
6	ชุดมโนทัศน์ “มุมมองเชิง-พื้นที่”	เนื้อหามีความสัมพันธ์กับ มโนทัศน์ที่นำเสนอ และ มโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์ กับมโนทัศน์หลัก	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		เนื้อหามีความสมบูรณ์ ครบถ้วนตามมโนทัศน์ที่ นำเสนอ และถูกต้องตามหลัก วิชา	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		การจัดลำดับขั้นการนำเสนอ และการอธิบาย เหมาะสม สามารถเข้าใจได้ง่าย	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง	
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความ ถูกต้อง	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		เนื้อหามีความง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับ เนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง	
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน เหมาะสมกับผู้เรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง	

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
			1	2	3	4	5		
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์									
7	ชุดมโนทัศน์	เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับ							
	“ปฏิสัมพันธ์	มโนทัศน์ที่นำเสนอ และ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ระหว่างมนุษย์	มโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับ							
	กับ	มโนทัศน์หลัก							
	สิ่งแวดล้อม”	เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน							
		ตามมโนทัศน์ที่นำเสนอ และ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
		ถูกต้องตามหลักวิชา							
		การจัดลำดับขั้นการนำเสนอและ							
		การอธิบาย เหมาะสม สามารถ	1	1	0	1	0	0.60	สอดคล้อง
		เข้าใจได้ง่าย							
		เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความ	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง
		ถูกต้อง							
		เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสม							
		กับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง
		ตอนปลาย (ม.4-6)							
		การยกตัวอย่างสอดคล้องกับ							
		เนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)							
		ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน							
		เหมาะสมกับผู้เรียนชั้น	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง
		มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)							

แล้วดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำมโนทัศน์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทาง
สังคมศึกษา

2.4 นำมโนทัศน์ในแต่ละเรื่องที่ผ่านมาผ่านการปรับปรุงแล้ว จัดเป็นหมวดหมู่ แล้วรวบรวมเป็นชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาแบบสมบูรณ์ เพื่อให้ครูผู้สอนสังคมศึกษาซึ่งเป็นผู้ใช้ประเมินความพึงพอใจในชุดความรู้ต่อไป

ระยะที่ 3 การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

เป็นการประเมินชุดความรู้ที่สร้างขึ้นในระยะที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินชุดความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเมินทั้งด้านเนื้อหาและความพึงพอใจในชุดความรู้ โดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินชุดความรู้ เพื่อกำหนดกรอบการประเมินและข้อคำถามของแบบประเมิน แล้วดำเนินการสร้างแบบประเมินโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง รวมถึงความถูกต้องและชัดเจนของข้อคำถามในแบบสอบถาม และนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำแบบประเมินชุดความรู้ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออกและดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบประเมินชุดความรู้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
		1	2	3		
ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม						
1	ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	คุณวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	ประสบการณ์สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	แปลผล
		1	2	3		
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา						
0	คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1	เนื้อหามีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	เนื้อหามีการลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเหมาะสม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	การยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับชั้นผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	ชุดความรู้สามารถแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถไปใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	ความพึงพอใจโดยรวมของท่านต่อชุดความรู้ฉบับนี้	1	0	1	0.67	ใช้ได้
11	แนวโน้มการนำชุดความรู้ฉบับนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของท่าน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

เสร็จแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาฉบับสมบูรณ์

3.3 ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอนสังคมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17 ได้แก่ ครูผู้สอนสังคมศึกษาที่สอนอยู่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ดังนี้

3.3.1 แบ่งประชากรครูผู้สอนสังคมศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17 ตามโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้จำนวน 4 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ แล้วดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือก “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ ทำให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างภายในเขตพื้นที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้

3.3.2 แบ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ออกเป็นขนาดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามจำนวนนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) คือ

โรงเรียนขนาดเล็กและกลาง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 719 คนลงมา
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป

ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสามขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็กและกลาง จำนวน 30 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 39 โรงเรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีครูผู้สอนสังคมศึกษาทั้งสิ้น 157 คน

3.3.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจากสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan, 1970) คือ

$$n = \frac{X^2 N p (1 - p)}{e^2 (N - 1) + X^2 p (1 - p)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

E คือ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 คือ ค่าไคสแควร์ที่ $df=1$ และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2=3.841$)

และ p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบกำหนด $p=0.5$)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 จำแนกตามระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 จากกลุ่มประชากร จำนวน 157 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ $n=59.82$ โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน และขนาดกลางและเล็ก จำนวน 30 โรงเรียน โดยใช้จำนวนครูตามขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนละ 4 คน ขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 3 คน และขนาดกลางและเล็ก โรงเรียนละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนสังคมศึกษา รวมทั้งสิ้น 63 คน

3.4 เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบออนไลน์ด้วยยูอาร์แอล (Universal Resource Locator : URL) หรือ Quick Response Code (QR Code) และแจ้งกำหนดการส่งเอกสารคืนให้แก่ผู้วิจัย ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำไปตรวจสอบ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงชุดความรู้ให้สมบูรณ์และเหมาะสมต่อไป

3.5 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินชุดความรู้ โดยใช้ค่าร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และแปลความหมายตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) โดยถือคะแนนเป็นเกณฑ์ดังตาราง 11

ตาราง 11 เกณฑ์คะแนนการแปลความหมายตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ดีมาก
3.51 – 4.50	ดี
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
2. การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
3. การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ตอนที่ 1 การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสำรวจเพื่อสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา โดยใช้ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงสถิติ (Statistical Analysis) ดังนี้

1.1 การหาความเชื่อมโยงและสังเคราะห์หมโนทัศน์เพื่อนำไปศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หมโนทัศน์จากกรอบหมโนทัศน์ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) ที่กำหนดประเด็นของมาตรฐานสังคมศึกษาไว้ 10 ประเด็น ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560

จากนั้นหลอมรวมหมโนทัศน์เข้าด้วยกันโดยใช้สาระ (Strand) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการหลอมรวมเป็นชุดหมโนทัศน์ ดังปรากฏผลในตาราง 12

ตาราง 12 การสังเคราะห์ธีมโน้ตจากกรอบมโนทัศน์ (Theme) มาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษา
ของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา และมโนทัศน์จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม **	Theme หลัก (1) CULTURE Theme ที่เกี่ยวข้อง (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	1.1 ค่านิยมและจริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและ พฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์จึงนำคำสั่งสอนทาง ศาสนาที่นับถือไปพัฒนาตนเองให้เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม 1.2 ความเชื่อมโยงกันของโลกในปัจจุบันส่งผลให้ สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ จึงมีการรับเอาวัฒนธรรมอื่น รวมถึงความเชื่อและ ค่านิยมใหม่มาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อการตีความตามความเชื่อ ค่านิยม และจริยธรรมทางศาสนาดั้งเดิม
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม	Theme หลัก (1) CULTURE Theme ที่เกี่ยวข้อง (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.1 มนุษย์สร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการของตน โดยแสดงออกผ่านวิถีชีวิตและ ภูมิปัญญา 2.2 วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และ พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม มนุษย์จึงมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม เพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตและ ค่านิยมที่ดีงามของสังคม 2.3 สถาบันและโครงสร้างทางสังคม สภาพทาง ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม และทำให้วัฒนธรรมมีการ เปลี่ยนแปลง

ตาราง 12 (ต่อ)

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)	Theme หลัก (1) CULTURE (ต่อ)	2.4 ความเชื่อมโยงกันของโลกทำให้เกิดการข้าม วัฒนธรรม ที่นำมาสู่ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ หลากหลาย ความขัดแย้ง และความพยายามที่จะ หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว ในสังคมต่าง ๆ เพื่อ ทำให้อยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข
	Theme หลัก (4) INDIVIDUAL DEVELOPMENT AND IDENTITY	2.5 วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม มีผลต่อการ แสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ การรู้ถึงเอกลักษณ์ ของบุคคลทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มี ความหลากหลาย
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS	2.6 สถาบันทางสังคมหล่อหลอมประสบการณ์ชีวิตให้ เกิดเอกลักษณ์ของบุคคล มนุษย์แสดงออกในการมี ส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมสะท้อนให้เห็นถึงความเป็น พลเมืองในสังคมประชาธิปไตย
	(6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.7 การขัดเกลาทางสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ มนุษย์ประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองดี
	Theme หลัก (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS	2.8 สถาบันทางสังคมมีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม จึงมี หน้าที่ในการจัดระเบียบและขัดเกลาให้มนุษย์ปฏิบัติ ตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (2) TIME, CONTINUITY, AND CHANGE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.9 สถาบันทางสังคมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความ ต้องการของสังคม มนุษย์จึงตอบสนองความต้องการ ของสถาบันผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนให้ เห็นถึงความเป็นพลเมือง 2.10 สถาบันพระมหากษัตริย์ส่งเสริม สร้างสรรค์ อนุรักษ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม รวมถึงมีบทบาทต่อ ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีส่วน สำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่

ตาราง 12 (ต่อ)

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)	Theme หลัก (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE	2.11 การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้มนุษย์ ตระหนักในความเป็นพลเมือง ที่รู้จักบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม รวมถึงสร้าง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมที่หลากหลายอย่าง สร้างสรรค์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.12 การเมืองก่อให้เกิดความขัดแย้งและความร่วมมือ ภายในและระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการ ดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันทางการเมือง และ สถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหา การเมืองที่สำคัญในสังคม รวมถึงช่วยประสาน ประโยชน์ในสังคมที่เชื่อมโยงกันและมีความ หลากหลาย
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	Theme หลัก (7) PRODUCTION, DISTRIBUTION, AND CONSUMPTION	3.1 มนุษย์จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มี ประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการในการ บริโภคของตนเองและการผลิตเพื่อสังคม
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS	3.2 กลไกราคาเป็นเครื่องมือกำหนดวิธีการจัดการ ทรัพยากรในระบบตลาดที่มีการแข่งขันได้อย่างมี ประสิทธิภาพและคุ้มค่า 3.3 รัฐบาลมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศ ผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ตามบริบทของปัญหาที่ประสบในแต่ละช่วงเวลา 3.4 การเชื่อมโยงกันของโลก พัฒนาการของ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความหลากหลาย ของระบบเศรษฐกิจในโลก มีผลกระทบโดยตรงกับการ ดำเนินชีวิตของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ จึง มีทั้งการร่วมมือกัน การประสานประโยชน์ และ ก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน

ตาราง 12 (ต่อ)

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	Theme หลัก	4.1 วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอดีตของตนเองและพัฒนาการของสังคม
	(2) TIME, CONTINUITY, AND CHANGE	4.2 อารยธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่อง
	Theme ที่เกี่ยวข้อง	4.3 มุมมองทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายช่วยให้มนุษย์เข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกได้หลากหลายมิติ เพื่อลดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข
	(1) CULTURE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (9) GLOBAL CONNECTIONS	4.4 การรู้จักความเป็นมาของตนเองและสังคมที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของตนและสังคม สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	Theme หลัก	5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์ต้องสร้างสรรควิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมให้สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว
	(3) PEOPLE, PLACES, AND ENVIRONMENTS	5.2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป มนุษย์จึงใช้ข้อมูลความรู้ทางภูมิศาสตร์ เครื่องมือ และข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต
	Theme ที่เกี่ยวข้อง	5.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโลกและภัยพิบัติทำให้มนุษย์ร่วมมือกันเพื่อเตรียมรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
	(1) CULTURE (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS	5.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองเชิงพื้นที่ ทำให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

**หมายเหตุท้ายตาราง 10 เนื่องจาก สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นกล่าวถึงศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยตรงซึ่งต่างจากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ที่มองในลักษณะของค่านิยม และจริยธรรมเชิงสากล ไม่ได้อ้างอิงกับศาสนา แต่เพื่อให้นักวิจัย เกิดความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการสังเคราะห์หมโนทัศน์ตามสาระที่ 1 ของหลักสูตรแกนกลางฯ โดยใช้หลักคือ 1) จริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนา ไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน ในกิจกรรมของมนุษย์ทั้งที่เกี่ยวกับ สาระ 2 - 5 อย่างไร และ 2) กิจกรรมมนุษย์จาก สาระ 2 - 5 มามีผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนจริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนาอย่างไร

1.2 แบบสำรวจโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยจัดทำแบบสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา โดยใช้หมโนทัศน์ ที่สังเคราะห์ได้เป็นกรอบในการสร้างข้อคำถามในการสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคม ศึกษา เมื่อดำเนินการเสร็จได้นำข้อคำถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง รวมถึงความถูกต้องชัดเจนของแบบสำรวจ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจ จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ไปดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ ได้ดังตาราง 13

ตาราง 13 ข้อคำถามแบบสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข

หมโนทัศน์	ข้อคำถามเดิม	ข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไข
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม		
1.1 ค่านิยมและจริยธรรมเป็น ตัวกำหนดความเชื่อ และ พฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์จึง นำคำสั่งสอนทางศาสนาที่นับ ถือไปพัฒนาตนเองให้เป็น ผู้กระทำความดี มีจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม	4.เมื่อเราไม่ได้เป็นชาวพุทธ จริยธรรมทางศาสนาพุทธ ก็ไม่ เกี่ยวกับเรา	4.เมื่อเราไม่นับถือศาสนา จริยธรรมทางศาสนาก็ไม่ เกี่ยวกับเรา

ตาราง 13 (ต่อ)

มโนทัศน์	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุงแก้ไข
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (ต่อ)		
1.2 ความเชื่อมโยงกันของโลก ในปัจจุบันส่งผลให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงมีการรับเอาวัฒนธรรมอื่น รวมถึงความเชื่อ และค่านิยมใหม่มาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาตามความเชื่อ ค่านิยม และ จริยธรรมทางศาสนาเดิม	7.การจัดการกับปัญหาทาง จริยธรรมก็เหมือนกับการแก้ โจทย์คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นไปที่ การค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง	7.การจัดการกับปัญหาทาง จริยธรรมก็เหมือนกับการทำ ข้อสอบ มุ่งเน้นไปที่การค้นหา คำตอบที่ถูกต้อง
	10.ถ้าต่างคนต่างมีจริยธรรม เป็นของตนเอง ก็ไม่ต้องมีใคร มาเป็นกรรมการตัดสินชี้ผิด ชี้ถูก	10.ถ้าทุกคนมีจริยธรรมเป็น ของตนเอง ก็ไม่ต้องมีใครมา คอยชี้ผิด ชี้ถูก
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม		
2.1 มนุษย์สร้างสรรค์ วัฒนธรรมขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการของตน โดย แสดงออกผ่านวิถีชีวิตและภูมิ ปัญญา	2.ในบางวัฒนธรรม มี วิวัฒนาการสูงกว่าวัฒนธรรม อื่น	2.บางวัฒนธรรมมีวิวัฒนาการ ก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมอื่น
2.4 ความเชื่อมโยงกันของโลก ทำให้เกิดการข้ามวัฒนธรรม ที่ นำมาสู่ ความเข้าใจใน วัฒนธรรมที่หลากหลาย ความ ชัดแจ้ง และความพยายามที่ จะหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวใน สังคมต่าง ๆ เพื่อให้ อยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบ สุข	7.โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการ ผสมกลมกลืนของวัฒนธรรม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้	7.โลกาภิวัตน์ทำให้สังคมโลก เกิด การ หลอม รวม กัน โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม

ตาราง 13 (ต่อ)

มโนทัศน์	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุงแก้ไข
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)		
2.5 วัฒนธรรม ค่านิยม และ จริยธรรม มีผลต่อการ แสดงออกทางพฤติกรรมของ มนุษย์ การรู้ถึงเอกลักษณ์ของ บุคคลทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับ บุคคลอื่นในสังคมที่มีความ หลากหลาย	9.มีความแตกต่างมากมายบน โลก มนุษย์ทุกคนก็มีความ แตกต่างกัน มันเลยไม่คุ้มที่จะ เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของ กันและกัน	9.มีความแตกต่างมากมายบน โลก มนุษย์ทุกคนก็มีความ แตกต่างกัน จึงไม่มีความ จำเป็นในการเรียนรู้วัฒนธรรม ที่ต่างกัน
2.6 สถาบันทางสังคมหล่อ หลอมประสบการณ์ชีวิตให้เกิด เอกลักษณ์ของบุคคล มนุษย์ แสดงออกในการมีส่วนร่วม กิจกรรมทางสังคมสะท้อนให้ เห็นถึงความเป็นพลเมืองใน สังคมประชาธิปไตย	11.ทุกสถาบันทางสังคมมี หน้าที่หล่อหลอมความเป็น พลเมืองดีต่อสังคม	11.ทุกสถาบันทางสังคมมี หน้าที่หล่อหลอมให้มนุษย์มี ความเป็นพลเมืองดีต่อสังคม
2.10 สถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริม สร้างสรรค์ อนุรักษ์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม รวมถึงมีบทบาทต่อความ ต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง ของสังคม จึงมีส่วนสำคัญที่ทำ ให้สังคมดำรงอยู่	15.ปัจจุบันสถาบันกษัตริย์ สามารถทำได้ทุกอย่าง เพราะ ทรงอยู่เหนือกฎหมายและไม่ ต้องรับผิดชอบอะไร	15.ปัจจุบันสถาบันกษัตริย์ สามารถทำได้ทุกอย่าง เพราะ เป็นสถาบันอยู่เหนือกฎหมาย และไม่ต้องรับผิดชอบอะไร

ตาราง 13 (ต่อ)

มโนทัศน์	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุงแก้ไข
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์		
3.4 การเชื่อมโยงกันของโลก พัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในโลก มีผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ จึงมีทั้งการร่วมมือกัน การประสานประโยชน์ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน	12.ความไม่เท่าเทียมกันในโลก ทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์	12.ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์		
4.4 การรู้จักความเป็นมาของตัวเราและสังคมที่มีพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของตนและสังคม สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้	11.โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง	11.โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และจะต่อต้านไปเรื่อย ๆ จนการเปลี่ยนแปลงนั้นสิ้นสุดลง

ตาราง 13 (ต่อ)

มโนทัศน์	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุงแก้ไข
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์		
5.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโลกและภัยพิบัติ ทำให้มนุษย์ร่วมมือกันเพื่อเตรียมรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม	8.ส ภา พ ภูมิ อ าก าศ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ก่อนที่มนุษย์จะเริ่มเผาถ่านหินและน้ำมัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะเชื่อว่ามนุษย์ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน	8.สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ก่อนที่มนุษย์จะเริ่มเผาถ่านหินและน้ำมัน จึงมีเหตุผลที่จะเชื่อว่ามนุษย์ไม่ได้ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน

เมื่อดำเนินการแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อความที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนนอกกลุ่มเป้าหมาย และจัดทำแบบสำรวจมโนทัศน์ที่ตลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาแบบสมบูรณ์

1.3 ผลการสำรวจมโนทัศน์ที่ตลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ขนาดของโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่		
- ใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)	48	28.57
- ใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน)	24	14.29
- เล็กและกลาง (นักเรียนน้อยกว่า 720 คน)	96	57.14
รวม	168	100.00
2.เพศสภาพของนักเรียน		
- ชาย	82	48.81
- หญิง	86	51.19
รวม	168	100.00

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน		
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	66	39.29
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	49	29.17
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	53	31.55
รวม	168	100.00

ตอนที่ 2 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ตาราง 15 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 1
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์			ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
			ตอบ ถูก (คน)	ตอบ ผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)		
1.1 ค่านิยมและจริยธรรมเป็น ตัวกำหนดความเชื่อและ พฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์จึง นำคำสั่งสอนทางศาสนาที่นับถือ ไปพัฒนาตนเองให้เป็นผู้กระทำ ความดี มีจริยธรรมและค่านิยมที่ ดีงาม	1.1	จริยธรรมเป็น ตัวกำหนดความเชื่อ และพฤติกรรม ซึ่งแต่ ละคนอาจมองไม่ เหมือนกันได้	4	143	21	97.62	1
	1.2	จริยธรรมมีไว้เพื่อ ตัดสินคุณค่าของ มนุษย์	82	59	27	51.19	4
	1.3	อะไรที่ถูกต้องกฎหมาย นั่นคือจริยธรรม อะไร ที่ผิดกฎหมาย นั่น แปลว่า ไม่มีจริยธรรม	52	66	50	69.05	3
	1.4	เมื่อเราไม่ได้นับถือ ศาสนา จริยธรรมทาง ศาสนา ก็ไม่เกี่ยวกับ เรา	88	43	37	47.62	5

ตาราง 15 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
1.1 (ต่อ)	1.5	มนุษย์เรียนรู้จรรยาธรรม ตั้งแต่วัยเด็ก และจะ ติดตัวมนุษย์ไปจนโต	16	127	25	90.48	2
1.2 ความเชื่อมโยงกันของโลกใน ปัจจุบันส่งผลให้สังคมและ วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว มนุษย์จึงมีการรับเอา วัฒนธรรมอื่นและปรับเปลี่ยน	1.6	โลกที่เชื่อมโยงกัน ปัจจุบันไม่ได้ทำให้ ค่านิยมและจรรยาธรรม ของสังคม เปลี่ยนแปลงไป	59	56	53	64.88	4
ความเชื่อและค่านิยมใหม่ให้เข้า กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผล กระทบต่อการตีความตามความ เชื่อ ค่านิยม และจรรยาธรรมทาง ศาสนาดั้งเดิม	1.7	การจัดการกับปัญหา ทางจรรยาธรรมก็ เหมือนกับการทำ ข้อสอบ มุ่งเน้นไปที่ การค้นหาคำตอบที่ ถูกต้อง	15	110	43	91.07	1
	1.8	ถ้าเรารู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก แสดงว่าเรามี จรรยาธรรมแล้ว	23	119	26	86.31	2
	1.9	จรรยาธรรม กับ คุณธรรม ก็เหมือนกัน นั่นแหละ	67	62	39	60.12	5
	1.10	ถ้าทุกคนมีจรรยาธรรม เป็นของตนเอง ก็ไม่ ต้องมีใครมาคอยชี้ผิด ชี้ถูก	33	97	38	80.36	3

จากตาราง 14 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์
คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยในมโนทัศน์ที่ 1.1 กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน
สูงสุดใน 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 ข้อ 1.1 จริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรม

ซึ่งแต่ละคนอาจมองไม่เหมือนกันได้ (ร้อยละ 97.62) ลำดับที่ 2 ข้อที่ 1.5 มนุษย์เรียนรู้จริยธรรม ตั้งแต่วัยเด็ก และจะติดตัวมนุษย์ไปจนโต (ร้อยละ 90.48) และลำดับที่ 3 ข้อ 1.3 อะไรที่ถูกกฎหมาย นั่นคือจริยธรรม อะไรที่ผิดกฎหมาย นั่นแปลว่าไม่มีจริยธรรม (ร้อยละ 69.05)

มโนทัศน์ที่ 1.2 กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนใน 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 ข้อ 1.7 การจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมก็เหมือนกับการทำข้อสอบ มุ่งเน้นไปที่ การค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง (ร้อยละ 86.31) ลำดับที่ 2 ข้อ 1.8 ถ้าเรารู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก แสดงว่า เรามีจริยธรรมแล้ว (ร้อยละ 86.31) และลำดับที่ 3 ข้อ 1.10 ถ้าทุกคนมีจริยธรรมเป็นของตนเอง ก็ไม่ต้องมีใครมาคอยชี้ผิด ชี้ถูก (ร้อยละ 80.36)

โดยทั้งสองมโนทัศน์นี้ผู้วิจัยจะนำไปเป็นกรอบสาระความรู้ในการเขียนชุดความรู้ใน ระยะเวลาต่อไป

ตาราง 16 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 2
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
2.1 มนุษย์สร้างสรรค์วัฒนธรรม ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ของตน โดยแสดงออกผ่านวิถี ชีวิตและภูมิปัญญา	2.1	วัฒนธรรมเป็นเรื่อง ของความเป็นชาติ	22	121	25	86.90	3
	2.2	บางวัฒนธรรมมี วิวัฒนาการก้าวหน้า กว่าวัฒนธรรมอื่น	14	126	28	91.67	1
2.2 วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรม ของมนุษย์ในสังคม มนุษย์จึงมีการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม เพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตและค่านิยมที่ ดีงามของสังคม	2.3	หลายวัฒนธรรมเป็น เรื่องที่ไร้สาระ เชย และล้าสมัย ไม่ได้ให้ ประโยชน์ต่อเรื่องปาก ท้องของเราเลย	76	47	45	54.76	11
	2.4	หากไปเที่ยว ต่างประเทศบ่อย ๆ เดี๋ยวเราก็จะได้เรียนรู้ วัฒนธรรมที่แตกต่าง ได้อย่างอัตโนมัติ	16	132	20	90.48	2

ตาราง 16 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
2.3 สถาบันและโครงสร้างทางสังคม สถาปนาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และทำให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง	2.5	วัฒนธรรมเป็นเพียงเรื่องของกลุ่มคนที่เข้ากันได้ เป็นพวกเดียวกัน เท่านั้นเอง	79	49	40	52.98	12
	2.6	วัฒนธรรมของสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่น ยิ่งต้องรักษาความบริสุทธิ์ของวัฒนธรรมของตนไว้	32	86	50	80.95	5
2.4 ความเชื่อมโยงกันของโลกทำให้เกิดการข้ามวัฒนธรรม ที่นำมาสู่ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความขัดแย้ง และความพยายามที่จะหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว ในสังคมต่าง ๆ เพื่อทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข	2.7	โลกาภิวัตน์ทำให้สังคมโลกเกิดการหลอมรวมกัน โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม	23	80	65	86.31	4
	2.8	โลกจะเล็กลงเมื่อผู้คนเดินทางได้ง่ายมากขึ้น วัฒนธรรมจึงไม่มีความสำคัญอีกต่อไป	87	42	39	48.21	15
2.5 วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ การรู้ถึงเอกลักษณ์ของบุคคลทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย	2.9	มีความแตกต่างมากมายบนโลกมนุษย์ทุกคนก็มีความแตกต่างกัน จึงไม่มีความจำเป็นในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างกัน	75	67	26	55.36	10

ตาราง 16 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
	2.10	มนุษย์ในโลกย่อมจะมีความต้องการในสิ่งเดียวกัน และมุ่งมั่นที่จะบรรลุสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการเดียวกัน	74	56	38	55.95	9
2.6 สถาบันทางสังคมหล่อหลอมประสบการณ์ชีวิตให้เกิดเอกลักษณ์ของบุคคล มนุษย์แสดงออกในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย	2.11	ทุกสถาบันทางสังคมมีหน้าที่หล่อหลอมให้มนุษย์มีความเป็นพลเมืองดีต่อสังคม	152	7	9	9.52	19
2.7 การขัดเกลาทางสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองดี	2.12	ขับรถฝ่าไฟแดงในเวลากลางดึกที่ถนนโล่ง มันก็ไม่ได้เสียหายอะไรนี่	125	23	20	25.60	18
2.8 สถาบันทางสังคมมีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม จึงมีหน้าที่ในการจัดระเบียบและขัดเกลาให้มนุษย์ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี	2.13	น้ำมันสมัยไหนแล้ว เราควรที่จะทำอะไรก็ได้ที่ใจคิด ไม่ใช่พ่อหรือแม่จะต้องคอยมาห้ามกันแบบนี้	95	44	29	43.45	16
2.9 สถาบันทางสังคมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม มนุษย์จึงตอบสนองความต้องการของสถาบันผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง	2.14	เคยได้ยินที่เขายกไหมว่า “เงินไม่มากนัก” ถ้าอย่างนั้นการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับมันก็เป็นเรื่องปกติที่ใครเขาก็ทำกัน	99	45	24	41.07	17

ตาราง 16 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบ ถูก (คน)	ตอบ ผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
2.10 สถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริม สร้างสรรค์ อนุรักษ์ ภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรม รวมถึงมี บทบาทต่อความต่อเนื่องและการ เปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีส่วน สำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่	2.15	ปัจจุบันสถาบัน กษัตริย์สามารถทำได้ ทุกอย่าง เพราะเป็น สถาบันอยู่เหนือ กฎหมายและไม่ต้อง รับผิดชอบอะไร	83	36	49	50.60	14
	2.16	โลกทุกวันนี้หมุนไป ด้วยระบอบ ประชาธิปไตย สถาบัน พระมหากษัตริย์จึง เป็นตัวแทนของความ ไม่เท่าเทียม และเป็น สิ่งตกค้างจากสังคม สมัยโบราณ	39	71	58	76.79	6
2.11 การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย ทำให้มนุษย์ ตระหนักในความเป็นพลเมือง ที่ รู้จักบทบาท หน้าที่ และความ รับผิดชอบของตนเองต่อสังคม รวมถึงสร้างให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงสังคมที่หลากหลาย อย่างสร้างสรรค์และอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	2.17	การเลือกตั้ง คือหัวใจ สำคัญที่สุดของ ระบอบประชาธิปไตย	23	120	25	86.31	4
	2.18	หน้าที่และความ รับผิดชอบต่อสังคม เป็นเรื่องไร้สาระ ทุก คนมีเสรีภาพที่จะทำ อะไรก็ได้ แค่ไม่ต้อง ไปละเมิดสิทธิใคร	80	62	26	52.38	13

ตาราง 16 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
2.12 การเมืองก่อให้เกิดความขัดแย้งและความร่วมมือภายในและระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันทางการเมือง และสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเมืองที่สำคัญในสังคม รวมถึงช่วยประสานประโยชน์ในสังคมที่เชื่อมโยงกันและมีความหลากหลาย	2.19	การเมืองก็คือการแย่งชิงอำนาจเพื่อผลประโยชน์ตนเอง และพวกพ้อง	51	84	33	69.64	8
	2.20	สถาบันพระมหากษัตริย์และประชาชนเป็นคนละส่วนกัน แยกจากกันด้วยประเพณีในสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรม	44	73	51	73.81	7

จากตาราง 15 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุด ในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 2.1 ข้อ 2.2 บางวัฒนธรรมมีวิวัฒนาการก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมอื่น (ร้อยละ 91.67) ลำดับที่ 2 มโนทัศน์ที่ 2.2 ข้อ 2.4 หากไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ๆ เดียวเราก็จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างอัตโนมัติ (ร้อยละ 90.48) ลำดับที่ 3 มโนทัศน์ที่ 2.1 ข้อ 2.1 วัฒนธรรมเป็นเรื่องของความเป็นชาติ (ร้อยละ 86.90) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 2.7 โลกาวัดันทำให้สังคมโลกเกิดการหลอมรวมกันโดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม (ร้อยละ 86.31) และลำดับที่ 5 มโนทัศน์ 2.3 ข้อ 2.6 วัฒนธรรมของสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่นยิ่งต้องรักษาความบริสุทธิ์ของวัฒนธรรมของตนไว้ (ร้อยละ 80.95) ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปเป็นกรอบสาระความรู้ในการเขียนชุดความรู้ในระยะต่อไป

ตาราง 17 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่ตลาดเคลื่อน สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
3.1 มนุษย์จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภคของตนเองและการผลิตเพื่อสังคม	3.1	เศรษฐศาสตร์จะพูดถึงแค่เรื่องเงินและการจัดการเงิน	71	59	38	57.74	11
	3.2	เศรษฐศาสตร์สำคัญแค่ต่อนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ	11	126	31	93.45	1
	3.3	ทุกอย่างในโลกถูกสร้างขึ้นมาให้เพียงพอกับความต้องการของทุกคน	65	65	38	61.31	9
3.2 กลไกราคาเป็นเครื่องมือกำหนดวิธีการจัดการทรัพยากรในระบบตลาดที่มีการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	3.4	กลไกราคาเป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐบาลที่ช่วยกำหนดราคาสินค้าในตลาดให้เป็นไปอย่างยุติธรรม	16	119	33	90.48	3
	3.5	อุปสงค์และอุปทานเป็นเพียงเครื่องมือในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในตลาดไม่ได้ช่วยให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงเลย	66	53	49	60.71	10
	3.6	มือที่มองไม่เห็นทำให้แน่ใจว่าตลาดมีความยุติธรรมและเพิ่มประโยชน์สูงสุดให้กับสังคม	41	41	86	75.60	7

ตาราง 17 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
3.3 รัฐบาลมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปตามบริบทของปัญหาที่ประสบในแต่ละช่วงเวลา	3.7	เมื่อรัฐบาลมาอยู่กับระบบเศรษฐกิจมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นมากเท่านั้น	60	46	62	64.29	8
	3.8	เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงภาวะเงินเฟ้ออย่างแน่นอน	18	119	31	89.29	4
	3.9	หนี้สาธารณะเป็นภาระที่จะทำลายอนาคตของลูกหลานของเรา	24	93	51	85.71	5
3.4 การเชื่อมโยงกันของโลก พัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในโลก มีผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ จึงมีทั้งการร่วมมือกัน การประสานประโยชน์ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน	3.10	โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยกำลังพัฒนา และทำให้ประเทศเหล่านั้นมั่งคั่งขึ้น	15	84	69	91.07	2
	3.11	สังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้กันทั่วโลก	39	85	44	76.79	6
	3.12	ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์	16	132	20	90.48	3

จากตาราง 16 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุด ในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 3.1 ข้อที่ 3.2 เศรษฐศาสตร์สำคัญแค่ต่อนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ (ร้อยละ 93.45) ลำดับที่ 2 คือ มโนทัศน์ที่ 3.4 ข้อที่ 3.10 โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนาและทำให้ประเทศเหล่านั้นมั่งคั่งขึ้น (ร้อยละ 91.07) ลำดับที่ 3 คือ มโนทัศน์ที่ 3.4 ข้อที่ 3.12 ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์ (ร้อยละ 90.48) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 3.3 ข้อที่ 3.8 เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงภาวะเงินเฟ้ออย่างแน่นอน (ร้อยละ 89.29) และลำดับที่ 5 มโนทัศน์ที่ 3.3 ข้อที่ 3.9 นี่คือการเป็นภาระที่จะทำลายอนาคตของลูกหลานของเรา (ร้อยละ 85.71) ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปเป็นกรอบสาระความรู้ในการเขียนชุดความรู้ในระยะต่อไป

ตาราง 18 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
4.1 วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอดีตของตัวเองและพัฒนาการของสังคม	4.1	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งมันจะถูกหรือผิดก็ได้	49	91	28	70.83	8
	4.2	ในการศึกษาประวัติศาสตร์ หลักฐานขั้นต้นมี ความน่าเชื่อถือกว่า หลักฐานขั้นรอง	116	19	33	30.95	12
	4.3	หากเราจำเรื่องราวในอดีตได้มาก แสดงว่าเราสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้ดี	50	79	39	70.24	9

ตาราง 18 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
4.2 อารยธรรมของมนุษย์ เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่าง ต่อเนื่อง	4.4	อารยธรรมบางแห่งมี ความก้าวหน้ากว่า อารยธรรมอื่น ๆ ใน โลก	17	102	49	89.88	1
	4.5	อารยธรรมต่าง ๆ ใน โลกเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ ดำรงอยู่ และล้ม สลายไปในที่สุด	27	87	54	83.93	3
	4.6	อะไรที่เรียกว่าอารย ธรรม จะมีความ สมบูรณ์ในตัวเองและ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาต่อไปอีก	60	49	59	64.29	10
4.3 มุมมองทางประวัติศาสตร์ที่ หลากหลายช่วยให้มนุษย์เข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก ได้หลากหลายมิติ เพื่อลดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างสงบสุข	4.7	ความขัดแย้งใด ๆ ใน ประวัติศาสตร์มักถูก แก้ไขด้วยการทำ สงคราม	39	97	32	76.79	6
	4.8	การประสาน ประโยชน์ระหว่างชาติ ต่าง ๆ ไม่สามารถ ระงับความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นได้	42	57	69	75.00	7
	4.9	มนุษย์ในโลกไม่ได้มี พัฒนาการและความ เป็นมาที่เชื่อมโยงกัน	79	37	52	52.98	11

ตาราง 18 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
4.4 การรู้จักความเป็นมาของ ตัวเองและสังคมที่มีพัฒนาการการ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์ ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของ ตนและสังคม สร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรมให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้	4.10	เราอยู่ในช่วงเวลาของ การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ เคยเกิดขึ้นมาก่อน	28	81	59	83.33	4
	4.11	โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์จะต่อต้านการ เปลี่ยนแปลง และจะ ต่อต้านไปเรื่อย ๆ จน การเปลี่ยนแปลงนั้น สิ้นสุดลง	34	82	52	79.76	5
	4.12	มนุษย์สร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาและ วัฒนธรรมเพียงเพื่อ อำนวยความสะดวก ในการดำเนินชีวิต ให้กับตนเอง	22	130	16	86.90	2

จากตาราง 17 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 4.2 ข้อที่ 4.4 อารยธรรมบางแห่งมีความก้าวหน้ากว่าอารยธรรมอื่น ๆ ในโลก (ร้อยละ 89.88) ลำดับที่ 2 มโนทัศน์ 4.4 ข้อที่ 4.12 มนุษย์สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตให้กับตนเอง (ร้อยละ 86.90) ลำดับที่ 3 มโนทัศน์ที่ 4.2 ข้อที่ 4.5 อารยธรรมต่าง ๆ ในโลกเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ดำรงอยู่ และล่มสลายไปในที่สุด (ร้อยละ 83.93) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 4.4 ข้อที่ 4.10 เราอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (ร้อยละ 83.33) ลำดับที่ 5 มโนทัศน์ที่ 4.4 ข้อที่ 4.11 โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และจะต่อต้านไปเรื่อย ๆ จนการเปลี่ยนแปลงนั้นสิ้นสุดลง (ร้อยละ 79.76) ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปเป็นกรอบสาระความรู้ในการเขียนชุดความรู้ในระยะต่อไป

ตาราง 19 จำนวน ร้อยละ และลำดับของผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์ต้องสร้างสรรควิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมให้สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว	5.1	มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมน้อยลงทุกวันเนื่องจากเทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมากขึ้น	21	132	15	87.50	3
	5.2	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นปกติ	19	121	28	88.69	2
	5.3	การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เพราะมนุษย์สามารถเอาชนะการเปลี่ยนแปลงนั้นได้แล้ว	80	44	44	52.38	7
5.2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป มนุษย์จึงใช้ข้อมูลความรู้ทางภูมิศาสตร์เครื่องมือ และข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต	5.4	ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ใช้เวลานานมากกว่าจะเกิดขึ้น จึงไม่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของพวกเขา	54	58	56	67.86	5

ตาราง 19 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
	5.5	สภาพอากาศที่รุนแรง สามารถเกิดขึ้นได้โดย มีความรุนแรงและ ความถี่เท่ากันทุกที่ทั่ว โลก โดยทุกพื้นที่ของ โลกอยู่ภายใต้สภาพ อากาศที่รุนแรงใน ระดับเดียวกัน	87	44	37	48.21	9
	5.6	ข้อมูลสารสนเทศทาง ภูมิศาสตร์เป็นเพียง การคาดเดาของ นักวิทยาศาสตร์ที่ อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ ได้	25	96	47	85.12	4
5.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพของโลกและภัยพิบัติทำ ให้มนุษย์ร่วมมือกันเพื่อเตรียมรับ ผลกระทบในการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม	5.7	การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและ ความท้าทายด้าน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของ เรา	95	38	35	43.45	11
	5.8	สภาพภูมิอากาศ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ก่อนที่มนุษย์จะเริ่ม เผาถ่านหินและน้ำมัน จึงมีเหตุผลที่จะเชื่อว่า มนุษย์ไม่ได้ทำให้เกิด ภาวะโลกร้อนใน ปัจจุบัน	68	62	38	59.52	6

ตาราง 19 (ต่อ)

มโนทัศน์สังเคราะห์	ข้อ	มโนทัศน์ย่อย	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมโนทัศน์				
			ตอบถูก (คน)	ตอบผิด (คน)	ไม่แน่ใจ (คน)	ร้อยละที่ ตอบไม่ตรง คำตอบ	ลำดับการ ตอบไม่ตรง คำตอบ
	5.9	มนุษย์ต่างแข่งขันกัน เพื่อสร้างความเจริญ ให้กับประเทศของ ตัวเอง จึงละเลย ผลกระทบในการ เปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมของ โลก	129	18	21	23.21	12
5.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมอง เชิงพื้นที่ ทำให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน	5.10	มุมมองเชิงพื้นที่ช่วย ให้มนุษย์เห็นถึงการ เปลี่ยนแปลงทาง กายภาพของที่ตนเอง อาศัยอยู่	9	99	60	94.64	1
	5.11	เราไม่ต้องกังวลกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะกว่าจะเกิด ปัญหากับเราก็อีก นานเลย	88	41	39	47.62	10
	5.12	การอนุรักษ์และ จัดการสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ของรัฐบาล และองค์กรเอกชน	82	57	29	51.19	8

จากตาราง 18 สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 5.4 ข้อที่ 5.10 มุมมองเชิงพื้นที่ช่วยให้มนุษย์เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่ตนเองอาศัยอยู่ (ร้อยละ 94.64) ลำดับที่ 2 มโนทัศน์ที่ 5.1 ข้อที่ 5.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียง

ส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นปกติ (ร้อยละ 88.69) ลำดับที่ 3 มโนทัศน์ที่ 5.1 ข้อที่ 5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมน้อยลงทุกวัน เนื่องจากเทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมากขึ้น (ร้อยละ 87.50) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 5.2 ข้อที่ 5.6 ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็นเพียงการคาดเดาของนักวิทยาศาสตร์ที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ (ร้อยละ 85.12) และลำดับที่ 5 มโนทัศน์ที่ 5.2 ข้อที่ 5.4 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ใช้เวลานานมากกว่าจะเกิดขึ้น จึงไม่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของพวกเรา (ร้อยละ 67.86) ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปเป็นกรอบสาระความรู้ในการเขียนชุดความรู้ในระยะต่อไป

ตอนที่ 2 การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำนวน 13 มโนทัศน์ ใน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยในแต่ละมโนทัศน์มีมโนทัศน์ย่อยที่มีความคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการจัดกลุ่มมโนทัศน์เพื่อเขียนชุดความรู้ได้ จำนวน 7 ชุดมโนทัศน์ รายละเอียดดังตาราง 20

ตาราง 20 ชุดความรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นตามสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระการเรียนรู้	ชื่อชุดความรู้	มโนทัศน์ย่อย
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	จริยธรรม	จริยธรรม
		คุณธรรม
		ค่านิยม
		กฎหมาย
		ศีลธรรมทางศาสนา
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	วัฒนธรรม	วัฒนธรรม
		ภูมิปัญญา
		วิถีชีวิต
		ความเชื่อ
		ชาตินิยม
		โลกาภิวัตน์

ตาราง 20 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	ชื่อชุดความรู้	มโนทัศน์ย่อย
เศรษฐศาสตร์	การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	การพัฒนาทางเศรษฐกิจ
		การเติบโตทางเศรษฐกิจ
		โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
		เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
	ภาวะเงินเฟ้อ	ภาวะเงินเฟ้อ
		ภาวะเงินฝืด
		หนี้สาธารณะ
ประวัติศาสตร์	อารยธรรม	การพัฒนาเศรษฐกิจ
		อารยธรรม
		วัฒนธรรม
		ภูมิปัญญา
ภูมิศาสตร์	มุมมองเชิงพื้นที่ (Spatial Perspective)	การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
		มุมมองเชิงพื้นที่
		ที่ตั้ง
		สถานที่
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม (Human- Environment Interaction)	ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
		ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม
		การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ของโลก
		การเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ
		ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเขียนชุดความรู้โดยอธิบายความหมายของมโนทัศน์หลัก มโนทัศน์รองสำหรับเปรียบเทียบกับมโนทัศน์หลัก และยกตัวอย่างสถานการณ์ของมโนทัศน์หลัก และมโนทัศน์รองที่ช่วยอธิบายพฤติกรรมหรือตัวอย่างของมโนทัศน์เหล่านั้นให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนทัศน์ที่ยกมาได้ รวมถึงผู้วิจัยได้สรุปมโนทัศน์ในแต่ละชุดเปรียบเทียบกับอีกครั้งในตอนท้าย เพื่อให้นักเรียนสามารถทบทวนความเหมือนและแตกต่างของแต่มโนทัศน์ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างชุดความรู้ของสาระเศรษฐศาสตร์ ชุดมโนทัศน์ “การพัฒนาเศรษฐกิจ” ซึ่งประกอบด้วยมโนทัศน์ย่อย จำนวน 4 มโนทัศน์ ดังภาพประกอบ 4

คำอธิบายมโนทัศน์	
ชุดมโนทัศน์	การพัฒนาเศรษฐกิจ
สาระการเรียนรู้	เศรษฐศาสตร์

เศรษฐกิจมีการพัฒนาไปอยู่ในทุกวัน นักเรียนเองก็คงจะได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลาย ๆ อย่าง เช่น การสร้างทางด่วนหลายสาย รถไฟฟ้า ทางคู่ รถไฟฟ้า การสร้างสนามบิน หรือการร่วมมือกับต่างประเทศในการส่งออกหรือนำเข้าสินค้า นักเรียนคงจะเริ่มสงสัยแล้วว่าการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นที่จริงแล้วคืออะไรกันแน่ การทำแบบไหนถึงเรียกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ

นักเรียนลองดูตัวอย่างต่อไปนี้

‘น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ’ สโลแกนติดหูจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ภายใต้รัฐบาลของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศระยะยาว และเพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมืองในประเทศ ทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างรวดเร็วจากการลงทุนที่เกิดขึ้นทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรม รวมทั้งการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

กลับมาถามคำถามเดิมว่า นักเรียนเห็นอะไรจากตัวอย่างนี้บ้าง

“น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ”

“แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ”

“เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว”

“ยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมืองในประเทศ”

คำตอบ ๆ เหล่านี้บอกอะไรกับนักเรียนบ้างนะ ถ้ายังลองดูตัวอย่างนี้

บริษัทที่คุณพ่อของนักเรียนทำงานอยู่เปิดสาขาใหม่ได้ในหลายประเทศ สามารถส่งออกสินค้าได้เป็นจำนวนมาก ทำให้ปีนี้ต้องขยายขนาดโรงงานและมีการจ้างแรงงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีกำไรในปีนี้จะเยอะ ทำให้คุณพ่อของนักเรียนได้โบนัสจากบริษัทเป็นจำนวนมาก

แล้วอะไรคือการพัฒนาเศรษฐกิจล่ะ ทั้งที่สองตัวอย่างนี้เป็น “การพัฒนา” ทั้งคู่
 แต่เดี๋ยวก่อน สองตัวอย่างนี้มีอะไรที่แตกต่างกันอยู่นะ ตัวอย่างแรกเป็นการพัฒนาโดยรัฐ
 แต่ตัวอย่างที่สองเป็นการพัฒนาโดยเอกชน และการพัฒนาในข้อแรกนั้นเป็นการพัฒนาอย่างรอบด้านเลย
 ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว และยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมืองในประเทศ
 เริ่มเห็นอะไรเพิ่มขึ้นแล้วยัง ถ้ายังไหนลองมาปวดหัวกับว่า “การเติบโตทางเศรษฐกิจ” ที่ใกล้เคียง
 กันมาก ๆ เลยดีกว่า Let's go!

ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง การพัฒนาเศรษฐกิจ	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง การเติบโตทางเศรษฐกิจ
ครอบครัวของนักเรียนขับรถเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัด ระหว่างเดินทางนักเรียนได้เห็นอะไรดีขึ้นกว่าเดิม มากมาย ไม่ว่าจะเป็นถนนที่ขยายเป็นสี่เลน บ้านหรือ ชุมชนที่ขับรถผ่านก็มีอาคารพาณิชย์ ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล เกิดขึ้นมากมาย อีกทั้งการ เดินทางในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รถไฟ รถไฟฟ้า รถโดยสาร ประจำทางยังสะดวกและสบายมากขึ้น ทำให้ชีวิตความเป็น อยู่ของนักเรียนดีขึ้นเป็นอย่างมาก	นักเรียนและครอบครัวนั่งรับประทานอาหารเย็น ด้วยกัน พร้อมกับเปิดโทรทัศน์ไปด้วย ในขณะนั้นเป็น การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของ ประเทศไทยในไตรมาส 1/2567 (มกราคม - มีนาคม 2567) ซึ่งขยายตัวร้อยละ 1.5 ต่อเนื่องจากการ ขยายตัวร้อยละ 1.7 ในไตรมาส 4/2566 โดยมีปัจจัย หลักมาจากการผลิตภาคเกษตรขยายตัวจาก บริการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ขณะที่ภาคการเกษตร และหมวดอุตสาหกรรมลดลง ด้านการใช้จ่ายรัฐบาล และการลงทุนรวมลดลงต่อเนื่อง ขณะที่การส่งออก สินค้าและบริการ และการบริโภคอุปโภคขั้นสุดท้าย ของเอกชนชะลอลง

คำสองคำนี้ดูยังไงนักเรียนก็คิดว่ามันเหมือนกัน แต่จริง ๆ แล้วมันไม่ได้เหมือนกันซะทีเดียว
 จากตัวอย่างนักเรียนจะเห็นว่าพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาอย่างรอบด้านของรัฐ โดยคำนึงถึงทั้ง
 ด้านปริมาณและคุณภาพ และปัจจัยทางด้านสังคมและด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ
 โครงสร้างพื้นฐาน และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นการการลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและ
 ปรับปรุงความเป็นอยู่และความเจริญรุ่งเรืองของบุคคลและประเทศชาติ ส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจมุ่งเน้น
 ไปที่การเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณเป็นหลัก เช่น การเพิ่มขึ้นของการผลิต การบริโภค และระดับรายได้
 โดยมีเครื่องมือวัดที่ชัดเจน

นักเรียนเห็นอะไรชัดขึ้นจากตัวอย่างของคำทั้งสองคำนี้มั้ย การพัฒนาเศรษฐกิจในหัวของนักเรียนเป็นยังไงบ้าง ถ้ายังไม่ชัดเจนดู “โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ” คำนี้ต่อ

ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง การพัฒนาเศรษฐกิจ	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
โครงการพัฒนารถไฟทางคู่ของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา ทำให้การเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปยังสถานีหัวหินจากเดิมใช้เวลาเดินทาง 5 ชั่วโมง จะเหลือเพียงประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่งเท่านั้น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง ลดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเครือข่ายการบริหารจัดการระบบขนส่งมวลชนสินค้าและบริการ ทั้งในพื้นที่ชนบท เมือง และประเทศเพื่อนบ้านอย่างมีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืน	ในช่วงไม่กี่สิบปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการผลิตในประเทศที่พัฒนาแล้วต้องปิดตัวลงอย่างมาก อุตสาหกรรมเหล่านั้นถูกย้ายออกไปต่างประเทศที่มีกฎระเบียบด้านแรงงานเข้มงวดน้อยกว่าและค่าจ้างต่ำกว่าเช่น เม็กซิโก เวียดนาม และจีน ตอนนี้นักเรียนลองหยิบเสื้อผ้าหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบรนด์เนมแล้วดูที่ฉลากบน นักเรียนมักจะเห็นฉลาก “Made in China” ติดอยู่ในสินค้า

มาอีกแล้วกับคำว่าโลกาภิวัตน์ แต่ในครั้งนี้เป็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ทั้งโลกาภิวัตน์กับการพัฒนามันช่างใกล้เคียงกันเสียเหลือเกิน แล้วมันเป็นยังไงนะ ไหน ๆ ลองมาดูตัวอย่างกันอีกที นักเรียนจะเห็นว่าโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเป็นกระบวนการที่การค้า การลงทุน หรือปัจจัยการผลิต เช่น แรงงานทุน ผู้ประกอบการ ความคิดความรู้ เทคโนโลยี สามารถเคลื่อนย้าย เชื่อมโยงถึงกันมากขึ้น รวมถึงสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันข้ามรัฐได้สะดวกหรือง่าย การประกอบธุรกิจต่าง ๆ เลยได้ประโยชน์สูงสุด ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาอย่างรอบด้านของรัฐโดยคำนึงถึงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ โครงสร้างพื้นฐาน และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นการการลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและปรับปรุงความเป็นอยู่และความเจริญรุ่งเรืองของผู้คนและประเทศชาติ

ใกล้แล้วแหละ คิดว่านักเรียนคงจะเห็นภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจชัดเจนขึ้นมาก ๆ เลย เพื่อให้แน่ใจยิ่งขึ้น ลองมาดูคำสุดท้ายที่ใกล้เคียงอีก คือคำว่า “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

ไปต่อกันเลย

ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง การพัฒนาเศรษฐกิจ	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ในช่วงต้นทศวรรษที่ 2500 มีการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งใหม่ขึ้นในภูมิภาค 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาคขึ้น ก็เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาคต่าง ๆ ของประเทศ ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ให้มีความเจริญทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการศึกษา ซึ่งการจัดตั้งมหาลัยนั้นต้องมีการลงทุนโดยรัฐไม่ว่าจะเป็นการสร้างอาคารสถานที่ การพัฒนาอาจารย์ ทำให้เกิดการจ้างงานและพัฒนามนุษย์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศให้มีความรู้เพื่อรองรับตลาดแรงงาน	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาล ซึ่งเดิมอาจจะเน้นในการสร้างเพื่อให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่ใช้วัสดุอะไรก็ได้โดยไม่คำนึงถึงอะไรเลย ก็อาจจะปรับเปลี่ยนไปในการที่จะคิดใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ หรือวัสดุที่ได้มาจากทรัพยากรหมุนเวียน และสามารถรีไซเคิลได้ในวงจรสิ้นสุดอายุการใช้งาน เมื่ออาคารมีอายุถึงอายุการใช้งานปัจจุบัน วัสดุเหล่านี้ อาจเป็นวัสดุอินทรีย์ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ หรือวัสดุสังเคราะห์ ที่สร้างขึ้นจากกระบวนการที่เป็นลดการปล่อยคาร์บอน ที่เป็นการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นการมองแค่การพัฒนาของรัฐในด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของพลเมืองความเจริญรุ่งเรืองของผู้คนและประเทศชาติ เพื่อส่วนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวทางการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง โดยการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection) ซึ่งจะมีความครอบคลุมมากกว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจและมองถึงคนรุ่นต่อไปอีกด้วย

จากตัวอย่างที่ยกมาเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทางเศรษฐกิจ คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจ โลกาวัดทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นคำที่สร้างความปวดหัวให้กับนักเรียนอย่างแน่นอน เพราะมีความใกล้เคียงกันอย่างมาก ดังนั้นเราน่าจะสามารถสรุปความหมายของมโนทัศน์ของคำทั้ง 4 ได้ดังนี้

มโนทัศน์	คำอธิบาย
การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาอย่างรอบด้านของรัฐ โดยคำนึงถึงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และปัจจัยทางด้านสังคมและด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ โครงสร้างพื้นฐาน และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นการการลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและปรับปรุงความเป็นอยู่และความเจริญรุ่งเรืองของบุคคลและประเทศชาติ
การเติบโตทางเศรษฐกิจ	การวัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยใช้การเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณของสิ่งต่อไปนี้ เช่น การเพิ่มขึ้นของการผลิต การบริโภค และระดับรายได้
โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ	กระบวนการที่การค้า การลงทุน หรือปัจจัยการผลิต เช่น แรงงานทุนผู้ประกอบการ ความคิดความรู้ เทคโนโลยี สามารถเคลื่อนย้าย เชื่อมโยงถึงกันมากขึ้น รวมถึงสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันข้ามรัฐได้สะดวกหรือง่าย การประกอบธุรกิจต่าง ๆ เลยได้ประโยชน์สูงสุด
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	แนวทางการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง โดยการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection) ซึ่งจะมีความครอบคลุมมากกว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจและมองถึงคนรุ่นต่อไปอีกด้วย

จากมโนทัศน์ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจเมื่อเทียบกับคำอื่น ๆ นักเรียนจะเห็นว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความจำเป็นทางเศรษฐกิจโดยสม่ำเสมอและต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานพอที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม และยกระดับการดำรงชีพของประเทศให้สูงขึ้น ตลอดระยะเวลาที่ยาวนานเพื่อให้มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ดีขึ้นกว่าเดิม การกระจายรายได้เป็นไปอย่างเสมอภาค ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน และส่งผลให้ประชาชนในรัฐกินดีอยู่ดีมีความสุข และเป็นพลเมืองดีของสังคม

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างชุดความรู้ของสาระเศรษฐศาสตร์ ชุดมโนทัศน์ “การพัฒนาเศรษฐกิจ”

ตอนที่ 3 การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินชุดความรู้ไปให้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนสังคมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 63 คน เพื่อประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการนำไปใช้ ความพึงพอใจ และแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้ รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินชุดความรู้

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของข้อมูลของผู้ประเมินชุดความรู้

ข้อมูลของผู้ตอบแบบประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ขนาดของโรงเรียนผู้ตอบแบบประเมินชุดความรู้ที่ปฏิบัติงานอยู่		
- ใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)	24	38.10
- ใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน)	9	14.29
- เล็กและกลาง (นักเรียนน้อยกว่า 720 คน)	30	47.61
รวม	63	100.00
2.คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบประเมินชุดความรู้		
- ปริญญาตรี	44	69.84
- ปริญญาโท	19	30.16
- ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	63	100.00
3.ประสบการณ์สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา		
- 0 – 5 ปี	19	30.16
- 6 – 10 ปี	21	33.33
- 11 – 15 ปี	14	22.22
- 15 ปีขึ้นไป	9	14.29
รวม	63	100.00

จากตาราง 21 พบว่าผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก คิดเป็นร้อยละ 47.61 คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.48 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาอยู่ที่ 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33

ส่วนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ตาราง 22 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
1. เนื้อหาของชุดความรู้มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	63	3.92	0.75	ดี
2. การนำเสนอเนื้อหาของชุดความรู้มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน	63	4.13	0.77	ดี
3. ชุดความรู้มีการยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดและระดับชั้นผู้เรียน	63	4.03	0.84	ดี
4. ชุดความรู้มีการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน	63	4.11	0.83	ดี
5. ชุดความรู้มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจน	63	4.11	0.79	ดี
6. ชุดความรู้มีการสรุปเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่าย	63	4.13	0.73	ดี
เฉลี่ยรวม		4.07	0.78	ดี

จากตาราง 22 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินด้านเนื้อหาของชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาอยู่ที่ 4.07 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ดี และหากพิจารณารายข้อแล้ว พบว่าชุดความรู้ฉบับนี้ มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน อยู่ในระดับดี (3.92) มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับดี (4.13) มีการยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดและระดับชั้นผู้เรียน อยู่ในระดับดี (4.03) มีการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับดี (4.11) มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจน อยู่ในระดับดี (4.11) และมีการสรุปเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่าย อยู่ในระดับดี (4.13)

ตาราง 23 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคม
ศึกษาด้านการนำไปใช้

รายการประเมิน	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	63	4.07	0.71	ดี
ชุดความรู้สามารถแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้	63	3.98	0.81	ดี
ชุดความรู้สามารถนำไปใช้ประกอบการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ของครูได้	63	3.92	0.85	ดี
ชุดความรู้สามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้	63	4.18	0.79	ดี
เฉลี่ยรวม		4.04	0.79	ดี

จากตาราง 23 พบว่า เฉลี่ยรวมของการประเมินด้านการนำไปใช้ของชุดความรู้เพื่อแก้ไข
หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาอยู่ที่ 4.04 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ดี
และหากพิจารณารายข้อแล้ว พบว่าชุดความรู้ฉบับนี้ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้กับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับดี (4.07) สามารถแก้ไขหมโนทัศน์
ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้ อยู่ในระดับดี (3.98) สามารถนำไปใช้ประกอบการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูได้ อยู่ในระดับดี (3.92) และสามารถใช้เป็นหนังสือ
อ่านนอกเวลาของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายได้ อยู่ในระดับดี (4.18)

ตาราง 24 ความพึงพอใจโดยรวมต่อความรู้เพื่อแก้ไขหมันที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา และแนวโน้มการนำไปใช้

รายการประเมิน	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
ความพึงพอใจโดยรวมต่อชุดความรู้	63	4.17	0.69	มาก
แนวโน้มการนำชุดความรู้ฉบับนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	63	4.08	0.71	มาก

จากตาราง 24 พบว่าผู้ประเมินมีความพึงพอใจโดยรวมต่อความรู้ชุดนี้อยู่ในระดับมาก (4.17) และครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก (4.08)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) พัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษานั้นให้ถูกต้อง และ (3) ประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้น โดยมีกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 105 คน (2) ครูผู้สอนสังคมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 63 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน มีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 ระยะ คือ (1) การศึกษาหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (2) การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา (3) การประเมินชุดความรู้ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา (2) ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา และ (3) แบบประเมินชุดความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจนครบถ้วน และมีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะต่อการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยเรียงตามลำดับได้ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 การวิเคราะห์หมโนทัศน์จากกรอบหมโนทัศน์ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) ที่กำหนดประเด็นของมาตรฐานสังคมศึกษาไว้ 10 ประเด็น ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 จากนั้นหลอมรวมหมโนทัศน์เข้าด้วยกันโดยใช้สาระ (Strand) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการหลอมรวมเป็นชุดหมโนทัศน์ได้จำนวน 26 ชุดหมโนทัศน์

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจำนวน 13 หมโนทัศน์ใน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยในแต่ละหมโนทัศน์มีหมโนทัศน์ย่อยที่มีความคลาดเคลื่อน ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยในมโนทัศน์ที่ 1.1 กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดใน 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 ข้อ 1.1 จริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนอาจมองไม่เหมือนกันได้ (ร้อยละ 97.62) ลำดับที่ 2 ข้อที่ 1.5 มนุษย์เรียนรู้จริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะติดตัวมนุษย์ไปจนโต (ร้อยละ 90.48) และลำดับที่ 3 ข้อ 1.3 อะไรที่ถูกต้องกฎหมาย นั่นคือจริยธรรม อะไรที่ผิดกฎหมาย นั่นแปลว่าไม่มีจริยธรรม (ร้อยละ 69.05) มโนทัศน์ที่ 1.2 กลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนใน 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 ข้อ 1.7 การจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมก็เหมือนกับการทำข้อสอบ มุ่งเน้นไปที่การค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง (ร้อยละ 86.31) ลำดับที่ 2 ข้อ 1.8 ถ้าเรารู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก แสดงว่าเรามีจริยธรรมแล้ว (ร้อยละ 86.31) และลำดับที่ 3 ข้อ 1.10 ถ้าทุกคนมีจริยธรรมเป็นของตนเอง ก็ไม่ต้องมีใครมาคอยชี้ผิด ชี้ถูก (ร้อยละ 80.36)

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 2.1 ข้อ 2.2 บางวัฒนธรรมมีวิวัฒนาการก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมอื่น (ร้อยละ 91.67) ลำดับที่ 2 มโนทัศน์ที่ 2.2 ข้อ 2.4 หากไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ๆ เดียวเราก็จะได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างอัตโนมัติ (ร้อยละ 90.48) ลำดับที่ 3 มโนทัศน์ที่ 2.1 ข้อ 2.1 วัฒนธรรมเป็นเรื่องของความเป็นชาติ (ร้อยละ 86.90) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 2.7 โลกาวัดน์ทำให้สังคมโลกเกิดการหลอมรวมกันโดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม (ร้อยละ 86.31) และลำดับที่ 5 มโนทัศน์ 2.3 ข้อ 2.6 วัฒนธรรมของสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่น ยิ่งต้องรักษาความบริสุทธิ์ของวัฒนธรรมของตนไว้ (ร้อยละ 80.95)

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 3.1 ข้อที่ 3.2 เศรษฐศาสตร์สำคัญแค่ต่อนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ (ร้อยละ 93.45) ลำดับที่ 2 คือ มโนทัศน์ที่ 3.4 ข้อที่ 3.10 โลกาวัดน์ทางเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนาและทำให้ประเทศเหล่านั้นมั่งคั่งขึ้น (ร้อยละ 91.07) ลำดับที่ 3 คือ มโนทัศน์ที่ 3.4 ข้อที่ 3.12 ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์ (ร้อยละ 90.48) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 3.3 ข้อที่ 3.8 เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงภาวะเงินเฟ้ออย่างแน่นอน (ร้อยละ 89.29) และลำดับที่ 5 มโนทัศน์ที่ 3.3 ข้อที่ 3.9 หนี้สาธารณะเป็นภาระที่จะทำลายอนาคตของลูกหลานของเรา (ร้อยละ 85.71)

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 4.2 ข้อที่ 4.4 อารยธรรมบางแห่งมีความก้าวหน้ากว่าอารยธรรมอื่น ๆ ในโลก (ร้อยละ 89.88) ลำดับที่ 2 มโนทัศน์ 4.4 ข้อที่ 4.12 มนุษย์สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตให้กับตนเอง (ร้อยละ 86.90) ลำดับที่ 3 มโนทัศน์ที่ 4.2 ข้อที่ 4.5 อารยธรรมต่าง ๆ ในโลกเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ดำรงอยู่ และล่มสลายไปในที่สุด (ร้อยละ 83.93) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 4.4 ข้อที่ 4.10 เราอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (ร้อยละ 83.33) ลำดับที่ 5 มโนทัศน์ที่ 4.4 ข้อที่ 4.11 โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และจะต่อต้านไปเรื่อย ๆ จนการเปลี่ยนแปลงนั้นสิ้นสุดลง (ร้อยละ 79.76)

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์คลาดเคลื่อนในทุกมโนทัศน์ย่อย โดยกลุ่มตัวอย่างมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนสูงสุดในลำดับที่ 1 คือ มโนทัศน์ที่ 5.4 ข้อที่ 5.10 มุมมองเชิงพื้นที่ช่วยให้มนุษย์เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่ดินตนเองอาศัยอยู่ (ร้อยละ 94.64) ลำดับที่ 2 มโนทัศน์ที่ 5.1 ข้อที่ 5.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นปกติ (ร้อยละ 88.69) ลำดับที่ 3 มโนทัศน์ที่ 5.1 ข้อที่ 5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมน้อยลงทุกวัน เนื่องจากเทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมากขึ้น (ร้อยละ 87.50) ลำดับที่ 4 มโนทัศน์ที่ 5.2 ข้อที่ 5.6 ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็นเพียงการคาดเดาของนักวิทยาศาสตร์ที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ (ร้อยละ 85.12) และลำดับที่ 5 มโนทัศน์ที่ 5.2 ข้อที่ 5.4 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ใช้เวลาานมากกว่าจะเกิดขึ้น จึงไม่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเรา (ร้อยละ 67.86)

2. ผลการพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 7 ชุดมโนทัศน์ ประกอบด้วย (1) จริยธรรม (2) วัฒนธรรม (3) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (4) ภาวะเงินเฟ้อ (5) อารยธรรม (6) มุมมองเชิงพื้นที่ และ (7) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยชุดความรู้ทั้ง 7 ชุดนี้ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา สาระการเรียนรู้ละ 3 คน รวมเป็น 15 คน โดยใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่าชุดมโนทัศน์ทั้งหมดมีผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเกินเกณฑ์ที่ 0.5

3. ผลการประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินชุดความรู้ไปให้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนสังคมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ จำนวน 63 คน เพื่อประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่

3.1 ด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินด้านเนื้อหาของชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาอยู่ที่ 4.07 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และหากพิจารณารายข้อแล้ว พบว่าชุดความรู้ฉบับนี้ มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับดี (3.92) มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับดี (4.13) มีการยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดและระดับชั้นผู้เรียน อยู่ในระดับดี (4.03) มีการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับดี (4.11) มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจน อยู่ในระดับดี (4.11) และมีการสรุปเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่าย อยู่ในระดับดี (4.13)

3.2 ด้านการนำไปใช้ของชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาอยู่ที่ 4.04 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และหากพิจารณารายข้อแล้ว พบว่าชุดความรู้ฉบับนี้ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับดี (4.07) สามารถแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้ อยู่ในระดับดี (3.98) สามารถไปใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูได้ อยู่ในระดับดี (3.92) และสามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ อยู่ในระดับดี (4.18)

3.3 ผู้ประเมินมีความพึงพอใจโดยรวมต่อความรู้ชุดนี้อยู่ในระดับมาก (4.17) และครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (4.08)

อภิปรายผล

จากผลวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 การหาความเชื่อมโยงและสังเคราะห์หมโนทัศน์เพื่อนำไปศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หมโนทัศน์จากกรอบมโนทัศน์ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) ที่กำหนดประเด็นของมาตรฐานสังคมศึกษาไว้ 10 ประเด็น ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 จากนั้นหลอมรวมมโนทัศน์เข้าด้วยกันโดยใช้สาระ (Strand) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการหลอมรวมเป็นชุดมโนทัศน์ พบว่าสามารถสังเคราะห์ 26 ชุดมโนทัศน์ โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติม คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นกล่าวถึงศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยตรงซึ่งต่างจากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ที่มองในลักษณะของค่านิยม และจริยธรรมเชิงสากล ไม่ได้อ้างอิงกับศาสนา แต่เพื่อให้นักวิจัยเกิดความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการสังเคราะห์หมโนทัศน์ตามสาระที่ 1 ของหลักสูตรแกนกลางฯ โดยใช้หลักคือ (1) จริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนา ไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน ในกิจกรรมของมนุษย์ ทั้งที่เกี่ยวกับ สาระ 2 - 5 อย่างไร และ (2) กิจกรรมมนุษย์จาก สาระ 2 - 5 มามีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนจริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนาอย่างไร และนำสิ่งมโนทัศน์ที่สังเคราะห์นั้นไปดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

1.2 การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา เป็นเครื่องมือในการสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา แบบสำรวจดังกล่าวเป็นการศึกษาผ่านตัวนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความคลาดเคลื่อนในมโนทัศน์ที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bal (2011) FAİZ และ ERGİN (2014) Pirrol จอมใจเหล็ก (2563) สรพงษ์ เจริญฤทธยาวิ และคณะ (2561) และ อัครวิน บรรเทา และ หล้า ภวภูตานนท์ (2559) ซึ่งเป็นการศึกษาผ่านตัวนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความคลาดเคลื่อนในมโนทัศน์ที่ศึกษา พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน จำนวน 13 มโนทัศน์ใน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาจะใช้เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าของนักสังคมศาสตร์มาเป็นพื้นฐานหรือเครื่องมือให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อให้เกิดมโนทัศน์ทางสังคมศึกษาและนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555, น.42-46)

และหากพิจารณารายสาระแล้ว พบว่า มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนนั้นมีลักษณะคือ เกิดจากปัจจัยภายในของนักเรียน ได้แก่ การตีความของตัวนักเรียน (ตีความจากตัวอักษร ตีความจากประสบการณ์ของตนเองไม่ได้ตีความจากข้อเท็จจริงตามศาสตร์นั้น) และการลืมนโนทัศน์ที่เป็นพื้นฐาน รวมถึงไม่เข้าใจในมโนทัศน์เดิมจึงเชื่อมโยงไม่ได้ และปัจจัยภายนอก ก็คือการได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทำให้มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรรพวงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ และคณะ (2561) ที่ได้ศึกษาการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางเศรษฐศาสตร์ในตัวผู้เรียน โดยสามารถจำแนกแหล่งที่มาของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนออกได้เป็น 3 แหล่งสำคัญ คือ (1) การตีความมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ตามตัวอักษร/ภาษา (2) การสร้างกรอบมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ตามสามัญสำนึก และ (3) การตีความมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์โดยเทียบเคียงกับศาสตร์ที่ใกล้เคียง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติสุข ขุนเพ็ญ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อินทิกรัลไม่จำกัดเขตของนักศึกษาครุสาขาวิชาคณิตศาสตร์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่านักศึกษามีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนใน 3 ประเด็นคือ (1) ความคลาดเคลื่อนเชิงมโนทัศน์ เป็นความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาและความรู้ (2) ความคลาดเคลื่อนเชิงกระบวนการ เป็นความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกระบวนการหาคำตอบ และ (3) ความคลาดเคลื่อนเชิงเทคนิคเกี่ยวกับการใช้ความรู้พื้นฐาน และงานวิจัยของ อัศวิน บรรเทา และ หล้า ภวภูตานนท์ (2559) ศึกษาข้อบกพร่องและมโนคติที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พบว่ามโนคติที่คลาดเคลื่อนนั้นเกิดขึ้นเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (1) ขาดการตรวจสอบในระหว่างการแก้ปัญหา (2) การบิดเบือนทฤษฎีบท กฎ สูตร บทนิยาม และสมบัติ (3) การใช้ข้อมูลผิด (4) ข้อบกพร่องในเทคนิคการทำ และ (5) การตีความด้านภาษา มโนคติที่พบจากการทำแบบทดสอบเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) มโนคติที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ (2) มโนคติทางคณิตศาสตร์แบบไม่สมบูรณ์ (3) ไม่เข้าใจมโนคติทางคณิตศาสตร์ และ (4) เข้าใจมโนคติทางคณิตศาสตร์คลาดเคลื่อน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bal (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสมบูรณาญาสิทธิราชย์และรัฐธรรมนูญในรายวิชาประวัติศาสตร์ที่พบว่า นักเรียนไม่สามารถเข้าใจโครงสร้างที่ซับซ้อนของการปกครองที่อยู่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และใช้ค่านิยมทางศีลธรรมและศาสนาร่วมสมัยในการตีความมโนทัศน์ รวมถึงได้รับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับภาพที่เกินจริงของผู้ปกครอง นอกจากนี้นักเรียนยังลืบบางมโนทัศน์ในรายวิชาในขณะที่กำลังจำมโนทัศน์ใหม่ได้

2. ผลการพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาชุดความรู้ในลักษณะของ “การจัดการความรู้” (Knowledge Management: KM) ในการบริหารองค์การตามความหมายของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน (Amsler, 2022; Hajric, 2018; Jennex, 2007; ณรงค์ศักดิ์ มณีแสง, 2553; บุญส่ง หาญพานิช, 2546; พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547; วิจารย์ พานิช, 2549) ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการรวมรวมความรู้ที่มีอยู่อย่างไม่เป็นระบบ ทั้งในธรรมชาติ และในตัวคน มาประมวลผลและจัดข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และจัดการกับทรัพยากรความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดการความรู้นั้นผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการสร้างมโนทัศน์ที่ศึกษาจากแนวความคิดของนักวิชาการต่างประเทศ (De Cecco, 1974; Joyce และคณะ, 2004; Taba และคณะ, 1971; Ausubel, 1968 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) และนักวิชาการชาวไทย (ทิตินา แหมมณี, 2558; วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒน์ผล, 2562; อธิติเดช น้อยไม้, 2564) ซึ่งสามารถนำมาสรุปเป็นแนวทางได้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 รับรู้ข้อมูลที่นำมาสร้างมโนทัศน์ขั้นที่ 2 ค้นหาเกณฑ์ในการจัดกลุ่มและจัดกลุ่มข้อมูล ขั้นที่ 3 ทดสอบเกณฑ์การจัดกลุ่มโดยการยกตัวอย่างประกอบ และขั้นที่ 4 สรุปข้อมูลและให้ชื่อมโนทัศน์ ดังนั้นแล้วชุดความรู้ (Knowledge Packages) ที่ได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ จึงมีลักษณะเป็นการรวมรวมเอาความรู้ที่มีอยู่อย่างไม่เป็นระบบ ทั้งในธรรมชาติ เอกสาร และในตัวคน มาประมวลผลและจัดเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว และทำให้ผู้ศึกษาได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงสามารถนำไปต่อยอดได้

ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีจำนวน 7 ชุดมโนทัศน์ จากสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย (1) จริยธรรม (2) วัฒนธรรม (3) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (4) ภาวะเงินเฟ้อ (5) อารยธรรม (6) มุมมองเชิงพื้นที่ และ (7) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเขียนชุดความรู้โดยอธิบายความหมายของมโนทัศน์หลัก มโนทัศน์รองสำหรับเปรียบเทียบกับมโนทัศน์หลัก และยกตัวอย่างสถานการณ์ของมโนทัศน์หลัก และมโนทัศน์รองที่ช่วยอธิบายพฤติกรรมหรือตัวอย่างของมโนทัศน์เหล่านั้นให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนทัศน์ที่ยกมาได้ รวมถึงผู้วิจัยได้สรุปมโนทัศน์ในแต่ละชุดเปรียบเทียบอีกครั้งในตอนท้าย เพื่อให้นักเรียนสามารถทบทวนความเหมือนและแตกต่างของแต่มโนทัศน์ โดยชุดความรู้ทั้ง 7 ชุดนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ พบว่า เนื้อหาของชุดความรู้มีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่นำเสนอ

และมโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์หลัก มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมตามมโนทัศน์ที่นำเสนอ และถูกต้องตามหลักวิชา การจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอและการอธิบายของชุดความรู้มีความเหมาะสม สามารถเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความถูกต้อง ชุดความรู้มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การยกตัวอย่างในชุดความรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและระดับผู้เรียน และภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาการจัดการความรู้ (KM) ของณรงค์ศักดิ์ มณีแสง (2553) พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547) มานิดา นันทไมตรี (2547) วิจารย์ พานิช (2549) ประกอบกับวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์ตามแนวทางของทาบาและคณะ (Taba และคณะ, 1971, p.66) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการพัฒนามโนทัศน์ในวิชาสังคมศึกษา 5 ขั้นตอน คือ เริ่มที่การแจกแจงองค์ความรู้และระบุนายการ หากลักษณะร่วมเสร็จแล้วจึงจัดกลุ่มสิ่งที่คล้ายคลึงกัน สร้างเกณฑ์ในการจัดกลุ่มและให้ชื่อกลุ่ม จัดกลุ่มข้อมูลนั้นใหม่ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นแล้วสรุปข้อมูลโดยใช้ประโยคเดียวและออบุเบล (Ausubel, 1968 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556, น.328) ได้เสนอการสร้างมโนทัศน์ไว้ว่าควรเริ่มด้วยการให้มโนทัศน์ที่มีความหมายกว้างและคุณลักษณะของมโนทัศน์กว้างที่ให้นั้นสามารถคลุมมโนทัศน์ย่อยได้หลายชนิด แล้วให้นักเรียนทราบถึงหลักเกณฑ์ของคุณลักษณะนั้น เสร็จแล้วจึงให้ตัวอย่างความรู้ที่มีคุณลักษณะเหมือนกับมโนทัศน์ แล้วให้นักเรียนสรุปมโนทัศน์ที่ได้และให้ตัวอย่าง

3. การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

การประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา ดำเนินการโดยให้ครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นผู้ประเมิน การที่ผู้วิจัยให้ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินชุดความรู้ นั้น เพราะว่า ครูผู้สอนนั้นเป็นหนึ่งในที่มาขององค์ความรู้ที่ถ่ายทอดสู่ตัวนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล เขี้ยวแก้ว (Kiokaew, 1989) ที่เสนอว่าครูเป็นหนึ่งในสาเหตุของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน นอกจากนี้ เกษสุดา บุรณพันธ์ (2545) วนิดา ภู่อเยี่ยม (2550) และ แอนดอร์สันและสมิธ (Anderson และ Smith, 1984) ได้กล่าวถึงสาเหตุของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนว่า เกิดจากแหล่งความรู้ที่ไม่ถูกต้อง หรือการขาดประสบการณ์ในการเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้จำผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน หรือเกิดขึ้นในโครงสร้างสติปัญญา ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน เพราะนอกจากจะเป็นหนึ่งในผู้สร้างมโนทัศน์ให้กับนักเรียนแล้ว ยังมีส่วนสำคัญที่จะถ่ายทอด ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2558, 340-342) ที่ได้กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) ว่าเป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ โดยการนำตัวอย่างต่าง ๆ มาให้ผู้เรียนศึกษา แล้วสามารถสรุปมโนทัศน์หรือหลักการที่ได้จากตัวอย่างนั้น ๆ ได้ด้วยตัวเอง

ผลการประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา พบว่าในด้านเนื้อหาที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ซึ่งชุดความรู้ฉบับนี้มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับดี มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ในระดับดี มีการยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดและระดับชั้นผู้เรียนอยู่ในระดับดี มีการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ในระดับดี มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจนอยู่ในระดับดี และมีการสรุปเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่ายอยู่ในระดับดี สำหรับด้านการนำไปใช้ของชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาพบว่า ผู้ประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ชุดความรู้ฉบับนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับดี สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้อยู่ในระดับดี สามารถไปใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูได้อยู่ในระดับดี และสามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ อยู่ในระดับดี และผู้ประเมินมีความพึงพอใจโดยรวมต่อความรู้ชุดนี้อยู่ในระดับมาก และมีแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

ซึ่งผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าชุดความรู้ฉบับนี้ มีความเหมาะสมด้านเนื้อหา มีลำดับขั้นตอนในการนำเสนอชัดเจน มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย และสามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้ ซึ่งชุดความรู้นี้ช่วยแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นาตยา ปิณฑานนท์ (2542, น.5-8) ที่ว่า มโนทัศน์ทางสังคมศึกษาจึงเกิดขึ้นจากการสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการเลือกสรรเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งมโนทัศน์นี้อาจจะเป็นในลักษณะของคำหรือกลุ่มคำที่จะสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ โดยต้องอธิบายหรือใช้ตัวอย่างประกอบเพื่อแสดงความเข้าใจ และอิทธิเดช น้อยไม้ (2564) ที่ว่า การสร้างมโนทัศน์ควรไปเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน เพราะมโนทัศน์เป็นความรู้ในรูปของความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งต่อข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวของเขาเอง

นอกจากนี้ผู้ประเมินยังเห็นว่าชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสามารถไปใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงสามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่งการนำชุดความรู้ฉบับนี้ไปใช้

ในลักษณะของสื่อที่เป็นชุดมโนทัศน์สำหรับให้นักเรียนศึกษาและนำมาสรุปเป็นมโนทัศน์ที่ถูกต้อง พบว่า สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือพัฒนามโนทัศน์ ไม่ว่าจะเป็น ดีเซคโค (De Cecco, 1974, pp.301-302) ได้เสนอการสร้างมโนทัศน์ไว้ 7 ขั้นตอน que เริ่มต้นจากการจัดกลุ่มมโนทัศน์จากข้อมูลที่มีเพื่อให้เห็นมโนทัศน์ที่สำคัญ แล้วใช้ตัวอย่างในการตรวจสอบมโนทัศน์ที่เกิดขึ้น แล้วประเมินผลมโนทัศน์นั้น จอยส์และคณะ (Joyce และคณะ, 2004, p.72) ได้เสนอวิธีการสอนมโนทัศน์ไว้ 3 ระยะ โดยเริ่มที่ครูนำเสนอตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบคุณลักษณะของมโนทัศน์จนสามารถสร้างสมมติฐานในการจัดกลุ่มมโนทัศน์ของตัวอย่างที่ครูนำเสนอได้ เสร็จแล้วครูดำเนินการทดสอบว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นเพื่อจัดกลุ่มนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ โดยการเพิ่มตัวอย่างให้นักเรียนจัดกลุ่ม เสร็จแล้วจึงให้นักเรียนตั้งชื่อให้กับมโนทัศน์ที่ขึ้นและอธิบายหลักการในการให้ชื่อมโนทัศน์นั้น ทาบาและคณะ (Taba และคณะ, 1971, p.66) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการพัฒนามโนทัศน์ในวิชาสังคมศึกษา 5 ขั้นตอน คือ เริ่มที่การแจกแจงองค์ความรู้และระบุรายการ หาลักษณะร่วมเสร็จแล้วจึงจัดกลุ่มสิ่งทีคล้ายคลึงกัน สร้างเกณฑ์ในการจัดกลุ่มและให้ชื่อกลุ่ม จัดกลุ่มข้อมูลนั้นใหม่ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นแล้วสรุปข้อมูลโดยใช้ประโยคเดียว และออสูเบล (Ausubel, 1968 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556, น.328) ได้เสนอการสร้างมโนทัศน์ไว้ว่าควรเริ่มด้วยการให้มโนทัศน์ที่มีความหมายกว้างและคุณลักษณะของมโนทัศน์กว้างที่ให้นั้นสามารถคลุมมโนทัศน์ย่อยได้หลายชนิด แล้วให้นักเรียนทราบถึงหลักเกณฑ์ของคุณลักษณะนั้น เสร็จแล้วจึงให้ตัวอย่างความรู้ที่มีคุณลักษณะเหมือนกับมโนทัศน์ แล้วให้นักเรียนสรุปมโนทัศน์ที่ได้และให้ตัวอย่างทศนา แชมมณี (2558, 340-342) ได้กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) ว่าเป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการนำตัวอย่างต่าง ๆ มาให้ผู้เรียนศึกษา แล้วสามารถสรุปมโนทัศน์หรือหลักการที่ได้จากตัวอย่างนั้น ๆ ได้ด้วยตัวเอง วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนผล (2562, น.2-4) ได้เสนอกระบวนการสร้างมโนทัศน์ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน โดยเริ่มจากสังเกตและรับรู้ข้อมูลหรือเนื้อหา ก่อน แล้วจำแนกความแตกต่าง เสร็จแล้วจึงหาลักษณะร่วมกันของข้อมูลหรือความรู้นั้น เพื่อให้สามารถระบุมโนทัศน์ทดสอบมโนทัศน์นั้นและสามารถนำไปใช้ต่อไปได้ เช่นนั้นแล้ว ผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็ยอมรับที่จะมีความพึงพอใจโดยรวมต่อความรู้ชุดนี้อยู่ในระดับมาก และมีแนวโน้มการนำชุดความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และเชื่อมั่นว่าชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาฉบับนี้สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้ตามความมุ่งหวังของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การสังเคราะห์หัตถ์สนัผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์โดยใช้กรอบมโนทัศน์ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 และจัดกลุ่มใหม่โดยใช้สาระ (Strand) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการหลอมรวมเป็นชุดมโนทัศน์ โดยสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นเป็นการกล่าวถึงศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยตรง ซึ่งต่างจากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ที่มองในลักษณะของค่านิยม และจริยธรรมเชิงสากล ไม่ได้อ้างอิงกับศาสนา จึงทำให้มโนทัศน์ที่สังเคราะห์ขึ้นจึงไม่ได้กล่าวถึงศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรมทางศาสนาโดยตรงเหมือนกับมโนทัศน์ที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่มีลักษณะ คือ (1) จริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนา ไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน ในกิจกรรมของมนุษย์ทั้งที่เกี่ยวกับ สาระ 2 - 5 อย่างไร และ (2) กิจกรรมมนุษย์จาก สาระที่ 2 - 5 มามีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนจริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนาอย่างไร

การที่ผู้วิจัยนำกรอบมโนทัศน์ของมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) มาพิจารณาร่วมกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 เพื่อสังเคราะห์กรอบมโนทัศน์ เนื่องจาก มาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 มีลักษณะเป็น Monodisciplinary ที่แบ่งแยกออกกันอย่างชัดเจน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) มีลักษณะเป็น Theme ซึ่งง่ายต่อการสังเคราะห์หัตถ์สนั จึงนำมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกามาเป็นแกนในการสังเคราะห์ในครั้งนี้ นอกจากนี้ที่มาของเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่ปรับปรุง (สาระภูมิศาสตร์) พ.ศ. 2560 และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกาที่มีมาจากองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์เช่นเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนจึงจัดกลุ่มมโนทัศน์ตามสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาฉบับนี้ได้จากการสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเลือกจากหมโนทัศน์ที่มีความคลาดเคลื่อนมาเพียงบางส่วนเท่านั้น ยังไม่สมบูรณ์อย่างเพียงพอ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในทุกหมโนทัศน์ย่อย ซึ่งไม่ได้กำหนดถึงสาเหตุว่ามีหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้อย่างไร เพียงแต่เสนอในภาพรวมเท่านั้น แต่จากผลวิจัยนี้ น่าจะสะท้อนให้ผู้เกี่ยวข้องจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญกับการสอนสังคมศึกษา เพื่อพัฒนามโนทัศน์ให้จริงจังมากขึ้น เพราะเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญของการเรียนการสอนสังคมศึกษาคือการพัฒนาหมโนทัศน์ที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน

3. การประเมินชุดความรู้ ผู้วิจัยได้ให้ครูผู้สอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ซึ่งเป็นการอนุมานตามผลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าผู้สอนเป็นหนึ่งในที่มาของหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ผู้วิจัยจึงอธิบายว่าครูผู้สอนมี “แนวโน้ม” ที่จะนำชุดความรู้ดังกล่าวไปใช้ และอาจจะอนุมานต่อได้ว่าชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาฉบับนี้สามารถแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้

4. ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาฉบับนี้ นักเรียนสามารถใช้ในการศึกษาหมโนทัศน์ที่คัดสรรมาได้ด้วยตนเอง เนื่องจากการเขียนมีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเพื่อทบทวนความเหมือนและแตกต่างของแต่ละหมโนทัศน์ อีกทั้งครูผู้สอนสามารถมอบหมายให้นักเรียนอ่านก่อนเข้าเรียนในเรื่องนั้น ๆ มอบหมายให้นักเรียนใช้ทบทวน ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกสรรในส่วนที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับบริบทที่จัดการเรียนการสอนได้

ข้อเสนอในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือในการสำรวจหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาจากแบบสำรวจ เป็นแบบทดสอบวินิจฉัย ประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การประเมินชุดความรู้ในครั้งต่อไปจะต้องนำชุดความรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ไปให้นักเรียนทดลองใช้งาน และสร้างเครื่องมือสำหรับวัดประสิทธิภาพของชุดความรู้ว่าสามารถช่วยให้นักเรียนได้รับการแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้จริงหรือไม่ในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

- Amsler, S. (2022). *Knowledge Management (KM)*. Retrieved from <https://www.techtarget.com/searchcontentmanagement/definition/knowledge-management-KM>
- Anderson, C. W., และ Smith, E. L. (1984). Children's Perceptions and Content-Area Textbooks. ใน *Comprehension Instruction : Perspectives and Suggestions*. Longman.
- Arends, R. (2004). *Learning to Teach* (6th ed.). McGraw-Hill. Retrieved from https://archive.org/details/isbn_9780073000145/mode/2up
- Bal, M. S. (2011). Misconceptions of High School Students Related to The Conceptions of Absolutism and Constitutionalism in History Courses. *Educational Research and Reviews*, 6(3), 283-291.
- Brown, D. E. (1992). Using Examples and Analogies to Remediate Misconceptions in Physics : Factors Influencing Conceptual change. *Journal of Research in Science Teaching*, 29(1), 17-34.
- Cohen, L., Manion, L., และ Morrison, K. (2000). Research Methods in Education. [http://ist-iiep.iiep-unesco.org/cgi-bin/wwwi32.exe/\[in=epidoc1.in\]/?t2000=011160/\(100\)](http://ist-iiep.iiep-unesco.org/cgi-bin/wwwi32.exe/[in=epidoc1.in]/?t2000=011160/(100)).
- De Cecco, J. P. (1974). *The Psychology of Learning and Instruction* (2nd ed.). Prentice-Hall.
- Driver, R., Asoko, H., Leach, J., Scott, P., และ Mortimer, E. (1994). Constructing Scientific Knowledge in the Classroom. *Educational Researcher*, 23(7), 5-12. <https://doi.org/10.3102/0013189x023007005>
- Duit, R., และ Treagust, D. F. (2003). Conceptual change: A powerful framework for improving science teaching and learning. *International Journal of Science Education*, 25(6), 671-688. <https://doi.org/10.1080/09500690305016>
- Edgar Bruce Wesley, และ Stanley P. Wronski. (1973). *Teaching Secondary Social Studies in a World Society*. Heath Mass. Retrieved from <https://archive.org/details/teachingsecondar00wesl/mode/2up>

- Erickson, H. L. (2002). *Concept-based curriculum and instruction : teaching beyond the facts*. SAGE.
- FAİZ, M., และ ERGİN, E. (2014). 8th Grade Students' Understanding Level and Misconceptions about Key Concepts of Citizenship (Sample of Kastamonu). *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 143(1), 669-673.
<https://cyberleninka.org/article/n/1356792.pdf>
- Fisher, K. M. (1985). A Misconception in Biology: Amino Acids and Translation. *Journal of Research in Science Teaching*, 22(1), 53-62.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. McGraw-Hill. Retrieved from
<https://archive.org/details/dictionaryofeduc0000good/mode/2up>
- Hagiwara, S., และ Rodriguez, N. J. (2020). English Learners (EL) and Computer Science (CS) Learning: Equity Issues. ใน *Handbook of Research on Equity in Computer Science in P-16 Education*. Information Science Reference.
- Hajric, E. (2018). *Knowledge Management: System and Practices*. Retrieved from
[https://helpjuice.com/pdfs/Knowledge_Management_A_Theoretical_And_Practical_Guide_Emil_Hajric\(PDF\).pdf](https://helpjuice.com/pdfs/Knowledge_Management_A_Theoretical_And_Practical_Guide_Emil_Hajric(PDF).pdf)
- Jennex, M. E. (2007). *Knowledge Management in Modern Organizations*. Idea Group Pub.
- Joyce, B. R., Weil, M., และ Calhoun, E. (2004). *Models of Teaching* (7th ed.). Allyn and Bacon.
- Kiokaew, S. (1989). *Comparing College Freshmen's Concepts of Covalent Bonding and Structure in The College of Science and The College of Education at Prince Of Songkhla University, Thailand* [Doctoral Dissertation, University of Missouri-Columbia]. Columbia.
- Krejcie, R. V., และ Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lilienfeld, S. O. (2010). Confronting Psychological Misconceptions in the Classroom. *APS Observer*, 23(7), 36-39.
- Murphy, P. K., และ Alexander, P. A. (2013). Situating Text, Talk, and Transfer in Conceptual Change. ใน n. ed., *International Handbook of Research on Conceptual Change*.

Routledge.

National Council for the Social Studies. (1994). *Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies*. NCSS.

National Council for the Social Studies. (2021). *National Curriculum Standards for Social Studies: Introduction*. Retrieved September 28, 2021 from Retrieved from <https://www.socialstudies.org/standards/national-curriculum-standards-social-studies-introduction>

National Research Council. (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academy Press.

https://archive.org/details/howpeoplelearnbr0000unse_m5g1

Novak, J., และ Cañas, A. (2006). The Theory Underlying Concept Maps and How to Construct Them.

Ochoa-Becker, A. S. (2001). A Critique of the NCSS Curriculum Standards. *Social Education*, 65(3), 165-168.

<http://socialstudies.org/sites/default/files/publications/se/6503/650308.html>

Posner, G. J., Strike, K. A., Hewson, P. W., และ Gertzog, W. A. (1982). Accommodation of a scientific conception: Toward a theory of conceptual change. *Science Education*, 66(2), 211-227. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/sce.3730660207>

Saxe, D. W. (2004). On the Alleged Demise of Social Studies: The Eclectic Curriculum in Times of Standardization--A Historical Sketch. *International Journal of Social Education*, 18(2), 93-102.

https://eric.ed.gov/?id=EJ718721&fbclid=IwAR24BOeZHM-_HjetEjO4r_8eABp61GBGOMlxmKlrAb3h17ft5hFTKqslPVE

Taba, H., Durkin, M. C., Fraenkel, J. R., และ Mcnaughton, A. H. (1971). *A Teacher's Handbook to Elementary Social Studies: An Inductive Approach* (2nd ed.). Addison-Wesley.

Treagust, D. F. (1988). Development and use of diagnostic tests to evaluate students' misconceptions in science. *International Journal of Science Education*, 10(2), 159-169. <https://doi.org/10.1080/0950069880100204>

- ÜREY, M., ÇOLAK, K., YÜZBAŞIOĞLU, H. B., และ KAYMAKCI, S. (2020). Comparison of Prospective Science and Social Studies Teachers' Knowledge Levels of and Misconceptions about Atmospheric Environmental Problems. *International Electronic Journal of Environmental Education*, 10(2), 216-236.
- Woolfolk, A. (2001). *Educational Psychology* (8th ed.). Allyn and Bacon. Retrieved from https://archive.org/details/educationalpsych0000wool_p3l7/mode/2up
- กรมวิชาการ. (2544). ศัพท์บัญญัติการศึกษา. กรมวิชาการ. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/news_file/p45798562047.pdf
- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 3.). โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2503). หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503. http://academic.obec.go.th/download/curriculum/curriculum_rarebook_0016/curriculum_rarebook_0016.html
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2518). หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. http://academic.obec.go.th/download/curriculum/curriculum_rarebook_0012/curriculum_rarebook_0012.html
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2520). หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520. http://academic.obec.go.th/download/curriculum/curriculum_rarebook_0011/curriculum_rarebook_0011.html
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2524). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. http://academic.obec.go.th/download/curriculum/curriculum_rarebook_0006/curriculum_rarebook_0006.html
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) http://academic.obec.go.th/download/curriculum/curriculum_rarebook_0005/curriculum_rarebook_0005.html
- กิตติศักดิ์ ลักษณะ. (2550). การปรับปรุงมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม: มุมมองจากประเทศสหรัฐอเมริกา. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา,

- 18(2), 10-32. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edubuu/article/view/18677>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). การคิดเชิงมโนทัศน์ (พิมพ์ครั้งที่ 8.). กรุงเทพฯ : ชัดเชส มีเดีย.
- เกษสุดา บุณณพันธ์ศักดิ์. (2545). การศึกษามโนทัศน์เรื่องฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ThaiLIS Digital Collection. http://thailis-db.car.chula.ac.th/CU_DC/july2004/Thesis/Kassuda.pdf
- งามจิตต์ สุขสมบุญวงศ์. (2561). การส่งเสริมความเข้าใจในทศวรรษ เรื่อง ปรัชญาการณของโลกด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลอง 3 มิติเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 [สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2020_06_08_12_41_31.pdf
- ชนาธิป พรกุล. (2557). การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 3.). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิกามาศ จันทรเจริญสุข. (2557). การประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=410228
- ณรงค์ศักดิ์ มณีแสง. (2553). การจัดการความรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 25(44), 42-46.
- ดุริณี จำปาทอง. (2560). สภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับการศึกษามัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ., 10(2), 121-135. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/edjour_stou/article/download/128789/96785/
- ทิตินา แหม่มณี. (2558). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 19, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญวัฒน์ อภิภูมตม. (2561, 3 มีนาคม). ยิ่งแข่งขัน ยิ่งหลงทาง : กับดักการศึกษาไทยในมุมของ อ. อรรถพล อนันตวรฤกษ์. เดอะ แมตเทอร์ [The Matter]. สืบค้นจาก <https://thematter.co/social/education-trap-interview/46925>
- ธีระวัฒน์ การะเกตุ. (2561). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยหลายตัวเลือกลำดับขั้นเพื่อศึกษามโน

- ทัศนที่ตลาดเคลื่อนวิชาชีววิทยา เรื่อง การแบ่งเซลล์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. iThesis Srinakharinwirot University. <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/352/1/g571130128.pdf>
- นิตยา ปิลันธนาพันธ์. (2542). การเรียนรู้ความคิดรวบยอด. แม็ค.
- นิตยา ปิลันธนาพันธ์. (2564). สังคมศึกษา : ยุคมาตรฐานกำกับ. โรงพิมพ์พรินต์ติ้ง.
- บรรณาธิการข่าวกรุงเทพธุรกิจ. (2555, 27 กุมภาพันธ์). วิพากษ์ข้อสอบโอเน็ตล่าหาล้าง. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.teenpath.net/content.asp?ID=14879#.YWbimNqlbDc>
- บรรณาธิการข่าวมติชน. (2563, 11 ธันวาคม). โละ 'โอเน็ต-จีแพ็ก' เข้ามหา'ลัยปี65 หลังศธ.ได้ข้อสรุป แจงทปอ.ปรับทีแคส. มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/education/news_2478726
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/416>
- ปรีชา ธรรมมา. (2543). สังกัป. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 19(15), 44-48. <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/issue/view/770/showToc>
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้ (Knowledge Management). ธรรมการพิมพ์.
- พรธิดา สุขกรม. (2557). การศึกษามโนทัศน์ที่ตลาดเคลื่อนและข้อผิดพลาดทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/46141>
- พรณภา แจ่มดวง. (2551). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/36043>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 116 ตอนที่ 47ก, น.

- 1-19). สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2542/A/074/1.PDF>
- พันธุ์ แสงเพชร. (2540). การศึกษาแนวความคิดเลือกในมโนคติชีววิทยา : ปฏิกริยาเคมีในเซลล์ เอนไซม์และพลังงานเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. Mahasarakham University Library. <https://opac.msu.ac.th/bibitem?bibid=b00224982>
- พิรพล จอมใจเหล็ก. (2563). การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยลำดับขั้นเพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก ดาราศาสตร์และอวกาศสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. iThesis Srinakharinwirot University <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1299/1/g601130131.pdf>
- มานิดา นันทไมตรี. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรของไทย: กรณีศึกษาโรงพยาบาลศิริราช บริษัท แฟแชล(ไทยแลนด์) จำกัด และบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด [สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. กรุงเทพฯ.
- ยุพิน พันธุ์ดิษฐ์, นิคมณี พัทธ์, และ สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(1), 110-116. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/download/50530/41803/>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ : ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. ราชบัณฑิตยสถาน.
- วนิดา ภู่อี่ยม. (2550). การเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงและความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนระหว่างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์แบบประเพณีนิยมกับแบบสองระดับ [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44126>
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). สังคมศาสตร์และสังคมศึกษา. ใน ประมวลสาระ ชุด รายวิชา สาระตะและวิทยวิธีทางสังคมศึกษา หน่วยที่ 1 – 5. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วิจารณ์ พานิช. (2549). การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3.). สุขภาพใจ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และ มารุต พัฒน์ผล. (2562). การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอด.
สืบค้นจาก http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด_1570929241.pdf
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และ มารุต พัฒน์ผล. (2563). การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์. จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิทยา ช่อน้ำ. (2550). แบบทดสอบวินิจฉัย. วารสารการวัดผลการศึกษา, 29(2), 19-29.
http://thesis.swu.ac.th/swuarticle/Ed_Mea/Ed_Meav29n86p19.pdf
- ศิริเดช สุชีวะ. (2538). การวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ทดสอบทางการศึกษา
ร่วมกับ ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรพงษ์ เจริญกฤตยาวิมล, ชรินทร์ มั่งคั่ง, และ นงเยาว์ เนาวรัตน์. (2561). แหล่งที่มาในตัวผู้เรียนของ
มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสาร
พัฒนาเทคนิคศึกษา, 32(113), 80-87.
- สันติสุข ขุนเพีย. (2563). การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อินทิกรัลไม่จำกัด
เขตของนักศึกษาครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
[ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. iThesis
Srinakharinwirot University <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/959/1/g611110169.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การปฏิรูปการศึกษา : วาระแห่งชาติจาก
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สู่การปฏิบัติยุทธศาสตร์ที่จะพาประเทศพ้น
วิกฤต. สืบค้นจาก <http://www.bks.ac.th/lms/ebook/pdf/strategic/pdf.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระ
ภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04009/ว2480 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2564 เรื่อง การย้าย
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2564. สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565.

สืบค้นจาก http://www.bopp.go.th/?page_id=1828

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2547). ประมวลศัพท์บัญญัติอุดมศึกษา

<https://issuu.com/oraa/docs/compilevocabulary>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2564). การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย. วารสารพัฒนารัฐกิจและอุตสาหกรรม, 1(3), 1-3.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 11.). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิญา ตังประพฤธิกุล. (2543). วิธีการวิจัยขั้นต้นที่คลาดเคลื่อนทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการหารในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. Digital Research Information Center.

<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/95198>

อัศวิน บรรเทา, และ หล้า ภวภูตานนท์. (2559). การวิเคราะห์ข้อบกพร่องและมโนคติที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(3), 12-24. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/gskkuhs/article/view/60577>

อิทธิเดช น้อยไม้. (2564). การพัฒนาทักษะการคิดเชิงมโนทัศน์ในวิชาสังคมศึกษาเพื่อผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 49(3), 1-12.

http://lib.edu.chula.ac.th/FILEROOM/CU_FORMJOURNAL/DRAWER001/GENERAL/DATA0017/00017657.PDF

อุบลวรรณ ภวานันท์. (2556). จิตวิทยาการรู้ คิด และปัญญา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

AF19-03-03.1
August, 2023

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชื่อโครงการวิจัย : การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นายฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น

หน่วยงานต้นสังกัด : คณะสังคมศาสตร์

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-662080

รายการเอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2566
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2566
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2566
4. แบบบันทึกข้อมูล	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2566
5. ประวัติผู้วิจัย	

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้

วันที่รับรอง : 7 ธันวาคม 2566

วันที่หมดอายุ : 6 ธันวาคม 2567

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17

โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590

หนังสือแจ้งผลการพิจารณา

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาและตอบรับเอกสารเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยดังนี้

ชื่อโครงการวิจัย : การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมิ่นที่ศูนย์ที่ตลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
 ชื่อหัวหน้าโครงการ : นายฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น
 หน่วยงานต้นสังกัด : คณะสังคมศาสตร์
 หมายเลขรหัสโครงการ : SWUEC662080
 เอกสารที่เสนอ : เอกสารที่ อว 8717.5/8 ลงวันที่ 8 มกราคม 2567 เรื่อง ขอบปรับปรุงแก้ไขโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือขอรับรองเอกสารเพิ่มเติม
 วันที่ประชุม : 20 มีนาคม 2567 การประชุมครั้งที่ : 3/2567
 ผลการพิจารณา : รับรอง
 วันที่รับรอง : 29 กุมภาพันธ์ 2567
 ข้อเสนอแนะ : -
 ตอบรับโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ได้แก่ The Declaration of Helsinki, The Belmont report, CIOMS Guidelines และ The international Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP) ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

วันที่ : 20/03/2567

**ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม**

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-662080 (ต่อใบรับรองครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมอกควันที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ชื่อผู้วิจัยหลัก : นายฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น

สังกัด : คณะสังคมศาสตร์

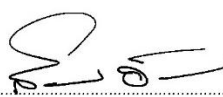
เอกสารที่เสนอพิจารณาทบทวน : เอกสารที่ อว 8717.5/2781 ลงวันที่ - เรื่อง ขอต่อยุทธโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ประชุม : 23 มกราคม 2568

การประชุมครั้งที่ : 1/2568

ผลการพิจารณา : รับทราบ

ข้อเสนอแนะ : -

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขรับรอง : SWUEC- 662080

วันที่ให้การรับรอง : 07/12/2567

วันหมดอายุใบรับรอง : 06/12/2568

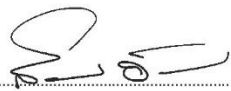
หนังสือแจ้งผลการพิจารณา

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาและตอบรับเอกสารเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยดังนี้

ชื่อโครงการวิจัย: การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมันที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
 ชื่อหัวหน้าโครงการ: นายฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น
 หน่วยงานต้นสังกัด: คณะสังคมศาสตร์
 หมายเลขรหัสโครงการ: SWUEC662080
 เอกสารที่เสนอ: เอกสารที่ อว 8717.5/890 ลงวันที่ 21 เมษายน 2568 เรื่อง ขอแจ้งปิดโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 วันที่ประชุม: 21 พฤษภาคม 2568 การประชุมครั้งที่ : 5/2568
 วันที่ตอบรับ: 24 เมษายน 2568
 ผลการพิจารณา: รับทราบ
 เอกสารที่รับรอง: เอกสารที่ อว 8717.5/890 ลงวันที่ 21 เมษายน 2568 เรื่อง ขอแจ้งปิดโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ข้อเสนอแนะ: -
 ตอบรับโดย: คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ได้แก่ The Declaration of Helsinki, The Belmont report, CIOMS Guidelines และ The international Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP) ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชมสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ : 21/05/2568

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การสังเคราะห์
มโนทัศน์ทางสังคมศึกษา จากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (NCSS) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และที่แก้ไขเพิ่มเติม สาระภูมิศาสตร์
พ.ศ.2561 ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. นางเรียมศิริ สำเภา

ครูเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

3. นางสาวเนตรชนก สารทอง

ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม

4. นายณัฐเมธีร์ ดุลคินิต

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

5. อาจารย์ ดร.อุทัย แก้วเพชร

อาจารย์สาธิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

6. รองศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ มาประณีต

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ สาลีผล

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8. อาจารย์มีตรชัย กุลแสงเจริญ

อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัลยาณี กุลชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ชุดความรู้เพื่อแก้ไข
มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา ประกอบด้วย

ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิระ อุตมาน

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ตะวัน จันทน์

อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา

สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

1. อาจารย์ ดร.อุทัย แก้วเพชร

อาจารย์สาธิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

2. อาจารย์ ดร.สรวิชัย เผ่าดี

อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

3. พระมหาพงษ์เทพ ปากโร,ดร. (ลือประเสริฐ)

วัดเปรมประชา ตำบลบางพูน

อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ มาประณีต

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลฤดี สุวรรณศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายชล ปัญญชิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาระเศรษฐศาสตร์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ สาลีผล

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ

อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

3. อาจารย์ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาระประวัติศาสตร์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร ไทยจงรักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนาถ อังควาณิชกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์มิตรชัย กุลแสงเจริญ

อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาระภูมิศาสตร์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัลยาณี กุลชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ เมฆแสงสวย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ ดร.สุชาติพิทย์ ขวนะเวสสกุล

อาจารย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิริระ อุดมาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์ ดร.อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ

อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

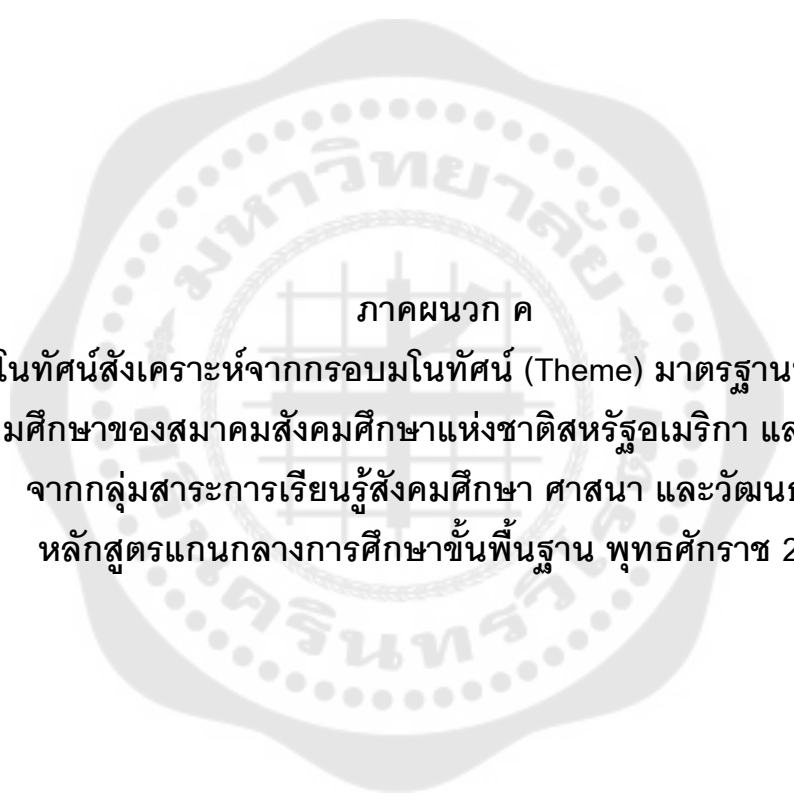
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. นายนพพร ษุภาวรางกุล

ผู้อำนวยการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม จังหวัดสระบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

ภาคผนวก ค

มโนทัศน์สังเคราะห์จากกรอบมโนทัศน์ (Theme) มาตรฐานหลักสูตร
สังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา และมโนทัศน์
จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม **	Theme หลัก (1) CULTURE Theme ที่เกี่ยวข้อง (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	1.1 ค่านิยมและจริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์จึงนำคำสั่งสอนทางศาสนาที่นับถือไปพัฒนาตนเองให้เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม 1.2 ความเชื่อมโยงกันของโลกในปัจจุบันส่งผลให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงมีการรับเอาวัฒนธรรมอื่น รวมถึงความเชื่อและค่านิยมใหม่มาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาตามความเชื่อ ค่านิยม และจริยธรรมทางศาสนาเดิม
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม	Theme หลัก (1) CULTURE Theme ที่เกี่ยวข้อง (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.1 มนุษย์สร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยแสดงออกผ่านวิถีชีวิตและภูมิปัญญา 2.2 วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม มนุษย์จึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม เพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตและค่านิยมที่ดีงามของสังคม 2.3 สถาบันและโครงสร้างทางสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และทำให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)	Theme หลัก (1) CULTURE (ต่อ) Theme หลัก (4) INDIVIDUAL DEVELOPMENT AND IDENTITY	2.4 ความเชื่อมโยงกันของโลกทำให้เกิดการข้ามวัฒนธรรม ที่นำมาสู่ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความขัดแย้ง และความพยายามที่จะหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว ในสังคมต่าง ๆ เพื่อ ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข 2.5 วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ การรู้ถึงเอกลักษณ์ของบุคคลทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.6 สถาบันทางสังคมหล่อหลอมประสบการณ์ชีวิตให้เกิดเอกลักษณ์ของบุคคล มนุษย์แสดงออกในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย 2.7 การขัดเกลาทางสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองดี
	Theme หลัก (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (2) TIME, CONTINUITY, AND CHANGE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.8 สถาบันทางสังคมมีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม จึงมีหน้าที่ในการจัดระเบียบและขัดเกลาให้มนุษย์ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี 2.9 สถาบันทางสังคมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม มนุษย์จึงตอบสนองความต้องการของสถาบันผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง 2.10 สถาบันพระมหากษัตริย์ส่งเสริม สร้างสรรค์ อนุรักษ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม รวมถึงมีบทบาทต่อความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)	Theme หลัก (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE Theme ที่เกี่ยวข้อง (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.11 การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้มนุษย์ตระหนักในความเป็นพลเมือง ที่รู้จักบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม รวมถึงสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 2.12 การเมืองก่อให้เกิดความขัดแย้งและความร่วมมือภายในและระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันทางการเมือง และสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเมืองที่สำคัญในสังคม รวมถึงช่วยประสานประโยชน์ในสังคมที่เชื่อมโยงกันและมีความหลากหลาย

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	Theme หลัก (7) PRODUCTION, DISTRIBUTION, AND CONSUMPTION	3.1 มนุษย์จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภคของตนเองและการผลิตเพื่อสังคม
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE	3.2 กลไกราคาเป็นเครื่องมือกำหนดวิธีการจัดการทรัพยากรในระบบตลาดที่มีการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า
	(8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY	3.3 รัฐบาลมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปตามบริบทของปัญหาที่ประสบในแต่ละช่วงเวลา
	(9) GLOBAL CONNECTIONS	3.4 การเชื่อมโยงกันของโลก พัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในโลก มีผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ จึงมีทั้งการร่วมมือกัน การประสานประโยชน์ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	Theme หลัก (2) TIME, CONTINUITY, AND CHANGE	4.1 วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอดีตของตนเองและ พัฒนาการของสังคม
	Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE	4.2 อารยธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่อง
	(5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS	4.3 มุมมองทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายช่วยให้มนุษย์เข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกได้หลากหลายมิติ เพื่อลดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข
	(9) GLOBAL CONNECTIONS	4.4 การรู้จักความเป็นมาของตนเองและสังคมที่มี พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของตนและสังคม สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้

Social Studies Strand in BECC 2551	Social Studies Themes in NCSS	Concepts
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	Theme หลัก	5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์ต้อง สร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมให้สอดคล้อง ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว
	(3) PEOPLE, PLACES, AND ENVIRONMENTS	5.2 ปรัชญาการณทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนิน ชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป มนุษย์จึงใช้ข้อมูลความรู้ทาง ภูมิศาสตร์ เครื่องมือ และข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต
	Theme ที่เกี่ยวข้อง	5.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโลกและภัยพิบัติ ทำให้มนุษย์ร่วมมือกันเพื่อเตรียมรับผลกระทบในการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
	(1) CULTURE (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS	5.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองเชิงพื้นที่ ทำให้มนุษย์ใช้ ประโยชน์ อนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

**หมายเหตุท้ายตาราง 10 เนื่องจาก สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นกล่าวถึงศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยตรงซึ่งต่างจากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ที่มองในลักษณะของค่านิยม และจริยธรรมเชิงสากล ไม่ได้อ้างอิงกับศาสนา แต่เพื่อให้นักวิจัย เกิดความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการสังเคราะห์หัตถ์ตามสาระที่ 1 ของหลักสูตรแกนกลางฯ โดยใช้หลักคือ 1) จริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนา ไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน ในกิจกรรมของมนุษย์ทั้งที่เกี่ยวกับ สาระ 2 - 5 อย่างไร และ 2) กิจกรรมมนุษย์จาก สาระ 2 - 5 มามีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนจริยธรรม ค่านิยม ทางศาสนาอย่างไร

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของร่างแบบสำรวจการวิจัย (มโนทัศน์สังเคราะห์)

แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของร่างแบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ – สกุลผู้ประเมิน

สถานที่ทำงาน

สถานะผู้ประเมิน ☐ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศึกษา

☐ 1.1 อาจารย์ผู้สอน ในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies Education) ในระดับปริญญาปริญญาโท หรือปริญญาเอก

☐ 1.2 ครูผู้สอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ในสาขาวิชาสังคมศึกษา ขึ้นไป

☐ 1.3 ศึกษาพิเศษ กังสดาลำงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ระดับใดระดับหนึ่ง

☐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา (ระบุสาขาวิชา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพของแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ขอความกรุณาผู้ประเมินช่วยพิจารณาว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในแบบประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

3. ในการให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

3.1 หากมโนทัศน์สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) รวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน

3.2 หากไม่แน่ใจว่ามโนทัศน์สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) รวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน

3.3 หากมโนทัศน์ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NCSS) รวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายจักรพงษ์ ปันปัน

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 มโนทัศน์สังคมศึกษาที่สังเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งประเทศไทย
สหรัฐอเมริกา (NCSS)

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของ ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
1.1	สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม **	Theme หลัก (1) CULTURE Theme ที่เกี่ยวข้อง (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	1.1 ค่านิยมและจริยธรรมเป็นตัวกำหนดความ เชื่อและพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์จึงนำค่านิยม ทางศาสนาที่นับถือไปพัฒนาตนเองให้เป็น ผู้กระทำความดี มีจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม				
1.2			1.2 ความเชื่อมโยงกันของโลกในปัจจุบันส่งผล ให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว มนุษย์จึงมีการรับเอาวัฒนธรรมอื่นและ ปรับเปลี่ยนความเชื่อและค่านิยมใหม่ให้เข้ากับ วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ความสามัคคี ความเชื่อ ค่านิยม และจริยธรรม ทางศาสนาดั้งเดิม				

** เนื่องจาก สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นกล่าวถึง
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยตรงซึ่งต่างจากมาตรฐานหลักสูตรสังคมศึกษาของสมาคมสังคมศึกษาแห่งประเทศไทยที่มุ่งเน้นลักษณะของค่านิยม และจริยธรรมเชิงสากล
ไม่ได้อ้างอิงกับศาสนา แต่เพื่อให้งานสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการสังเคราะห์มโนทัศน์ตามสาระที่ 1 ของหลักสูตรแกนกลางฯ โดยใช้หลักคือ 1) จริยธรรม ค่านิยม
ทางศาสนา ไม่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน ในกิจกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับ สาระ 2 - 5 อย่างไร และ 2) กิจกรรมมนุษย์จาก สาระ 2 - 5 มีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนจริยธรรม
ค่านิยม ทางศาสนาอย่างไร

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของ ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
2.1	สาระที่ 2 หน้าที่ พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตใน สังคม	Theme หลัก (1) CULTURE Theme ที่เกี่ยวข้อง (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.1 มนุษย์สร้างสังคมวัฒนธรรมขึ้นเพื่อ ตอบสนองความต้องการของตน โดยแสดงออก ผ่านวิถีชีวิตและภูมิปัญญา				
2.2			2.2 วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม มนุษย์จึงมี การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม เพื่อให้ เข้ากับวิถีชีวิตและค่านิยมที่ดีงามของสังคม				
2.3			2.3 สถาบันและโครงสร้างทางสังคม สภาพภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการสร้างสังคมวัฒนธรรม และทำ ให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง				
2.4			2.4 ความเชื่อมโยงกันของโลกทำให้เกิดการ ข้ามวัฒนธรรม ที่นำมาสู่ ความเข้าใจใน วัฒนธรรมที่หลากหลาย ความขัดแย้ง และ ความพยายามที่จะหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว ในสังคมต่าง ๆ เพื่อ ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้ อย่างสงบสุข				

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของ ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
2.5	สาระที่ 2 หน้าที่ พลเมือง วัฒนธรรม	Theme หลัก (4) INDIVIDUAL DEVELOPMENT AND IDENTITY	2.5 วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ การรู้จักเอกลักษณ์ของบุคคลทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย				
2.6	และการ ดำเนินชีวิตใน สังคม (ต่อ)	Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.6 สถาบันทางสังคมหล่อหลอมและสับการฉวีวิธให้เกิดเอกลักษณ์ของบุคคล มนุษย์แสดงออกในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย				
2.7			2.7 การขัดเกลาทางสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองดี				

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของ ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
2.8	สาระที่ 2 หน้าที่ พลเมือง วัฒนธรรม	Theme หลัก (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS	2.8 สถาบันทางสังคมมีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดระเบียบและขัดเกลาให้มนุษย์ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี				
2.9	และการ ดำเนินชีวิตใน สังคม (ต่อ)	Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (2) TIME, CONTINUITY, AND CHANGE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (10) CIVIC IDEALS AND PRACTICES	2.9 สถาบันทางสังคมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม มนุษย์จึงตอบสนองความต้องการของสถาบันผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง				
2.10			2.10 สถาบันพระมหากษัตริย์ส่งเสริมสร้างสรรค์ อนุรักษ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม รวมถึงมีบทบาทต่อความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่				

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
2.11	สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)	Theme หลัก (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE Theme ที่เกี่ยวข้อง (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (9) GLOBAL CONNECTIONS (10) CIVIC DEALS AND PRACTICES	2.11 การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้มนุษย์ตระหนักในความเป็นพลเมืองที่รู้จักบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเอง ต่อสังคม รวมถึงสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข				
2.12			2.12 การเมืองก่อให้เกิดความขัดแย้งและความร่วมมือภายในและระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันทางการเมือง และสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเมืองที่สำคัญในสังคม รวมถึงช่วยประสานประโยชน์ในสังคมที่เชื่อมโยงกันและมีความหลากหลาย				

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
3.1	สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	Theme หลัก (7) PRODUCTION, DISTRIBUTION, AND CONSUMPTION Theme ที่เกี่ยวข้อง (6) POWER, AUTHORITY, AND GOVERNANCE (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS	3.1 มนุษย์จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภคของตนเองและการผลิตเพื่อสังคม				
3.2			3.2 กลไกราคาเป็นเครื่องมือกำหนดวิธีการจัดการทรัพยากรในระบบตลาดที่มีการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า				
3.3			3.3 รัฐบาลมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปตามบริบทของปัญหาที่ประสบในแต่ละช่วงเวลา				
3.4			3.4 การเชื่อมโยงกันของโลก พัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในโลก มีผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ จึงมีทั้งการร่วมมือกัน การประสานประโยชน์ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน				

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
4.1	สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	Theme หลัก (2) TIME, CONTINUITY, AND CHANGE Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (5) INDIVIDUALS, GROUPS, AND INSTITUTIONS (9) GLOBAL CONNECTIONS	4.1 วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอดีตของตัวเองและพัฒนาการของสังคม				
4.2			4.2 อารยธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่อง				
4.3			4.3 มุมมองทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายช่วยให้มนุษย์เข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกได้หลากหลายมิติ เพื่อลดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข				
4.4			4.4 การรู้จักความเป็นมาของตัวเองและสังคมที่มีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของตนและสังคม สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้				

ข้อ	สาระ	Theme	มโนทัศน์	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
				-1	0	+1	
5.1	สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	Theme หลัก (3) PEOPLE, PLACES, AND ENVIRONMENTS Theme ที่เกี่ยวข้อง (1) CULTURE (8) SCIENCE, TECHNOLOGY, AND SOCIETY (9) GLOBAL CONNECTIONS	5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์ต้องสร้างวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมให้สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว				
5.2			5.2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป มนุษย์จึงใช้ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต				
5.3			5.3 ปัญหาทางกายภาพของโลกและภัยพิบัติทำให้มนุษย์ร่วมมือกันเพื่อเตรียมรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม				
5.5			5.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองเชิงพื้นที่ ทำให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน				

2. แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของร่างแบบสำรวจการวิจัย (ร่างแบบสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน)

แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของร่างแบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ – สกุลผู้ประเมิน	
ตำแหน่งผู้ประเมิน	
สถานที่ทำงาน	
สถานะผู้ประเมิน	☐ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศึกษา
	☐ 1.1 อาจารย์ผู้สอน ในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies Education) ในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก
	☐ 1.2 ครูผู้สอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ในสาขาวิชาสังคมศึกษา ขึ้นไป
	☐ 1.3 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ระดับใดระดับหนึ่ง
	☐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา (ระบุสาขาวิชา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพของแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ขอความกรุณาผู้ประเมินช่วยพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่ต้องการวัดหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในแบบประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
3. ในการให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
 - 3.1 หากข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน
 - 3.2 หากไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน
 - 3.3 หากข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายจักรพงษ์ ปันปัน

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ : โปรดพิจารณาว่าข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสมหรือไม่

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
1	ขนาดของโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่ ☐ ใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป) ☐ ใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน) ☐ เล็กและกลาง (นักเรียนน้อยกว่า 720 คน)				
2	เพศสภาพของนักเรียน ☐ ชาย ☐ หญิง				
3	ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6				

ตอนที่ 2 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยไม่ต้องเปิดหนังสือ ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หรือถามครูผู้สอนเพื่อตอบคำถาม ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

“ถูกต้อง หรือ เห็นด้วย”	หมายถึง	ข้อความดังกล่าวนักเรียนคิดว่าถูกต้อง หรือ ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
“ไม่ถูกต้อง หรือ ไม่เห็นด้วย”	หมายถึง	ข้อความดังกล่าวนักเรียนคิดว่าไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
“ไม่แน่ใจ หรือ ไม่ทราบ”	หมายถึง	นักเรียนไม่แน่ใจว่าข้อความดังกล่าว ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่ หรือ นักเรียนไม่เข้าใจข้อความดังกล่าว

และในช่อง “ทำไม่ถึงเลือกตอบอย่างนั้น” นักเรียนโปรดเขียนเหตุผลว่า ทำไมถึงเลือกตอบเช่นนั้น

ตอนที่ 2 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

คำชี้แจงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ : โปรดพิจารณาว่าแบบวัดมโนทัศน์นั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ที่ต้องการวัดหรือไม่

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
1.1 ค่านิยมและจริยธรรม เป็นตัวกำหนดความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์จึงนำคำสั่งสอน ทางศาสนาที่นับถือไป พัฒนาตนเองให้เป็น ผู้กระทำความดี มี จริยธรรมและค่านิยมที่ดี งาม	1.จริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและ พฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนอาจมองไม่เหมือนกันได้ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	2.จริยธรรมมีไว้เพื่อตัดสินคุณค่าของมนุษย์ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	3.อะไรที่ถูกกฎหมาย นั่นคือจริยธรรม อะไรที่ ผิดกฎหมาย นั่นแปลว่า ไม่มีจริยธรรม คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	4. เมื่อเราไม่ได้เป็นชาวพุทธ จริยธรรมทาง ศาสนาพุทธ ก็ไม่เกี่ยวกับเรา คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	5.มนุษย์เรียนรู้จริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะติด ตัวมนุษย์ไปจนโต คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
1.2 ความเชื่อมโยงกัน ของโลกในปัจจุบันส่งผล ให้สังคมและวัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงมีการรับเอา วัฒนธรรมอื่น รวมถึง ความเชื่อและค่านิยม ใหม่มาปรับเปลี่ยนให้เข้า กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่ง ส่งผลกระทบต่อการ ตีความตามความเชื่อ ค่านิยม และจริยธรรม ทางศาสนาดั้งเดิม	1.โลกที่เชื่อมโยงกันในปัจจุบันไม่ได้ทำให้ ค่านิยมและจริยธรรมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	2.การจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมก็ เหมือนกับการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นไปที่ การค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	3.ถ้าเรารู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก แสดงว่า เรามี จริยธรรมแล้ว คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	4.จริยธรรม กับ คุณธรรม ก็เหมือนกันนั่นแหละ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	5.ถ้าต่างคนต่างมีจริยธรรมเป็นของตนเอง ก็ไม่ ต้องมีใครมาเป็นกรรมการตัดสินชี้ผิด ชี้ถูก คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
2.1 มนุษย์สร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยแสดงออกผ่านวิถีชีวิตและภูมิปัญญา	1. วัฒนธรรมเป็นเรื่องของความเป็นชาติ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	2. บางวัฒนธรรมมีวิวัฒนาการสูงกว่าวัฒนธรรมอื่น คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.2 วัฒนธรรมเป็นตัวแทนความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม มนุษย์จึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม เพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตและค่านิยมที่สังคมของสังคม	3. หลายวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ไร้สาระ เศษ และล้าสมัย ไม่ได้ให้ประโยชน์ต่อเรื่องปากท้องของเราเลย คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	4. หากไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ๆ เดียวเราก็จะเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างอัตโนมัติ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.3 สถาบัน และโครงสร้างทางสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และทำให้วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง	5. วัฒนธรรมเป็นเพียงเรื่องของกลุ่มคนที่เข้ากันได้ เป็นพวกเดียวกัน เท่านั้นเอง คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	6. วัฒนธรรมของสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่น ยิ่งต้องรักษาความบริสุทธิ์ของวัฒนธรรมของตนไว้ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.4 ความเชื่อมโยงกันของโลกทำให้เกิดการข้ามวัฒนธรรม ที่นำมาสู่ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความขัดแย้ง และ ความพยายามที่จะหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว ในสังคมต่าง ๆ เพื่อให้ที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข	7. โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนของวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	8. โลกจะเล็กลงเมื่อผู้คนเดินทางได้ง่ายมากขึ้น วัฒนธรรมจึงไม่มีความสำคัญอีกต่อไป คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
2.5 วัฒนธรรม ค่านิยม และจริยธรรม มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ การรู้ถึงเอกลักษณ์ของบุคคล ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย	9.มีความแตกต่างมากมายบนโลก มนุษย์ทุกคนก็มีความแตกต่างกัน มันเลยไม่คุ้มที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกันและกัน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	10.มนุษย์ในโลกย่อมจะมีความต้องการในสิ่งเดียวกัน และมุ่งมันที่จะบรรลุสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการเดียวกัน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.6 สถาบันทางสังคมหล่อหลอมประสบการณ์ชีวิตให้เกิดเอกลักษณ์ของบุคคล มนุษย์แสดงออกในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย	11. ทุกสถาบันทางสังคมมีหน้าที่หล่อหลอมความเป็นพลเมืองดีต่อสังคม คำตอบ : <u>ถูกต้อง (เห็นด้วย)</u>				
2.7 การขัดเกลาทางสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองดี	12. ขั้วรถไฟฟ้าแดงในเวลากลางดึกที่ถนนโล่ง มันก็ไม่ได้เสียหายอะไรนี่ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.8 สถาบันทางสังคมมีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม จึงมีหน้าที่ในการจัดระเบียบและขัดเกลาให้มนุษย์ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี	13.นี่มันสมัยไหนแล้ว เราควรที่จะทำอะไรก็ได้ที่ใจคิด ไม่ใช่พ่อหรือแม่จะต้องคอยมาห้ามกันแบบนี้ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
2.9 สถาบันทางสังคมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมมนุษย์จึงตอบสนองความต้องการของสถาบันผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง	14. เคยได้ยินที่เขายกใหม่ว่า “เงินไม่มากก็ไม่เป็น” ถ้าอย่างนั้นการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับมันก็เป็นเรื่องปกติที่ใครเขาก็ทำกัน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.10 สถาบันพระมหากษัตริย์ส่งเสริมสร้างสรรค์ อนุรักษ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม รวมถึงมีบทบาทต่อความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่	15. ปัจจุบันสถาบันกษัตริย์สามารถทำได้ทุกอย่าง เพราะทรงอยู่เหนือกฎหมายและไม่ต้องรับผิดชอบอะไร คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	16. โลกทุกวันนี้หมุนไปด้วยระบอบประชาธิปไตย สถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นตัวแทนของความไม่เท่าเทียม และเป็นสิ่งตกค้างจากสังคมสมัยโบราณ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
2.11 การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้มนุษย์ตระหนักในความเป็นพลเมือง ที่รู้จักบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเองต่อสังคม รวมถึงสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	17. การเลือกตั้ง คือหัวใจสำคัญที่สุดของระบอบประชาธิปไตย คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	18. หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องไร้สาระ ทุกคนมีเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ แค่ไม่ต้องไปละเมิดสิทธิใคร คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ต่อ)

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
2.12 การเมืองก่อให้เกิดความขัดแย้งและความร่วมมือภายใน และระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันทางการเมือง และสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเมืองที่สำคัญในสังคม รวมถึงช่วยประสานประโยชน์ในสังคมที่เชื่อมโยงกันและมีความหลากหลาย	19. การเมืองก็คือการแย่งชิงอำนาจเพื่อผลประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	20. สถาบันพระมหากษัตริย์และประชาชนเป็นอิสระส่วนกัน แยกจากกันด้วยประเพณีในสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรม คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
3.1 มนุษย์จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภคของตนเองและการผลิตเพื่อสังคม	1.เศรษฐกิจจะพูดถึงแค่เรื่องเงินและการจัดการเงิน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	2.เศรษฐกิจสำคัญต่อนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	3.ทุกอย่างในโลกถูกสร้างขึ้นมาให้เพียงพอกับความต้องการของทุกคน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
3.2 กลไกราคาเป็นเครื่องมือกำหนดวิธีการจัดการทรัพยากรในระบบตลาดที่มีการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	4. กลไกราคาเป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐบาลที่ช่วยกำหนดราคาสินค้าในตลาดให้เป็นไปอย่างยุติธรรม คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	5.อุปสงค์และอุปทานเป็นเพียงเครื่องมือในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในตลาด ไม่ได้ช่วยให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงเลย คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	6.มือที่มองไม่เห็นทำให้แน่ใจว่าตลาดมีความยุติธรรมและเพิ่มประโยชน์สูงสุดให้กับสังคม คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
3.3 รัฐบาลมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปตามบริบทของปัญหาที่ประสบในแต่ละช่วงเวลา	7.เมื่อรัฐบาลมาอยู่กับระบบเศรษฐกิจมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นมากเท่านั้น คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	8.เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงภาวะเงินเฟ้ออย่างแน่นอน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	9.หนี้สาธารณะเป็นภาระที่จะทำลายอนาคตของลูกหลานของเรา คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ (ต่อ)

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
3.4 การเชื่อมโยงกันของโลก พัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในโลก มีผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ จึงมีทั้งการร่วมมือกัน การประสานประโยชน์ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน	10. โลกาวัดันทางเศรษฐกิจจะช่วยเหลือเพิ่มมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนาและทำให้ประเทศเหล่านั้นมั่งคั่งขึ้น คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	11. สังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้กันทั่วโลก คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	12. ความไม่เท่าเทียมกันในโลกทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
4.1 วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์แสวงหาความรู้เกี่ยวกับอดีตของตัวเองและพัฒนาการของสังคม	1.เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีเพียงหนึ่งเดียวซึ่งมันจะถูกหรือผิดก็ได้ คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	2.ในการศึกษาประวัติศาสตร์หลักฐานชั้นต้นมีความน่าเชื่อถือกว่าหลักฐานชั้นรอง คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	3.หากเราจำเรื่องราวในอดีตได้มาก แสดงว่าเราสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้ดี คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
4.2 อารยธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่อง	4.อารยธรรมบางแห่งมีความก้าวหน้ากว่าอารยธรรมอื่น ๆ ในโลก คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	5.อารยธรรมต่าง ๆ ในโลกเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ดำรงอยู่ และล่มสลายไปในที่สุด คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	6.อะไรที่เรียกว่าอารยธรรม จะมีความสมบูรณ์ในตัวเองและไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาต่อไปอีก คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
4.3 มุมมองทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายช่วยให้มนุษย์เข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกได้หลากหลายมิติเพื่อลดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข	7. ความขัดแย้งใด ๆ ในประวัติศาสตร์มักถูกแก้ไขด้วยการทำสงคราม คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	8. การประสานประโยชน์ระหว่างชาติต่าง ๆ ไม่สามารถระงับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	9. มนุษย์ในโลกไม่ได้มีพัฒนาการและความเป็นมาที่เชื่อมโยงกัน คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ (ต่อ)

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
4.4 การรู้จักความเป็นมา ของตัวเองและสังคมที่มี พัฒนาการ การ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อ ความอยู่รอดของตนและ สังคม สร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรมให้ เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เหล่านี้	10. เราอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ เคยเกิดขึ้นมาก่อน คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	11. โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการ เปลี่ยนแปลง คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				
	12. มนุษย์สร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เพียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ให้กับตนเอง คำตอบ : ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)				

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
5.1 มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์ต้องสร้างวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมให้สอดคล้องของสิ่งแวดล้อมรอบตัว	1. มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมน้อยลงทุกวัน เนื่องจากเทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมากขึ้น คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	2. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นปกติ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	3. การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เพราะมนุษย์สามารถเอาชนะการเปลี่ยนแปลงนั้นได้แล้ว คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
5.2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป มนุษย์จึงใช้ข้อมูลความรู้ทางภูมิศาสตร์ เครื่องมือ และข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต	4. ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ใช้เวลานานมากกว่าจะเกิดขึ้น จึงไม่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของพวกเขา คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	5. สภาพอากาศที่รุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้โดยมีความรุนแรงและความถี่เท่ากันทุกที่ทั่วโลก โดยทุกพื้นที่ของโลกอยู่ภายใต้สภาพอากาศที่รุนแรงในระดับเดียวกัน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	6. ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็นเพียงการคาดเดาของนักวิทยาศาสตร์ที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (ต่อ)

มโนทัศน์	แบบวัดมโนทัศน์	ความเห็น ผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		-1	0	+1	
5.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโลกและภัยพิบัติทำให้มนุษย์ร่วมมือกันเพื่อเตรียมรับผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม	7. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเรา คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	8. สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ก่อนที่มนุษย์จะเริ่มเผาถ่านหินและน้ำมัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะเชื่อว่ามนุษย์ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	9. มนุษย์ต่างแข่งขันกันเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศของตัวเอง จึงละเลยผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก คำตอบ : <u>ถูกต้อง (เห็นด้วย)</u>				
5.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองเชิงพื้นที่ทำให้มนุษย์ใช้ประโยชน์อนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	10. มุมมองเชิงพื้นที่ช่วยให้มนุษย์เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่ดินเองอาศัยอยู่ คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	11. เราไม่ต้องกังวลกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะกว่าจะเกิดปัญหากับเราก็อีกนานเลย คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				
	12. การอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของรัฐบาลและองค์กรเอกชน คำตอบ : <u>ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)</u>				

3. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

1. การสำรวจมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ เป็นการดำเนินการในระยะแรกของการทำปริญญานิพนธ์ หัวข้อ การพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาเป็นลำดับต่อไป

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างโดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง และขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการที่ 11 (จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร)

3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 7 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

4. ผู้วิจัยขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนและให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและเป็นข้อมูลคุณภาพที่จะนำไปพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เนื่องจากแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามหลายส่วน จึงขอความกรุณาให้นักเรียนพิจารณาตอบตามความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนให้มากที่สุด โดยข้อมูลและคำตอบทั้งหมดจะถูกปกปิดเป็นความลับ และจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาครั้งนี้โดยออกมาเป็นภาพรวมของการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียน หรือผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด รวมถึงไม่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนหรือสถานศึกษา เนื่องจากไม่สามารถนำมาสืบค้นเจาะจงหาผู้ตอบ

“ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากนักเรียน และขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้”

นายฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงความเป็นจริง

1. ขนาดของโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่

- ☐ 1.1 ใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)
☐ 1.2 ใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน)
☐ 1.3 เล็กและกลาง (นักเรียนน้อยกว่า 720 คน)

2. เพศสภาพของนักเรียน

- ☐ 2.1 ชาย ☐ 2.2 หญิง

3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน

- ☐ 3.1 มัธยมศึกษาปีที่ 4
☐ 3.2 มัธยมศึกษาปีที่ 5
☐ 3.3 มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยไม่ต้องเปิดหนังสือ ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หรือถามครูผู้สอนเพื่อตอบคำถาม ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

“ถูกต้อง หรือ เห็นด้วย”	หมายถึง	ข้อความดังกล่าวนักเรียนคิดว่า ถูกต้อง หรือ ตรงกับความคิดเห็น ของของนักเรียน
“ไม่ถูกต้อง หรือ ไม่เห็นด้วย”	หมายถึง	ข้อความดังกล่าวนักเรียนคิดว่า ไม่ถูกต้อง หรือ ไม่ตรงกับความคิดเห็น ของของนักเรียน
“ไม่แน่ใจ หรือ ไม่ทราบ”	หมายถึง	นักเรียน ไม่แน่ใจ ว่าข้อความดังกล่าว ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่ หรือ นักเรียน ไม่เข้าใจ ข้อความดังกล่าว

และในช่อง “**ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น**” นักเรียนโปรดเขียนเหตุผลว่า ทำไมถึงเลือกตอบ
เช่นนั้น

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม					
1	จริยธรรมเป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนอาจมองไม่เหมือนกันได้				
2	จริยธรรมมีไว้เพื่อตัดสินคุณค่าของมนุษย์				
3	อะไรที่ถูกกฎหมาย นั่นคือจริยธรรม อะไรที่ผิดกฎหมาย นั่นแปลว่าไม่มีจริยธรรม				
4	เมื่อเราไม่ได้เป็นชาวพุทธ จริยธรรมทางศาสนาพุทธ ก็ไม่เกี่ยวกับเรา				
5	มนุษย์เรียนรู้จริยธรรมตั้งแต่วัยเด็กและจะติดตัวมนุษย์ไปจนโต				
6	โลกที่เชื่อมโยงกันในปัจจุบันไม่ได้ทำให้ค่านิยมและจริยธรรมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป				
7	การจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมก็เหมือนกับการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นไปที่การค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง				
8	ถ้าเรารู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก แสดงว่า เรามีจริยธรรมแล้ว				
9	จริยธรรม กับ คุณธรรม ก็เหมือนกัน นั่นแหละ				
10	ถ้าต่างคนต่างมีจริยธรรมเป็นของตนเอง ก็ไม่ต้องมีใครมาเป็นกรรมการตัดสินชี้ผิด ชี้ถูก				

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม					
1	วัฒนธรรมเป็นเรื่องของความเป็นชาติ				
2	บางวัฒนธรรมมีวิวัฒนาการสูงกว่าวัฒนธรรมอื่น				
3	หลายวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ไร้สาระ ขေး และล้าสมัย ไม่ได้ให้ประโยชน์ต่อเรื่องปากท้องของเราเลย				
4	หากไปเที่ยวต่างประเทศบ่อยๆ เดียวเราก็ได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างอัตโนมัติ				
5	วัฒนธรรมเป็นเพียงเรื่องของกลุ่มคนที่เข้ากันได้ เป็นพวกเดียวกันเท่านั้นเอง				
6	วัฒนธรรมของสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอื่น ยิ่งต้องรักษาความบริสุทธิ์ของวัฒนธรรมของตนไว้				
7	โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนของวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้				
8	โลกจะเล็กลงเมื่อผู้คนเดินทางได้ง่ายมากขึ้น วัฒนธรรมจึงไม่มีความสำคัญอีกต่อไป				
9	มีความแตกต่างมากมายบนโลกมนุษย์ทุกคนก็มีความแตกต่างกันมันเลยไม่คุ้มที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกันและกัน				

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
10	มนุษย์ในโลกย่อมจะมีความต้องการในสิ่งเดียวกัน และมุ่งมันที่จะบรรลุสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีการเดียวกัน				
11	ทุกสถาบันทางสังคมมีหน้าที่หล่อหลอมความเป็นพลเมืองดีต่อสังคม				
12	ขับรถฝ่าไฟแดงในเวลากลางคืนที่ถนนโล่ง มันก็ได้เสียหายนะอะไร				
13	นี่มันสมัยไหนแล้ว เราควรที่จะทำอะไรก็ได้ที่ใจคิด ไม่ใช่พ่อหรือแม่จะต้องคอยมาห้ามกันแบบนี้				
14	เคยได้ยินที่เขาบอกใหม่ว่า “เงินไม่มากไม่เป็น” ถ้าอย่างนั้นการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับมันก็เป็นเรื่องปกติที่ใครเขาก็ทำกัน				
15	ปัจจุบันสถาบันกษัตริย์สามารถทำได้ทุกอย่าง เพราะทรงอยู่เหนือกฎหมายและไม่ต้องรับผิดชอบอะไร				
16	โลกทุกวันนี้หมุนไปด้วยระบอบประชาธิปไตย สถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นตัวแทนของความไม่เท่าเทียม และเป็นสิ่งตกค้างจากสังคมสมัยโบราณ				
17	การเลือกตั้ง คือหัวใจสำคัญที่สุดของระบอบประชาธิปไตย				
18	หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องไร้สาระ ทุกคนมีเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ แค่ไม่ต้องไปละเมิดสิทธิใคร				

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
19	การเมืองก็คือการแย่งชิงอำนาจเพื่อผลประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง				
20	สถาบันพระมหากษัตริย์และประชาชนเป็นคนละส่วนกัน แยกจากกันด้วยประเพณีในสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรม				
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์					
1	เศรษฐศาสตร์จะพูดถึงแค่เรื่องเงินและการจัดการเงิน				
2	เศรษฐศาสตร์สำคัญต่อนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ				
3	ทุกอย่างในโลกถูกสร้างขึ้นมาให้เพียงพอกับความต้องการของทุกคน				
4	กลไกราคาเป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐบาลที่ช่วยกำหนดราคาสินค้าในตลาดให้เป็นไปอย่างยุติธรรม				
5	อุปสงค์และอุปทานเป็นเพียงเครื่องมือในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในตลาด ไม่ได้ช่วยให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงเลย				
6	มือที่มองไม่เห็นทำให้แน่ใจว่าตลาดมีความยุติธรรมและเพิ่มประโยชน์สูงสุดให้กับสังคม				
7	เมื่อรัฐบาลมายุ่งกับระบบเศรษฐกิจมากเกินไป ก็ยิ่งทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นเท่านั้น				
8	เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงภาวะเงินเฟ้ออย่างแน่นอน				

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
9	หนี้สาธารณะเป็นภาระที่จะทำลายอนาคตของลูกหลานของเรา				
10	โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนาและทำให้ประเทศเหล่านั้นมั่งคั่งขึ้น				
11	สังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้กันทั่วโลก				
12	ความไม่เท่าเทียมกันในโลกทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์				
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์					
1	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งมันจะถูกหรือผิดก็ได้				
2	ในการศึกษาประวัติศาสตร์หลักฐานชั้นต้นมีความน่าเชื่อถือกว่าหลักฐานชั้นรอง				
3	หากเราจำเรื่องราวในอดีตได้มาก แสดงว่าเราสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้ดี				
4	อารยธรรมบางแห่งมีความก้าวหน้ากว่าอารยธรรมอื่นๆ ในโลก				
5	อารยธรรมต่างๆ ในโลกเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ดำรงอยู่ และล่มสลายไปในที่สุด				
6	อะไรที่เรียกว่าอารยธรรม จะมีความสมบูรณ์ในตัวเองและไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาต่อไปอีก				
7	ความขัดแย้งใด ๆ ในประวัติศาสตร์ มักถูกแก้ไขด้วยการทำสงคราม				

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
8	การประสานประโยชน์ระหว่างชาติต่าง ๆ ไม่สามารถระงับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้				
9	มนุษย์ในโลกไม่ได้มีพัฒนาการและความเป็นมาที่เชื่อมโยงกัน				
10	เราอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน				
11	โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง				
12	มนุษย์สร้างสรรคภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตให้กับตนเอง				
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์					
1	มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมน้อยลงทุกวัน เนื่องจากเทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมากขึ้น				
2	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นปกติ				
3	การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เพราะมนุษย์สามารถเอาชนะการเปลี่ยนแปลงนั้นได้แล้ว				
4	ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ใช้เวลาอันมากกว่าจะเกิดขึ้น จึงไม่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของพวกเขา				
5	สภาพอากาศที่รุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้โดยมีความรุนแรงและความถี่				

ข้อ	ข้อความ	ถูกต้อง (เห็นด้วย)	ไม่ถูกต้อง (ไม่เห็นด้วย)	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	ทำไมถึงเลือกตอบอย่างนั้น
	เท่ากันทุกที่ทั่วโลก โดยทุกพื้นที่ของ โลกอยู่ภายใต้สภาพอากาศที่รุนแรง ในระดับเดียวกัน				
6	ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็น เพียงการคาดเดาของ นักวิทยาศาสตร์ที่อาจจะเกิดขึ้น หรือไม่ก็ได้				
7	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม ต่าง ๆ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการ ดำเนินชีวิตของเรา				
8	สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงอยู่ เสมอ ก่อนที่มนุษย์จะเริ่มเผาถ่านหิน และน้ำมัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะเชื่อว่า มนุษย์ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนใน ปัจจุบัน				
9	มนุษย์ต่างแข่งขันกันเพื่อสร้างความ เจริญให้กับประเทศของตัวเอง จึงละเลยผลกระทบในการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก				
10	มุมมองเชิงพื้นที่ช่วยให้มนุษย์เห็นถึง การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของที่ ตนเองอาศัยอยู่				
11	เราไม่ต้องกังวลกับปัญหา สิ่งแวดล้อม เพราะกว่าจะเกิดปัญหา กับเราก็อีกนานเลย				
12	การอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ของรัฐบาลและองค์กร เอกชน				

4. แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำอธิบายในทศน์ในชุดความรู้ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
ของคำอธิบายในทศน์ในชุดความรู้ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ชื่อ – สกุลผู้ประเมิน

ตำแหน่งผู้ประเมิน

สถานที่ทำงาน

สถานะผู้ประเมิน ☐ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศึกษา

☐ 1.1 อาจารย์ผู้สอน ในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา (Social Studies Education) ในระดับปริญญาปริญญาโท หรือปริญญาเอก

☐ 1.2 ครูผู้สอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ในสาขาวิชาสังคมศึกษา ขึ้นไป

☐ 1.3 ศึกษาพิเศษ กังกักลำนังงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางสังคมศึกษา ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ระดับใดระดับหนึ่ง

☐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา (ระบุนสาวิชา

คำชี้แจง

- แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพของชุดความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ขอความกรุณาผู้ประเมินพิจารณาชุดความรู้ว่ามีความถูกต้องตามหลักวิชาหรือมีความเหมาะสมหรือไม่ตามประเด็นต่าง ๆ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในแบบประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
- ในการให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
 - หากคำอธิบายในทศน์ในชุดความรู้นั้นสอดคล้องกับหมโนทัศน์ในประเด็นที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน
 - หากไม่แน่ใจว่าคำอธิบายในทศน์ในชุดความรู้นั้นสอดคล้องกับหมโนทัศน์ในประเด็นที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน
 - หากคำอธิบายในทศน์ในชุดความรู้ไม่สอดคล้องกับสอดคล้องกับหมโนทัศน์ในประเด็นที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน
- หากมีข้อเสนอแนะหรือข้อควรปรับปรุงสำหรับชุดความรู้นี้ โปรดแสดงความคิดเห็นในช่อง "ข้อเสนอแนะ" เพื่อให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายจักรพงษ์ ปันปัน

E-mail: chutpong.pin@swu.ac.th

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

สิ่งที่ประเมิน	รายการประเมิน	-1	0	+1	ข้อเสนอแนะ
ชุดมโนทัศน์	1. เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่นำเสนอ และมโนทัศน์ย่อยมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์หลัก				
	2. เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามมโนทัศน์ที่นำเสนอ และถูกต้องตามหลักวิชา				
	3. การจัดลำดับขั้นการนำเสนอ และการอธิบาย เหมาะสม สามารถเข้าใจได้ง่าย				
	4. เนื้อหาที่อธิบายนำเสนอมีความถูกต้อง				
	5. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)				
	6. การยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)				
	7. ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

5. แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ร่างแบบประเมินชุดความรู้ เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย

แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)
ร่างแบบประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
สำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ – สกุลผู้ประเมิน
ตำแหน่งผู้ประเมิน
สถานที่ทำงาน

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพของแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ขอความกรุณาผู้ประเมินช่วยพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกับหมโนทัศน์ ที่ต้องการวัดหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในแบบประเมิน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องว่าง
3. ในการให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
 - 3.1 หากข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับหมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ +1 คะแนน
 - 3.2 หากไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับหมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับนักเรียนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ 0 คะแนน
 - 3.3 หากข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับสอดคล้องกับหมโนทัศน์ที่กำหนดรวมถึงเหมาะสมกับ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ -1 คะแนน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายจักรพงษ์ ปันปัน

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ : โปรดพิจารณาว่าข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสมหรือไม่

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
1	ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ ☐ ใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป) ☐ ใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน) ☐ เล็กและกลาง (นักเรียนน้อยกว่า 720 คน)				
2	คุณวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ (ระบุ)				
3	ประสบการณ์สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ☐ 1 – 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 15 ปีขึ้นไป				

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมันทัศน์ที่ตลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

คำชี้แจงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ : โปรดพิจารณาว่าข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสมหรือไม่

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
0	คำชี้แจง : เมื่อท่านได้อ่านชุดความรู้แล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งค่าระดับความคิดเห็นต่าง ๆ มีความหมายต่อไปนี้ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด / เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง พึงพอใจมาก / เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง / เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย / เห็นด้วยน้อย 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด / เห็นด้วยน้อยที่สุด				

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา (ต่อ)

คำชี้แจงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ : โปรดพิจารณาว่าข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสมหรือไม่

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ด้านเนื้อหา					
1	เนื้อหามีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน				
2	เนื้อหามีการลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเหมาะสม				
3	การยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับชั้นผู้เรียน				
4	ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน				
5	มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย				
ด้านการนำไปใช้					
6	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย				
7	ชุดความรู้สามารถแก้ไขข้อที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้				
8	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถไปใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูได้				
9	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้				
ด้านความพึงพอใจในชุดความรู้					
10	ความพึงพอใจโดยรวมของท่านต่อชุดความรู้ฉบับนี้				
11	แนวโน้มการนำชุดความรู้ฉบับนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของท่าน				

ความเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

6. แบบประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา สำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบประเมิน

ชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา
สำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อประเมินชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้น

2. แบบประเมินชุดความรู้ฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างโดยมีผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลางและขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 17

3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับชุดความรู้

4. ผู้วิจัยขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนและให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและเป็นข้อมูลคุณภาพที่จะนำไปพัฒนาชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณชนแต่อย่างใด รวมถึงไม่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนหรือสถานศึกษา และผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ โดยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

“ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณท่านที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้”

นายจักรพงศ์ ปิ่นบัน

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นจริงกับตัวท่าน

1. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่

- ☐ ใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)
☐ ใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน)
☐ เล็กและกลาง (นักเรียนน้อยกว่า 720 คน)

2. คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก
☐ อื่น ๆ (ระบุ)

3. ประสบการณ์สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ

- ☐ 1 – 5 ปี
☐ 6 – 10 ปี
☐ 11 – 15 ปี
☐ 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมันทัศน์ที่ตลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน
 ซึ่งค่าระดับความคิดเห็นต่าง ๆ มีความหมายต่อไปนี้

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด / เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก / เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง / เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย / เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด / เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าระดับ					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหา							
1	เนื้อหาของชุดความรู้มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
2	การนำเสนอเนื้อหาของชุดความรู้มีลำดับขั้นตอนชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน						
3	ชุดความรู้มีการยกตัวอย่างสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับชั้นผู้เรียน						
4	ชุดความรู้มีการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียน						
5	ชุดความรู้มีการสรุปเนื้อหาที่ชัดเจน						
6	ชุดความรู้มีการสรุปเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่าย						
ด้านการนำไปใช้							
7	ชุดความรู้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย						
8	ชุดความรู้สามารถแก้ไขในทัศนที่ตลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษาที่กำหนดได้						
9	ชุดความรู้สามารถไปใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูได้						
10	ชุดความรู้สามารถใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้						
ด้านความพึงพอใจในชุดความรู้							
11	ความพึงพอใจโดยรวมของท่านต่อชุดความรู้ฉบับนี้						
12	แนวโน้มการนำชุดความรู้ฉบับนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของท่าน						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับชุดความรู้เพิ่มเติมในทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างชุดความรู้เพื่อแก้ไขหมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางสังคมศึกษา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายฉัตรพงศ์ ปิ่นปิ่น

